

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

Společnosti v mezinárodním právu soukromém

Se zaměřením na přemístění sídla společnosti v Zákoně o přeměnách

Diplomová práce

Mária Rexová

Vedoucí diplomové práce:

Březen 2014

Prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.

Prehlásenie

Prehlasujem, že som predkladanú diplomovú prácu vypracovala samostatne, všetky použité
pramene a citovaná literatúra boli riadne citované a práca nebol využitá k získaniu iného
alebo rovnakého titulu.

V Prahe dňa 19. marca 2014.

Mária Rexová

Pod'akovanie

Rada by som využila túto príležitosť a pod'akovala hlavne vedúcej svojej diplomovej práce prof. JUDr. Monike Pauknerovej, CSc., DSc., za cenné rady a pripomienky pri spracovaní tejto práce.

Obsah

Úvod.....	1
1. Vymedzenie pojmu osobný štatút spoločnosti	4
1.1. Rozlíšenie medzi osobným štatútom spoločnosti a jej štátnou príslušnosťou	4
1.2. Teória inkorporácie	6
1.3. Teória sídla	7
2. Sloboda usadzovania v európskom práve.....	9
2.1. Pojem slobody usadzovania sa v primárnom práve EU	9
2.2. Interpretácia primárneho práva Súdnym dvorom Európskej únie	12
2.2.1. Premiestnenie sídla spoločnosti vo vzťahu k štátu vystahovania sa.....	13
2.2.2. Premiestnenie sídla spoločnosti vo vzťahu k štátu prisťahovania	16
2.2.3. Možnosť izolovaného premiestnenia štatutárneho sídla	21
2.3. Sekundárne právo EU a premiestnenie sídla spoločnosti.....	23
3. Obecný právny rámec pre premiestnenie sídla	24
3.1. Sídlo a osobný štatút spoločnosti v pojatí českého zákonodarcu.....	24
3.1.1. Obchodní zákoník č.513/1999 Sb.....	25
3.1.2. Právna úprava po rekodifikácii.....	27
3.1.2.1. Nový zákon o mezinárodním právu soukromém procesním	27
3.1.2.2. Nový občanský zákoník	29
3.2. Vymedzenie pojmu cezhraničná premena.....	31
3.3. Vymedzenie českej právnickej osoby.....	32
3.4. Vymedzenie zahraničnej právnickej osoby	34
3.5. Premiestnenie sídla ako forma premeny spoločnosti.....	35
4. Premiestnenie sídla spoločnosti do Českej republiky	37
4.1. Otázka ponechania si osobného štatútu spoločnosti	37
4.2. Podporné použitie ustanovení o zmene právnej formy.....	38
4.2.1. Náležitosti zakladateľského jednania.....	40
4.2.2. Ocenenie „jmění“ zahraničnej osoby	42
4.2.3. Výnimky z povinnosti oceňovania „jmění“ znalcom - §367 ods.3	44

4.2.4. Doplatková povinnosť spoločníka alebo člena.....	45
4.2.5. Povinnosť kodeterminácie	46
4.3. Ustanovenia sledujúce ochranu veriteľov.....	47
4.4. Vydanie osvedčenia.....	47
4.5. Právne účinky premiestnenia sídla spoločnosti a zápis do obchodného registra.....	49
4.6. Prepojenie národných obchodných registrov členských krajín a možnosť vyhľadateľnosti informácií	50
5. Premiestnenie sídla z Českej republiky	54
5.1. Otázka ponechania si osobného štatútu spoločnosti	54
5.2. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti	56
5.2.1. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti vo verejnej obchodnej spoločnosti a komanditnej spoločnosti	56
5.2.2. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v spoločnosti s ručením obmedzeným.....	58
5.2.3. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v akciovej spoločnosti	59
5.2.4. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v družstve	60
5.2.5. Obsahové náležitosti rozhodnutia spoločnosti alebo družstva o premiestnení spoločnosti	60
5.2.6. Obligatórne náležitosti notárskeho zápisu pri schvaľovaní premeny	60
5.3. Podporné použitie ustanovení o zmene právnej formy.....	61
5.3.1. Sprístupnenie dokumentov pre spoločníkov	61
5.3.2. Povinnosť zostavenia konečnej účtovnej uzávierky	62
5.3.3. Zákaz poskytnutia plnenia spoločníkom	64
5.3.4. Ručenie spoločníkov.....	65
5.3.5. Ochrana nesúhlasiacich spoločníkov pri cezhraničnom premiestnení sídla spoločnosti s ručením obmedzeným do zahraničia	65
5.3.6. Ochrana nesúhlasiacich akcionárov pri cezhraničnom premiestnení sídla akciovej spoločnosti do zahraničia.....	67
5.3.7. Ochrana nesúhlasiacich členov bytového družstva pri cezhraničnom premiestnení sídla bytového družstva do zahraničia	68
5.3.8. Vzdanie sa práv	69
5.4. Ustanovenia sledujúce ochranu veriteľov a iných dotknutých subjektov	69
5.4.1. Súhlas orgánu verejnej moci s premiestnením sídla spoločnosti	69

5.4.2. Verejné podpory a dotácie.....	70
5.4.3. Neprípustnosť premeny právnickej osoby, proti ktorej bolo zahájené trestné stíhanie	71
5.4.4. Neprípustnosť premiestnenia sídla spoločnosti v konaní o insolventnosti	71
5.4.5. Práva tretích osôb a veriteľov pri premene	71
5.4.6. Príslušnosť českých súdov ku konaniu vo veciach právnych vzťahov vzniknutých pred účinnosťou cezhraničného premiestnenia sídla	73
5.5. Projekt premiestnenia sídla spoločnosti do zahraničia	73
5.5.1. Právna povaha a forma projektu premeny	74
5.5.2. Jazykové znenie projektu premiestnenia sídla spoločnosti	75
5.5.3. Vzťah projektu premeny k zakladateľskému jednaniu obchodnej spoločnosti alebo družstva	76
5.5.4. Deň, ku ktorému sa spracováva projekt cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia	76
5.5.5. Účinnosť projektu premeny	76
5.5.6. Obsahové náležitosti projektu premiestnenia sídla do zahraničia	77
5.6. Povinnosť osoby zverejniť alebo uverejniť informácie o premiestnení sídla (§384k ZPř)	78
5.6.1. Informačná povinnosťobecne	78
5.6.2. Lehoty pre zverejnenie alebo uverejnenie informácií	78
5.6.3. Okruh vyžadovaných informácií	78
5.6.4. Informačná povinnosť voči zamestnancom	79
5.7. Prieskum cezhraničného premiestnenia sídla spoločnosti	79
5.7.1. Posudok znalca na ocenenie majetku	79
5.7.2. Správa o cezhraničnej premene	80
5.8. Vydanie osvedčenia notárom.....	81
5.8.1. Osvedčenie pre cezhraničné premiestnenie sídla	81
5.8.2. Osvedčenie pre zápis cezhraničnej premeny do obchodného registru	82
5.9. Zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia do zahraničného obchodného registra	83
5.9.1. Zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia do zahraničného obchodného registra	83

5.9.2.Zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia do českého obchodného registru	83
5.9.3.Právne účinky cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia	84
ZÁVER	85
ZOZNAM SKRATIEK.....	88
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	90
Abstract	100
Abstrakt.....	102
Kľúčové slová / Keywords	104
Názov / Title	104

Úvod

Roky od prelomu milénia znamenali prelom i v európskom práve spoločností. Prijatie štatútu o nadnárodnej európskej spoločnosti, desiatej smernice o cezhraničných fúziách, vyriešenie otázky možnej transnacionálnej zmeny sídla spoločností Súdny dvorom EU otvorili dvere pri medzištátnych presunoch vo vnútornom trhu EU po pracovníkoch, službách, tovaru, kapitálu aj spoločnostiam. I český zákonodarca sa prispôbil nastupujúcemu trendu a po prijatí *Zákona o přeměnách* v roku 2008, pristúpil k jeho významnej novelizácii v roku 2011. Dňa 1.1.2012 tak nadobudla účinnosť *novela č. 355/2011 Sb.*, ktorou sa mení *zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev*. Táto novela mala za cieľ nielen odstrániť nedostatky pôvodnej úpravy, ale hlavne pripraviť českým spoločnostiam kvalitné legislatívne zázemie pre ich možné cezhraničné reorganizácie vyplývajúce pre nich z možností komunitárneho práva. Nakoľko sa to českému zákonodarcovi podarilo, ukáže však zrejme až prax.

Moja pozornosť sa pritom i v európskom práve, i v českom sústreďuje na reorganizáciu spoločnosti v podobe premiestnenia štatutárneho sídla spoločnosti. Aby spoločnosť v súčasnosti využila príležitosť presťahovať sa do krajiny, ktorej právne predpisy jej vyhovujú viac, či už v otázkach daňových, sociálnych, či obchodných, nemusí už zakladať ani SE, ani cestou *downstream merger* sfúzovať so svojou dcérskou spoločnosťou založenou v inej členskej krajine, dokonca nie je ani povinná čakať na prijatie štatútu o európskej súkromnej spoločnosti. Postačí odvolať sa na rozsudky *Cartesio* a *Vale*, kde sa Súdny dvor Európskej únie pokúsil nielen zjednotiť svoju doterajšiu judikatúru v týchto otázkach, ale i zmieriť protichodné záujmy dvoch kontrastných kolíznych teórií európskych členských krajín.

Problematika premiestnenia sídla spoločnosti pritiahla moju pozornosť už počas štúdia na našej fakulte. Semináre európskeho medzinárodného práva súkromného ako aj obchodného práva vo mne prebudili záujem prebádať túto ojedinelú otázku hlbšie, čo sa mi podarilo počas môjho výmenného pobytu na univerzite Panthéon Assas v Paríži. V rámci magisterského programu zameraného na európske právo sme podrobne analyzovali

a kriticky hodnotili jednotlivé rozsudky Súdneho dvora, ako aj pre mňa osobne niekedy logickejšie závery generálnych advokátov. Nakoľko sa však domnievam, že táto téma je už v českom práve spracovaná dostatočne, po konzultácii s pani prof. Pauknerovou sme sa rozhodli, že témou mojej práce bude nie teoretická analýza tohto právneho problému, ale postup jeho konkrétneho právneho spracovania podľa novely českého *Zákona o přeměnách*. Netreba však zabúdať, že i keď možno hodnotiť priaznivo iniciatívu českého zákonodarcu v tomto smere, jeho snaha sa nie nevyhnutne musí stretnúť s pozitívnou odozvou právnej úpravy iných členských krajín, ktorá je však pri tomto type právnej premeny nevyhnutná. Anglicko, Nemecko, Belgicko, Francúzsko, Holandsko...žiadna z týchto krajín, ako až na pár ojedinelých výnimiek, ktoré predstavujú Malta, Španielsko a Cyprus zatiaľ neprijala podobné kroky ako Česká republika, a ich premiestnenie štatutárneho sídla bude tak prebiehať zrejme za analogického užitia obecných ustanovení o premenách, ak vôbec.

Za ťažisko mojej práce považujem právnu úpravu premiestnenia sídla z a do Českej republiky podľa už spomínaného *Zákona o přeměnách*. Práca sleduje systematiku zákona, preto sa najprv zaoberám otázkou asi najzásadnejšieho významu, a to otázky zmeny použiteľného práva. Pri premiestnení sídla za súčasného stavu komunitárneho práva je nevyhnutné zmeniť i *lex societatis* zákona a teda prispôbiť pôvodnú formu spoločnosti na formu spoločnosti predvídanú právnou úpravou nového štátu sídla spoločnosti. Podporne sa teda (minimálne v českom práve uplatnia) ustanovenia platné pre zmenu právnej formy. Do akej miery sa dajú uplatniť i pri výslovnom odkaze zákonodarcu je tiež predmetom môjho záujmu. V neposlednom rade sú kľúčovými otázkami podmienky pre vydanie osvedčenia notárom a zápis premeny do obchodného registru. V poslednej kapitole svojej práce sa tiež venujem potencionálnemu problému dostatočného prístupu k informáciám pre všetky dotknuté subjekty pri rozštiepení štatutárneho a faktického sídla do dvoch rozdielnych krajín.

Pre komplexné pochopenie tejto úpravy a dôvodov jej prijatia je však nevyhnutné pochopiť i vývoj na európskej úrovni, ktorý za ňou stojí. Okrem načrtnutia základných rysov obidvoch kolízne právnych teórií, sa preto stručne venujem i relevantným rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie. Tie postupne umožnili spoločnostiam najprv ich uznanie

v inom členskom štáte, až napokon priamo i ich premiestnenie mimo hranice svojho domovského štátu, bez nutnosti likvidácie a znovuzaloženia. Nezanedbateľnými pritom nie sú ani sekundárne právne predpisy.

1. Vymedzenie pojmu osobný štatút spoločnosti

Vymedzenie pojmu osobný štatút spoločnosti má zásadný význam nielen pre samotný život spoločnosti, ale je dôležité aj pre pochopenie problematiky premiestnenia jej sídla. Pod osobným štatútom spoločnosti spravidla rozumieme právny poriadok, ktorým sa riadi vznik spoločnosti, jej právna forma, právna osobnosť spoločnosti vrátane oprávnenia právne jednat' za spoločnosť, úprava vnútorných právnych pomerov, jej zmeny a zánik spoločnosti.¹ Čo všetko ale presne spadá pod tento pojem však naďalej zostáva predmetom diskusie akademikov.

1.1. Rozlíšenie medzi osobným štatútom spoločnosti a jej štátnou príslušnosťou

Dôsledné vymedzenie pojmu osobný štatút spoločnosti je kľúčové najmä pre odlíšenie roviny aplikácie noriem cudzineckého práva od roviny aplikácie kolíznych noriem medzinárodného práva súkromného. Cudzinecké právo je oblasť práva, ktoré stanovuje kritériá rozlíšenia *statusu* tuzemskej a zahraničnej osoby. Naopak, kolízne normy medzinárodného práva súkromného určujú, ktorý z predmetných právnych poriadkov sa použije pre daný súkromnoprávny vzťah s medzinárodným prvkom.²

V praxi sa ale bohužiaľ tieto dva významy nie zriedka zamieňajú. Sporným je pritom hlavne použitie termínu „štátna príslušnosť“ v prípade právnických osôb, kde je jeho použitie menej jednoznačné ako v prípade osôb fyzických. Na jednej strane sa objavuje tento pojem v zmysle kolízne právnom. Tam označuje príslušnosť osoby ku štátu, ktorého právny poriadok je pre danú spoločnosť rozhodným, inými slovami *osobný štatút* spoločnosti. Pre štátnu príslušnosť v kolízne právnom zmysle určuje české právo ako

---

¹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. 1. Vydání. Praha: Karolinum-Nakladatelství Univerzity Karlovy, 1998. s.28. ISBN 80-7184-598-1.

² PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, s.20. ISBN 9788087146941

rozhodný právny poriadok, podľa ktorého bola iná ako fyzická osoba založená.³ V súlade s týmto pojatím by potom napr. Anglická spoločnosť založená podľa anglického právneho poriadku si ponechala svoju anglický „osobný štatút“ i po prenesení jej sídla do tuzemska.

Naopak, štátna príslušnosť v pojatí cudzineckého práva nám neoznačuje rozhodný právny poriadok, ktorým sa riadia vnútorné záležitosti spoločnosti, ale len jej zahraničný alebo tuzemský charakter. Preto, ak by vyššie zmieňovaná anglická spoločnosť preniesla svoje sídlo do krajiny, ktorej cudzinecké normy by rozlišovali charakter spoločnosti práve podľa jej sídla, jej „štátna príslušnosť“ v rovine cudzineckého práva by tak mohla byť napr. Holandská, i keď jej osobný štatút by zostal anglický. Záujem na rozlišovaní roviny cudzineckého práva tkvie hlavne v nutnosti podrobiť zahraničné spoločnosti v niektorých oblastiach špeciálnemu právnemu režimu. Prenesené do oblasti právnických osôb to znamená, že i pokiaľ si za určitých podmienok zahraničné osoby môžu preniesť svoje rozhodné právo i na naše územie (čo až do roku 2001 §24 ods. 2 vtedy platný obchodný zákonník umožňoval), niektoré kogentné predpisy prevažne z oblasti verejného práva sa uplatnia i bez ohľadu na toto rozhodné právo.⁴

Je preto vždy vhodné zvážiť, v akej rovine mal na mysli autor v príslušnej publikácii štátnu príslušnosť. Prikláňam sa k záveru prof. Pauknerovej, že pre české právne prostredie je vhodnejšie použitie termínu osobný štatút v zmysle práva kolízneho⁵, čoho sa budem vo svojej práci držať.

Určenie osobného štatútu spoločnosti je v európskom právnom prostredí postavené zväčša na dvoch modeloch, princípu sídla a princípu inkorporácie. Doktrinálne predstavujú obidva modely dve na sebe nezávislé metódy určovania osobného štatútu právnických osôb z hľadiska medzinárodného práva súkromného, odlišujúce sa mimo iné i v posúdení premiestnenia sídla do zahraničia. V praxi ich však len zriedkavo môžeme nájsť v „čistom“ stave, ich reálna podoba je v každom členskom štáte modifikovaná vlastnou legislatívou štátu.

---

³ Zákon č.91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním. §30. In: ASPI. Wolters Kluwer ČR[cit.1.3.2014].

⁴ CHOBOLA, Tomáš. Svoboda usazování zahraničních společností v právu ČR. *Právní rozhledy*. 2004, roč.12, č.16, s.599-605.

⁵ Pauknerová, op.cit.sub.1, s. 34.

1.2. Teória inkorporácie

Inkorporačná teória zakladá ako rozhodujúce právo štátu, podľa ktorého bola osoba založená. U spoločností zapísaných do obchodného, či iného obdobného registra je hraničným určovateľom jej zapísané (registrované) sídlo. V ostatných prípadoch sa vychádza zo sídla uvedeného v zakladateľskom dokumente, obvykle v spoločenskej zmluve (tzv. štatutárne sídlo).⁶ Právny poriadok tohto štátu určuje vnútorné pomery spoločnosti. Podľa nej platí, že spoločnosť, ktorá bola platne založená v jednom štáte, sa môže rozhodnúť premiestniť svoje sídlo do iného štátu bez toho, aby pritom stratila svoju právnu osobnosť. Tak je tomu hlavne, ak tento druhý štát vychádza tiež z inkorporačnej teórie.⁷ Z logiky veci potom plyní, že krajiny riadiace sa týmto princípom *de facto* nemajú problém s uznávaním i zahraničných spoločností na svojom území. Prevláda názor, že kolízna úprava štátov, ktoré vychádzajú z inkorporačnej teórie, podporuje voľný pohyb osôb a vedie k liberálnej praxi uznávania zahraničných spoločností, uľahčujúc tak tiež bezbariérový voľný vnútorný trh. Aktivity spoločnosti i jej riadenia sa môžu presúvať z miesta na miesto, bez toho, že by spoločnosť strácala istotu ohľadne svojej vnútornej štruktúry a spoločníci ohľadne rozsahu svojho ručenia. To, kde je umiestnené, či premiestnené, skutočné sídlo spoločnosti, nie je rozhodujúce.⁸

Odporcovia však pri tejto teórii namietajú, že jej prednosti sú zároveň aj jej tienistými stránkami. S ohľadom na načrtnutú uľahčenú možnosť premiestnenia sídla do iného štátu sa inkorporačnému princípu často vytýka, že právo rozhodné pre spoločnosť môže byť úplne odlišné od práva štátu, kde táto spoločnosť v skutočnosti pôsobí. Tým umožňuje vytvorenie i existenciu tzv. pseudo zahraničných, alebo fiktívnych spoločností (tzv. „*letter box companies*“). Spoločnosť k tomu, aby mohla byť založená, využije právneho poriadku s najmiernejšími požiadavkami na spoločnosti v oblasti obchodného práva a zriadená podľa takéhoto „lacného“ práva stavia na tom, že v právnom poriadku štátu svojho faktického sídla, v ktorom platí inkorporačný princíp, bude musieť byť uznaná,

---

⁶ DĚDIČ, Jan a Petr ČECH. *Evropské právo společností včetně úplného znění předpisů komunitárního práva*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2004, s. 33.

⁷ PAUKNEROVÁ, Monika. Svoboda usazování obchodních společností a mezinárodní právo soukromé ve světle novějších rozhodnutí Evropského soudního dvora. *Právník*. 2004, roč. 143, č. 12, s. 1165.

⁸ Pauknerová, op.cit.sub.7, s. 1165.

keďže bola v zahraničí platne založená. Takáto prax ale kladie zvýšené požiadavky i na iné štáty, aby v záujme svojej konkurencieschopnosti mali čo ponúknuť investorom v oblasti obchodného práva. Liberálnejšia úprava pre spoločnosti však často predstavuje vyššiu mieru rizika pre veriteľov a iné skupiny oprávnených subjektov, čo môže viesť k efektu všeobecne známemu ako *Delaware efekt*.⁹

V samotnej Európe sa otázka Delaware efektu posúva do trochu inej roviny. Hlavne po rozhodnutí *Centros* sa v Európe zdvihla vlna obáv, či a nakoľko bude nutné prehodnotiť národné právo spoločností. Rommelo¹⁰ v tejto súvislosti však poukazuje na odlišnosti voči americkým štátom. Európske štáty podľa neho nemajú taký silný záujem na odštartovaní súťaži právnych poriadkov ako USA. Rovnako ako v USA je badať silnú snahu na priťahnutí zahraničných investorov, tento záujem však prevažuje daňové právo a silné sociálne zázemie. De Wulf¹¹ viac špecificky vyzdvihuje fakt, že snahy vyhnúť sa „závodu ku dnu“ v Amerike sa sústreďujú primárne na ochranu akcionárov, pričom európske právne poriadky presadzujú skôr politiku ochrany veriteľov spoločností¹². Realita v európskom právnom priestore mu dáva skôr za pravdu.

1.3. Teória sídla

Princíp sídla predstavuje odlišný pohľad na mobilitu spoločností. Nadväzuje osobný štatút spoločnosti podľa kritéria jej „skutočného sídla“. Spravidla sa tým myslí miesto, odkiaľ je spoločnosť skutočne riadená. Nevyhnutným dôsledkom tohto modelu je, že v zásade neumožňuje premiestnenie sídla do iného štátu pri zachovaní identity spoločnosti. Pokiaľ sa tak spoločnosť napriek tomu rozhodne, je nutná jej likvidácia

---

⁹ Americký štát Delaware prijal za účelom prilákania investorov a kapitálu veľmi liberálnu obchodnú úpravu, ktorá predvídala i existenciu takých spoločností, ktoré zamýšľali svoju činnosť vykonávať výlučne v iných štátoch USA. Týmto opatrením sa Delaware stal veľmi atraktívnym pre zakladanie spoločností z celých Spojených štátov. To ale samozrejme viedlo k snahám ďalších amerických štátov o ešte liberálnejšiu úpravu. Tento jav, prvýkrát pomenovaný sudcom Brandeisom výrazom „*race to the laxity*“, alebo dnes častejším pojmom „*race to the bottom*“, sa dá doslovne preložiť ako závod mieriaci ku dnu alebo aj závod o to, kto bude najhorší.

¹⁰ RAMMELOO, Stephan. *Corporations in Private International Law: A European Perspective*. Oxford: Oxford University Press, 2001. s.84. ISBN 0-19-829925-7.

¹¹ Op.cit.sub.10, s.85.

¹² Podľa de Wulfa, americký štát Delaware presadzoval hlavne svoje vlastné priority (príjmy zo zdanenia spoločností) a záujmy akcionárov, niekedy až na ujmu veriteľov spoločnosti, ktorí sa nachádzajú *a priori* mimo štátu Delaware.

v krajine jej pôvodu a znovu založenie podľa právnych predpisov krajiny jej nového sídla. K uznaniu právnej osobnosti spoločnosti teda nestačí jej platné založenie v súlade s predpismi miesta svojej registrácie, ale pristupuje k tomu nevyhnutnosť mať i svoje faktické sídlo v tomto štáte.¹³

Dôsledky vyplývajúce z aplikácie teórie sídla sú pomerne jednoznačné. I napriek tomu, že tento model výrazne zamedzuje *delawarskému efektu* a *law shoppingu*, poskytuje väčšiu ochranu záujmom veriteľov, minoritných spoločníkov a zamestnancov spoločnosti, jeho nevýhoda spočíva práve v riešení otázky premiestnenia sídla. Spoločnosti, platne založenej v jednom štáte a fakticky vykonávajúcu svoju činnosť na území iného štátu, zástancu princípu sídla, je odoprená v tomto štáte právna osobnosť, so všetkými dôsledkami s tým spojenými. To vedie spravidla k problémom pri súdnych sporoch a spôsobuje nežiaducu ujmu veriteľom, ktorí sa nemôžu dovolať náhrady škody voči spoločnosti, ktorá *de facto* neexistuje podľa právneho poriadku krajiny sporu. Tým je paradoxne prevrátená naruby ochranná funkcia tohto modelu¹⁴.

Ďalšou neľahkou úlohou pri tejto teórii je nájsť skutočné sídlo vedenia v globalizujúcom sa svete nadnárodných spoločností a koncernov. Prof. Pauknerová síce trefne poznamenáva, že medzinárodne koncernové právo i judikatúra už vytvorili určité schémy ako v takýchto prípadoch postupovať¹⁵, drobní akcionári a veritelia však budú i tak musieť vyvinúť zvýšené úsilie.

V čistej podobe však tento model nájdeme len ťažko a paradoxom je, že voči premiestneniu sídla môže byť ešte otvorenejší ako krajina inkorporácie. Ako typický príklad sa často uvádza Belgicko. Tradičný zástanca teórie sídla, však podľa rozsudku svojho Najvyššieho súdu vo veci *Lamot*¹⁶ ešte v roku 1965, rešpektoval premiestnenie sídla spoločnosti z Anglicka do Belgicka. Najvyšší súd vtedy uzavrel, že zo žiadneho

---

¹³ Pauknerová, op.cit.sub.7, str. 81.

¹⁴ Prof. Pauknerová to ilustruje na príklade sporu *Moulin Rouge*, ktorý rozhodoval *Tribunal Correctionnel de la Seine* dňa 2.7.1912. Žalobkyni o náhradu škody voči spoločnosti *Moulin Rouge* bola žaloba zamietnutá z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie spoločnosti. Vid viac v: Pauknerová, op.cit.sub.1, s.90-91.

¹⁵ Pauknerová, op.cit.sub.1, str. 92.

¹⁶ Rozhodnutie belgického Kasačného súdu *W.Lamot c.soc. Lamot*, zo dňa 12.11.1965. Citované v Pauknerová, op.cit. sub 1, s.90.

belgického právneho predpisu nevyplýva, že len na základe premiestnenia skutočného sídla zahraničnej spoločnosti do Belgicka, by mala spoločnosť prestať existovať ako právnická osoba pod Belgickým právom.¹⁷

2. Sloboda usadzovania v európskom práve

2.1. Pojem slobody usadzovania sa v primárnom práve EU

Sloboda podnikat', alebo usadiť sa (*Right of establishment, Niederlassungsfreiheit, Droit d'établissement*) v ktoromkoľvek členskom štáte je vonkajším prejavom voľného pohybu osôb naprieč Európskou úniou. Usadzovanie sa je treba chápať v zmysle judikatúry Súdneho dvora EU ako skutočný výkon ekonomickej aktivity prostredníctvom stálej infraštruktúry v inom členskom štáte po neobmedzenú dobu (rozsudok *Factortame* 221/81 a čl.4 bod 5 Smernice 2006/123 o službách na vnútornom trhu)¹⁸ a táto ekonomická aktivita sa chápe ako činnosť trvalého charakteru (*rozsudok Van Binsbergen*¹⁹). Pre jeho reguláciu platí priamo zákaz diskriminácie príslušníkov iných členských štátov EU (napr. *rozhodnutia Reyners, Factortame*²⁰). Toto právo je tiež možné definovať ako slobodu podieľať sa stabilne a trvale na hospodárskom živote iného členského štátu ako je štát

---

¹⁷ Rommeloo tiež uvádza zaujímavé riešenie ako sa Belgické právo „zmierilo“ s uznaním zahraničnej spoločnosti. Dôležité je, aby spoločnosť bola platne založená vo svojom domovskom štáte, aby domovský štát jej presun pripustil- čo je i riešenie, ktoré zaujal ESD o takmer 40 rokov neskôr. Poslednou podmienkou je prispôbenie sa zásadným požiadavkám belgického práva, ale pri zachovaní základných rysov svojej pôvodnej štruktúry. Pre podrobnosti vid:Rommeloo, op.cit.sub. 10, s. 215.

¹⁸ TOMÁŠEK,Michal; TÝČ, Vladimír aj. *Právo evropské unie*. 1.vydání. Praha : Leges, 2013, s. 233.

¹⁹ Rozsudok Súdneho dvora EU z dňa 3.decembra 1974 vo veci C-33/74, Johannes Henricus Maria van Binsbergen v Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid, bod 11.

²⁰ Rozsudky Súdneho dvora EU zo dňa 21.júna 1974 vo veci C- 2/74, Reyners, bod 26 (rozsudok sa a priori vzťahoval na fyzické osoby, z tohto rozhodnutia však bola vyvodená obecná zásada)Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 19.júna 1990 vo veci C-213/89, The Queen v Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd and others, bod 17.

pôvodu a dosahovať tým zisku.²¹ Jej základom sú články 49 a 54 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEU).

Článok 49 SFEU znie:

„V rámci níže uvedených ustanovení se zakazují omezení svobody usazování se pro příslušníky jednoho členského státu na území druhého státu. Stejný zákaz platí pro omezení při zřizování zastoupení, organizačních složek podniku nebo dceřiných společností příslušníků jednoho členského státu na území kteréhokoli jiného členského státu.

Svoboda usazování zahrnuje právo zahájit a vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, jakož i zřizovat a provozovat podniky, zejména společnosti ve smyslu druhého pododstavce čl.54, a to za podmínek stanovených pro vlastní příslušníky podle práva státu, ve kterém má k takové činnosti docházet, nestanoví-li jinak ustanovení kapitoly o volném pohybu kapitálu.“

Článok 54 naproti tomu obsahuje tieto ustanovenia:

„Se společnostmi založenými v souladu s právem členského státu, které mají zapsané sídlo, hlavní správu nebo hlavní místo podnikání uvnitř Unie, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou příslušníky členských států.

Společnostmi se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev, jakož i jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou nevýdělečných.“

Citované ustanovenie je spravidla vykladané tak, že kritériá štatutárneho sídla, hlavnej správy a hlavného strediska činnosti spoločnosti sú alternatívne. Podľa Pauknerovej²² sem spadajú nielen právnické osoby, ale i združenia bez právnej subjektivity s výnimkou neziskových spoločností.²³ Toto ustanovenie bolo pôvodne chápané ako ustanovenie skôr

---

²¹ Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 11. marca 2010 vo veci C- 384/08, Attanasio Group Srl v Comune di Carbognano.

²² Pauknerová, op.cit.sub 7,s.81.

²³ Opačný výklad dovodzuje Stavíniová. Dôležité je však poznamenať, že v tomto ohľade sa diskusia vedie nad charakterom niektorých foriem nemeckých spoločností, ktorým samotné nemecké právo nepriznáva právnu osobnosť. Stavíniová však z určitých prvkov týchto foriem odvodzuje istú mieru osobnosti. Samotné nemecké právo však pojem čiastočná osobnosť nepozná. Pre podrobnosti vid: STAVÍNOHOVÁ, P. K pojmu

deklaratórneho charakteru, ktoré k svojej aplikovateľnosti vyžadovalo prevedenie formou buď medzinárodnej zmluvy medzi členskými štátmi (čl.293/ex-čl.220 SES) alebo iného právneho aktu. Až rozhodnutiami Súdneho dvora vo veciach *Segers a Daily Mail*²⁴ mu bol priznaný priamy účinok.

Cieľom ustanovenia je tiež umožniť rovnakú mieru slobody usadzovania sa právnickým osobám, aká je priznaná i osobám fyzickým. Avšak vzhľadom nato, že právnické osoby sú na rozdiel od osôb fyzických umelým výtvorom práva, a i vzhľadom na iné rozdiely vyplývajúce z povahy veci medzi osobami fyzickými a osobami právnickými, sa zdá toto ustanovenie byť len ťažko uskutočniteľné.²⁵ V druhom odseku sú vylúčené neziskové spoločnosti, čo je zrovnateľné s vylúčením pracovníkov vykonávajúcich činnosť bez nároku na odmenu a službami, ktoré sa neposkytujú za úplatu.²⁶

Všeobecne sa sloboda usadzovania rozlišuje na primárnu a sekundárnu, i keď od rozhodnutia vo veci *Überseering* je toto rozlíšenie, pokiaľ ide o spoločnosti, do istej miery relatívne.²⁷ Primárna sloboda usadzovania zahŕňa prípady, keď príslušník jedného členského štátu EU v zmysle článku 49/2 SFEU zriadi alebo premiestni centrum svojej činnosti na územie iného členského štátu EU. Toto presídlenie je spojené buď so zahájením nejakej novej činnosti alebo má za následok, že v pôvodnej zemi osoby nezostalo žiadne stredisko činnosti. Z hľadiska práva obchodných spoločností sa pritom najčastejšie jedná o fúziu alebo premiestnenie sídla.²⁸

Naproti tomu sekundárna sloboda usadzovania predstavuje prípady, keď osoba, majúca svoje primárne sídlo na území jedného členského štátu EU, si v zmysle čl.49/1

---

spoločnosť v komunitárnom právu. *Právní forum*. 2005, roč.2, č.12, s.23. Dostupné také z WWW :< <http://pravnickeforum.cz> >.

²⁴ Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 10. Júla 1986 *Segers / Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringswezen, Groothandel en Vrije Beroepen* vo veci C- 79/85, ECR 1986 p. 2375.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 27. Septembra 1988 vo veci C – 81/87 *The Queen v H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc*.

²⁵ BARNARD, Catherine. *The substantive law of the EU: the four freedoms*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, ciii, s.331.

²⁶ CRAIG, Paul P a G DE BÚRCA. *EU law: text, cases, and materials*. 5th ed. Oxford: Oxford University Press, c2011, clvii, s.806.

²⁷ Pauknerová, op. cit. sub 7, s.1167.

²⁸ Pauknerová, tamtéž, s.1167.

SFEU zriadi agentúru, pobočku alebo dcérinu spoločnosť²⁹ na území iného členského štátu EU. Sekundárna forma usadenia sa je organizačne alebo hospodársky závislá na hlavnom, primárnom mieste podnikania.

Avšak otázku, ktorá z naznačených kolíznych úprav odpovedá európskej slobode voľného pohybu, primárne právo výslovne neupravuje. Zmluva o fungovaní európskej únie pri slobode usadzovania hovorí len o spoločnostiach založených podľa práva niektorého členského štátu, ktoré majú svoje sídlo, ústrednú správu alebo hlavné miesto svojej podnikateľskej činnosti vo vnútri ES. Prvé otázky, ktoré si tak každý právnik pri pohľade na úpravu v ZFEU musí klásť, sú: Je so *slobodou* usadzovania zlučiteľný princíp sídla, ktorý *de facto* bráni premiestneniu sídla spoločnosti z jedného štátu do druhého pri zachovaní identity tejto spoločnosti? Naznačuje už samotná formulácia začiatku ustanovenia 49/3 SFEU: „*spoločnosti založené v súlade s právom niektorého členského štátu*..“ prekonanie princípu sídla, ktorý bol pri vzniku EHS presadzovaný členskými štátmi viac ako inkorporačný princíp?³⁰ A napokon, pokiaľ by sme dovodili, že premiestňovanie spoločnosti so zachovaním identity spoločnosti je prípustné, znamená to, že vnútroštátne kolízne právo musí ustúpiť tejto komunitárnej úprave?³¹ Bremono vyriešenia tejto otázky si tak vzal za úkol Súdny dvor Európskej únie.

2.2. Interpretácia primárneho práva Súdnym dvorom Európskej únie

Súdny dvor Európskej únie po viac ako desať rokov hľadal odpoveď na tieto otázky. V prelomových rozhodnutiach *Cartesio* a *Vale* nadviazal na svoje skoršie rozhodnutie vo veci *Daily Mail* a judikoval, že členská krajina je *de facto* pánom nad životom a smrťou spoločnosti³² a má právo definovať väzbu, ktorou si spoločnosť k sebe

---

²⁹ Definíciu dcérskej spoločnosti pritom nájdeme v Smernici Rady 2001/86 ES zo dňa 8.októbra 2001, ktorou sa dopĺňa štatút európskej spoločnosti s ohľadom na zapojenie zamestnancov dcérskej spoločnosti ako: „*spoločnosť, nad ktorou materská spoločnosť vykonáva dominantný vplyv v zmysle čl.3 ods.2 až 7 smernice 94/95/ES*.“

³⁰ Čech, op.cit.sub 6, s.38.

³¹ Pauknerová, op.cit.sub 7, s.1164.

³² Stanovisko generálneho advokáta Madury prednesené dňa 22.mája 2008 vo veci C-210/06 *Cartesio*, bod 26.

„pripúta.“³³ Tento záver ostro kontrastoval s odporúčaním generálneho advokáta Madura, ktorý zaujal presne opačný názor. Podľa neho, „...žiadnu z dvoch teórií nie je možné plne uplatňovať až do svojich úplne logických dôsledkov.“³⁴

Dôležité je pritom poznamenať, že pri prvých rozhodnutiach Súdneho dvora bolo ohniskom debaty len premiestnenie reálneho sídla. Dnes sa už judikatúra, pozornosť akademikov i sveta obchodných spoločností presunula k štatutárnemu sídlu, ktorého premiestnenie podľa českého práva je hlavnou náplňou mojej práce. Domnievam sa však, že závery vyvedené Súdnym dvorom pri premiestnení faktického sídla budú do veľkej miery aplikovateľné i pri presune štatutárneho a že práve pochopenie vývoja judikatúry k slobode usadzovania je kľúčom k súčasnej správnej interpretácii článkov 49 a 54 SFEU, i prípadnej ďalšej legislatívnej aktivite Rady.³⁵

2.2.1. Premiestnenie sídla spoločnosti vo vzťahu k štátu vyst'ahovania sa

2.2.1.1. Rozhodnutie Daily Mail

V rozhodnutí Daily Mail³⁶ sa SDEU zaoberal otázkou, či anglická spoločnosť *Daily Mail and General Trust plc* môže z daňových dôvodov premiestniť svoje vedenie (*central management and control*) do Holandska bez toho, aby stratila svoju identitu. Pritom ako anglické, tak holandské právo vychádzajú z inkorporačného princípu a premiestneniu sídla obecné nebránia. Súdny dvor však došiel k záveru, že spoločnosti nemôžu svoje právo na premiestnenie sídla odvodzovať priamo z ustanovenia Čl. 54 v spojení s čl. 49 SFEU (vtedajšími článkami 52 a 58 SES).³⁷ Súdny dvor argumentoval, že na rozdiel od fyzických osôb spoločnosti sú vytvorené na základe určitého právneho poriadku, a to, za súčasného stavu práva ES, právneho poriadku určitého štátu, ktorý je sám oprávnený definovať väzbu, ktorou je spoločnosť „pripútaná“ k svojmu štátu vytvorenia.³⁸ Podľa názoru Súdneho dvora teda čl.49 a 54 SFEU neposkytovali oporu pre premiestnenie sídla spoločnosti za súčasného

³³ Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 27. Septembra 1988 vo veci C – 81/87, *The Queen v H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc*, bod 19.

³⁴ Madura, op.cit. sub 32, bod 30.

³⁵ Napr. prijatie dlho očakávanej 14. smernice Európskej Rady a Parlamentu o cezhraničnom premiestnení sídla spoločnosti.

³⁶ Rozsudok Daily Mail, op.cit. sub 33.

³⁷ Tamtéž, bod 25.

³⁸ Tamtéž, bod 19.

stavu komunitárneho práva a spoločnosť môže uplatňovať zásadu slobody usadzovania a tým i právo na premiestnenie svojho sídla len vtedy, ak právny poriadok štátu, pod ktorý spadá, uznáva jej existenciu i v novom štáte.

2.2.1.2.. Rozhodnutie *Cartesio*³⁹

Dlho očakávané rozhodnutie vo veci *Cartesio Oktató és Szolgáltató bt*, ktoré Súdny dvor vyniesol dňa 16.decembra 2010, o viac než 10 rokov po *Daily Mail*, prinieslo závery, ktoré však už také očakávané neboli. Pre mnohých sa ukázali ako veľké sklamanie nielen s ohľadom na úplne opačný záver generálneho advokáta *Madura*, ale tiež vzhľadom na čoraz liberálnejší prístup Súdneho dvora za posledné roky v otázkach mobility spoločností.

Hmla nejasností sprevádzala *Cartesio* už od počiatku. Po počiatočných nezhodách na tom, aké sídlo chcela vlastne pôvodne maďarská spoločnosť *Cartesio* do Talianska presídliť⁴⁰, panovali rozpory nad tým, či je Maďarsko zástancom teórie sídla alebo inkorporácie. Súdny dvor dal za pravdu *Madurovi* a vychádzal z toho, že Maďarsko je krajinou teórie sídla a spoločnosť hodlá presťahovať práve svoje reálne sídlo.

Základnou otázkou položenou Súdneho dvora pritom bolo, či môže obchodná spoločnosť založená v Maďarsku podľa maďarského práva požiadať o premiestnenie svojho sídla do iného členského štátu pri ponechaní si svojho štatútu priamo na základe úijného práva, alebo táto otázka spadá pod pôsobnosť vnútroštátnych právnych predpisov. Pri zodpovedaní tejto otázky sa však už Súd neriadil odporúčaním Generálneho advokáta, ktoré veľká časť odbornej verejnosti považovala za logické.⁴¹ *Maduro* poukázal na neprirodzené odlišovanie slobody usadzovania *do* členského štátu, a odchodu z iného členského štátu a neodôvodnené rozdiely medzi primárnou slobodou usadzovania a sekundárnou.⁴² Podľa neho žiadna z teórií nadväzovania osobného štatútu nemôže byť

³⁹ Rozsudok Súdneho dvora EU z dňa 16.decembra 2008 vo veci C-210/06, *Cartesio Oktató és Szolgáltató bt*.

⁴⁰ Maďarský súd sa v žiadosti o zodpovedanie predbežnej otázky pýtal na v anglickom preklade „registered office“, v nemeckej verzii však nájdeme termín „Sitz“ a vo francúzskej „siège social“, ktoré odpovedajú reálnemu sídlu. Z toho vychádzal i samotný generálny advokát a Súdny dvor mu vo svojom rozsudku prisvedčil.

⁴¹ „The Court did not follow the path recommended by Advocate General Maduro. In fact, it is not entirely clear whether the Court followed any path at all.“ GERNER-BEUERLE,C; SCHILLING,M. The Mysteries of Freedom of Establishment after *Cartesio*. *International and Comparative Law Quarterly*. 2010, Vol.59, No.2,s.14.

⁴² *Madura*, op.cit. sub 32, bod 28.

členským štátom uplatňovaná v plnom rozsahu a navrhoval tak považovať právnu úpravu Maďarska, ktorá požadovala zrušenie a likvidáciu takejto spoločnosti, prehlásiť za nezlučiteľnú so Zmluvou.⁴³

Súd však namiesto toho potvrdil závery vynesené už v Daily Mail. Neuspokojil sa však len so zodpovedaním tejto otázky, išiel nad jej rámec a verejnosť prekvapil svojimi bodmi 110 až 113, kde judikoval, že tieto závery sa uplatnia len v miere, v akej si odchádzajúca spoločnosť chce ponechať osobný štatút svojej pôvodnej krajiny. V prípade, že spoločnosť je ochotná zmeniť svoje rozhodné právo a reorganizovať sa zároveň na formu spoločnosti, ktorú právny poriadok hostiteľského štátu upravuje, nemá domovský štát právo brániť jej v odchode ani vyžadovať jej zrušenie a likvidáciu. Dôležitým predpokladom však je, aby hostiteľský štát takúto transformáciu a zmenu *lex societatis* pripúšťal. Tým Súdny dvor načrtol cestu nielen pre premiestnenie skutočného, ale i štatutárneho sídla.

Toto rozhodnutie tak ponecháva dichotómiu načrtnutú už v predchádzajúcich rozhodnutiach, v odlišnom postoji voči oprávneniam domovského a hostiteľského štátu voči sťahujúcim sa spoločnostiam.⁴⁴ Oproti svojmu prvému rozhodnutiu vo veci Daily Mail však táto výhrada predsa len znamená určitý pozitívny posun, ústupok v zmysle, že domovská krajina už nemá neobmedzenú moc nad mobilitou svojich spoločností.⁴⁵

Niektoré podstatné otázky však zostali nezodpovedané. Do akej miery sa môže hostiteľský štát brániť prijatiu takto transformovanej spoločnosti?

---

⁴³ Madura, op.cit.sub 32, body 31-35.

⁴⁴ Takéto poňatie je priestor slobôd vnútorného trhu ojedinelé, ako poukazujú viacerí autori. Sloboda usadzovania právnických osôb je jedinou zo základných slobôd, ktorá odlišuje tieto dve situácie. Súd v judikatúre medzi odchodom a príchodom nerobí rozdiely, a dokonca v rozhodnutí *Gebhard* potvrdil, že slobody by mali byť konštruované podobne. O to viac je prístup súdu tu prekvapivejší. Vid viac v RINGE, W.-G. No Freedom of Emigration for Companies? *European Business Law Review*.2005, Vol.16, No.3, str.28-30.

⁴⁵ PANAYI, H.J.I.CH. Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking some myths. *Yearbook of European Law*. 2009, Vol.28, Oxford University Press, s.73.

2.2.2. Premiestnenie sídla spoločnosti vo vzťahu k štátu prist'ahovania

2.2.2.1. Rozhodnutie Centros⁴⁶

Po *Daily Mail* prinieslo rozhodnutie z 9.marca 1999 vo veci C-212/97, *Centros Ltd v.Erhervers og Selskabsstyrelsen* (*Centros*) prelom v nahliadaní na slobodu usadzovania sa. Strana sporu, spoločnosť Centros Ltd,. Sa pokúsila dosiahnuť obdobného výsledku ako ako spoločnosť Daily Mail, formálne však využila nástrojov sekundárnej slobody usadzovania sa. V hostiteľskom štáte požiadala o zápis svojej pobočky do obchodného registru. Nebolo však tajomstvom, že skrz túto pobočku hodlala vykonávať celú svoju činnosť.

Toto rozhodnutie sa tak formálne vzato týkalo zriadenia pobočky v inom štáte, teda sekundárneho usadenia. Odlišná forma výkonu práva podnikat', ako i skutočnosť, že prekážky tento krát kládol hostiteľský, nie domovský štát, umožnila zaujať ESD odlišné stanovisko ako v prípade *Daily Mail*.⁴⁷ ESD dospel k záveru, že štát, ktorý odmietne zapísať pobočku spoločnosti, riadne založenej v inom členskom štáte, v ktorom má svoje štatutárne sídlo, ale nevyvíja žiadnu činnosť, porušuje Zmluvu. To i napriek tomu, že takáto pobočka má umožniť spoločnosti vykonávať pôsobnosť *de facto* reálneho sídla za účelom obchádzania tam platnej úpravy zakladania spoločností s prísnejšími požiadavkami na splatenie minimálneho základného kapitálu.⁴⁸ Takto široko koncipovanú povinnosť hostiteľského štátu umožniť výkon podnikania i formálne zahraničnej spoločnosti však predsa len Súdny dvor obmedzil: V bode 39 uvádza, že „*takýto výklad nevylučuje možnosť, aby úrady príslušného členského štátu prijali všetky vhodné opatrenia k zamedzeniu alebo stíhaniu podvodných jednaní.*“ Samotným kritériom posúdenia vhodnosti a prípustnosti týchto opatrení sú štyri predpoklady prevzaté z obecnej judikatúry ESD: opatrenia musia byť použité bez diskriminácie, odpovedať obecnému záujmu, musí ísť o opatrenia vhodná

⁴⁶ Rozhodnutie Súdneho dvora EU zo dňa 9.marca 1999 vo veci C- 212/97, *Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen*.

⁴⁷ DECOCQ, André; DECOCQ Georges. *Droit européen des affaires*. 2.vyd. Paris:LGDJ,2010,s.333.ISBN :9782275034911.

⁴⁸ Rozsudok Centros, op cit sub 46, bod 29.

k dosiahnutiu zamýšľaného cieľa a nesmú ísť nad rámec toho, čo je k dosiahnutiu tohto cieľa potrebné.⁴⁹

2.2.2.2. Rozhodnutie *Überseering* / *Nordic Construction GmbH*⁵⁰

V *Centrose* Európsky súdny dvor nekonštatoval absolútnu neprípustnosť obmedzení slobody usadzovania sa úpravou založenou na princípu sídla. Skúmal ich len ospravedlniteľnosť dôležitými dôvodmi obecného záujmu. V danom prípade síce dospel k záveru, že obmedzenia sú neprípustné, nevyjasnené však zostalo kam až môžu štáty teórie sídla zájsť.

S touto otázkou bol potom priamo konfrontovaný vo veci *Überseering*. Nastolila sa mu otázka, či odporuje ustanovením o slobode usadzovania sa, ak odmietne členský štát v dôsledku aplikácie teórie sídla uznať⁵¹ formálne zahraničnú spoločnosť, ktorá formálne sídli v zahraničí, na jeho území však umiestni svoje skutočné sídlo. Predmetom sporu sa teda po prvýkrát v plnom rozsahu stala kolízna úprava členského štátu budovaná striktne na princípu sídla, ktorá nielenže poprela právo spoločnosti na výkon podnikania, ako v prípade *Centrosu*, ale odmietla uznať samotnú existenciu subjektu.⁵²

Európsky súdny dvor v rozsudku konštatoval, že je v rozpore s čl. 43 a 48 SES, pokiaľ je spoločnosti, ktorá bola založená podľa práva členského štátu, na území ktorého má svoje štatutárne sídlo, a podľa práva iného členského štátu sa má za to, že do tohto štátu premiestnila svoje skutočné sídlo, odopieraná spôsobilosť k právam a tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania pred národnými súdmi tohto štátu.⁵³

---

⁴⁹ Tamtéž, bod 34. Tieto kritériá sú prevzaté z rozsudku Gebhard. Rozhodnutie Súdneho dvora EU zo dňa 30. novembra 2005 vo veci C 55/94, Reinhard Gebhard v Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano.

⁵⁰ Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 5. novembra 2002 vo veci C- 208/00, *Überseering BV v Nordic Construction Company Baumanagement GmbH*.

⁵¹ Rommeloos pritom poukazuje na častú dezinterpretáciu pojmu „uznanie spoločnosti.“ To sa totižto dá chápať v širokom pojatí („*Maximal Concept*“), ktorý znamená uznanie spoločnosti vrátane použiteľnosti jej zahraničného *lex societatis* alebo v úzkom pojatí („*Minimal Concept*“), čo znamená, že spoločnosť sa považuje za právnickú osobu, teda spôsobilú nadobúdať práva a povinnosti, ale neprijme sa jej *lex societatis*. ROMMELOO, op.cit. sub 10, s.31.

⁵² Decocq, op.cit. sub 47, s.348.

⁵³ Rozsudok *Überseering*, op. Cit. Sub 50, bod 95.

Súdny dvor sa tiež zaoberal argumentom verejného záujmu- predovšetkým záujmov veriteľov, minoritných spoločníkov, zamestnancov a daňových úradov. Pripustil, že všetky tieto záujmy môžu za určitých okolností a podmienok ospravedlňovať *obmedzenie* slobody usadzovania.⁵⁴ *Neospravedlňujú však odopieranie* právnej spôsobilosti a tým i spôsobilosti byť účastníkom konania, pokiaľ bola spoločnosť riadne založená v inom členskom štáte.

Európsky súdny dvor tak na kolízu problematiku práva spoločností v podstate aplikoval obdobný princíp, aký vyslovil v prípade *Cassis de Dijon*- napriek tomu, že sa v rôznych členských štátoch uplatňuje odlišná miera ochrany v podobe rôznych kvalitatívnych požiadaviek na jednotlivé formy spoločnosti, všetky právne poriadky členských štátov EU sú pokiaľ ide o štandardy ochrany v zásade rovnocenné a teda hodné rešpektu so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi.⁵⁵

2.2.2.3. Rozhodnutie Inspire Art⁵⁶

Zmienené rozhodnutia však v žiadnom smere nenaznačovali, či hostiteľský štát môže podrobiť zahraničné, resp. o to viac formálne zahraničné spoločnosti, režimu vybraných kogentných ustanovení vlastného práva. Zvlášť v prípade, ak sú prísnejšie, ako platia v právnych poriadkoch, než aké platia v právnych poriadkoch v štátoch ich inkorporácie.

Pred takto položenú otázku bol Súdny dvor postavený vo veci C-167/01 *Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam v. Inspire Art Ltd. (Inspire Art)*. Strany viedli spor o to, nakoľko čl. 43 a 48 pripúšťajú, aby členský štát mohol ukladať formálne zahraničným spoločnostiam povinnosti, ktoré v konečnom dôsledku stierajú dôvody ich založenia podľa zahraničného práva a stavajú ich na roveň domácim obchodným spoločnostiam⁵⁷, a ak áno, či existencia takéhoto predpisu môže byť ospravedlnená

---

⁵⁴ Tamtéž, body 88-89.

⁵⁵ SCHANZE, E.; JUTTNER, A.: Anerkennung und Kontrolle ausländischer Gesellschaften-Rechtslage und Perspektiven nach der Uberseering- Entscheidung des EuGH, *Aktiengesellschaft* 2003, č.1,s.32. Citované v ČECH, op.cit. sub 6, s.44.

⁵⁶ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30.septembra 2003, C- 167/01, *Kamer van Koophandel an Fabrieken vor Amsterdam v Inspire Art Ltd.*

⁵⁷ Holandsko ako jedna z predných zástupcov inkorporačnej teórie čelila masívnemu rozšíreniu zahranične formálnych spoločností na svojom území. Predmetom sporu sa tak stali ustanovenia jej novo prijatého zákona o formálne zahraničných spoločnostiach (*Wet op de formeel buitenlandsee vennootschappen, WFBV*) zo dňa 17. Decembra 1997. Zákon okrem iného ukladal splatenie základného kapitálu spoločnosti minimálne v čiastke predpísanej pre holandské spoločnosti s ručením obmedzením (čl. 4 ods.1 WFBV)

výkladom vtedajšieho čl. 46 alebo kategorickými dôvodmi verejného záujmu („*overriding reasons relating to the public interest*”). V rozsudku dospel Európsky súdny dvor k rozhodnutiu, že články 43 a 48 SES nepripúšťajú takúto úpravu členského štátu. K námietkam vznesenými viacerými členskými štátmi o zneužívaní a obchádzaní práva sa nestotožnil a potvrdil tak závery vyslovené už v *Centrose*.⁵⁸ Súd sa nestotožnil ani s námietkou, že žalovaná strana formálne využila sekundárnej slobody usadzovania sa k tomu (založenie pobočky), aby fakticky dosiahla toho istého výsledku, aký predpokladá primárna sloboda usadzovania sa.⁵⁹

Z hľadiska kolíznej úpravy sa teda Súdny dvor v otázke *uznávania zahraničných spoločností* priklonil k inkorporačnej teórii, a to so všetkými dôsledkami z toho plynúcimi. Spolu so subjektom samotným je hostiteľský štát povinný uznať taktiež podstatnú časť jej osobného štatútu, bez toho, aby mal výrazne možnosť tento štatút korigovať vlastnými kogentnými predpismi. Bude tak na príslušných členských štátoch, aby doložili opodstatnenosť výnimiek povolených v rozhodnutiach *Centros*, *Uberseering*, *Segers a Komise v. Francie*. Zrejme sa však medzi tieto prípady nebude zaraďovať úsilie chrániť domácich veriteľov zahraničných spoločností cez predpisy o tvorbe a zachovaní základného kapitálu.⁶⁰

Uvedené závery však platia len vo vzťahu k štátu „prist'ahovania sa spoločnosti“ a vo vzťahu k presunu faktického sídla.

---

⁵⁸ Podľa Súdneho dvora v odpovedi na otázku, či môžu byť ustanovenia WFBV ospravedlniteľné z dôvodu boja proti nekalým praktikám a účinnosti daňových kontrol, je treba konštatovať, že tieto argumenty uvedená kritéria účinnosti, proporcionality a rovného zachádzania nenapĺňajú. Ani čl. 46, ani ochrana veriteľov, opatrenia proti zneužívaniu slobody usadzovania sa alebo zachovania poctivého obchodného styku a zaistenia účinnosti daňových kontrol neoprávňujú také obmedzenie slobody usadzovania sa, akými sú ustanovenia o základnom kapitále a osobnej solidárnej zodpovednosti konateľov. Rozsudok *Inspire Art*, op.cit. sub 55, bod 131.

Tu teda možno badať hlavný rozdiel pri opatreniach, ktoré môže členský štát prijať pri príchode spoločnosti na jeho územie. S ohľadom na právny význam štatutárneho sídla môže členský štát uložiť spoločnosti naplnenie požiadaviek svojho práva, kým pri reálnom nie je voči takýmto krokom oprávnený.

⁵⁹ Tamtéž, bod 98.

⁶⁰ ČECH, op.cit. sub 6, s. 48.

2.2.2.4. Rozhodnutie VALE⁶¹

Pred vynesení rozsudku VALE Súd nemal možnosť sa vyjadriť obmedzeniam, či dokonca priamo zákazu presunu štatutárneho sídla na základe práva členského štátu. Jeho *obiter dictum* v rozsudku *Cartesio*⁶² však naznačilo za akých podmienok by k takémuto presunu mohlo dôjsť, ale výlučne z pohľadu štátu „odletu“. Podľa jeho slov členský štát založenia spoločnosti nemôže odôvodniť uloženie povinnosti jej zrušenia a zlikvidovania, obzvlášť ak by jej takýmto postupom mal zabrániť premeniť sa na spoločnosť podľa vnútroštátneho práva iného členského štátu, pokiaľ to jej predpisy dovoľujú.

A práve k predpisom štátu „príletu“ dostal príležitosť vyjadriť sa v afére mu predloženej spoločnosťou VALE, ktorá sa po svojom výmaze z obchodného registra v Taliansku, pokúšala „reinkorporovať“ a v kontinuite na svoju predchádzajúcu identitu a právnickú osobnosť pokračovať vo svojej činnosti v Maďarsku. Je istým paradoxom, že Taliansko ako štát „odletu“ neodporoval presunu štatutárneho sídla, zatiaľ čo Maďarsko ako „štát príletu“ áno. Otázkou položenou Súdneho dvoru bolo, či štát príletu môže odmietnuť zapísať do svojho obchodného registra spoločnosť právoplatne založenú v inom členskom štáte.

Súd vo svojej odpovedi potvrdil nepriamo svoje stanovisko zaujaté už v rozhodnutí SEVIC⁶³ a priklonil sa k záveru vyslovenému i Generálnym advokátom Jääskinenom⁶⁴, že je porušením komunitárneho práva, ak členská krajina zachádza odlišne so spoločnosťami podľa toho, či ide o premenu národnú alebo cezhraničnú. Takýto prístup sa rovná vytvoreniu neodôvodnenej prekážky slobody usadzovania sa. Tento prístup je mierne problematický, keďže len ťažko nájdeme vo vnútroštátnom práve premiestnenie sídla ako formu premeny spoločnosti, GA však zrejme vychádzal z premisy, že sa jedná o kombináciu operácii premiestnenia sídla a zmeny právnej formy.

Súdny dvor potvrdil závery vyslovené v *Cartesio*, že hostiteľský členský štát určuje vnútroštátne právo príslušné na takúto operáciu a môže tak uplatniť ustanovenia svojho

---

⁶¹ Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 12. júla 2012 vo veci C 378/10, VALE Építési kft.

⁶² Rozsudok *Cartesio*, op. Cit. Sub 3, body 110-113.

⁶³ Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 13. decembra 2005 vo veci C-411/05 SEVIC SYSTEMS AG.

⁶⁴ Stanovisko generálneho advokáta Jääskinen prednesené dňa 15. decembra 2011 vo veci C 378/10 VALE, bod 67.

vnútroštátneho práva týkajúce sa založenia a fungovania spoločnosti, akými sú požiadavky súvisiace s vypracovaním účtovnej uzávierky a súpisu aktív.⁶⁵

Súd zároveň poznamenal, že keďže sa spoločnosť bude musieť nevyhnutne podrobiť národným úpravám dvoch rozdielnych právnych poriadkov, od ich *aplikácie* sa pri cezhraničnej premene sa čaká, aby odpovedali princípom rovnosti a efektivity.⁶⁶ Pri presune faktického sídla sa tak pri obmedzeniach zo strany hostiteľského štátu uplatní test podľa rozsudku Gebhard, a bude sa tak skôr skúmať samotná povaha obmedzení, pri presune štatutárneho sídla sa prezumujú obmedzenia uložené hostiteľským štátom (za účelom prispôsobenia právnej formy) a pozornosť sa tak upriami na spôsob ich aplikácie, ktorý však tiež musí byť nediskriminačný. Nediskrimináciu v tomto ohľade bude zrejme predstavovať aj kladenie nie neprimeraných požiadaviek na spoločnosti pri celom procese premeny vzhľadom na jej náročnosť. Tomu princípu zrejme zodpovedá aj ďalší záver vyslovený Súdny dvorom v tomto rozhodnutí, a to síce, že hostiteľský štát je na druhej strane je povinný zohľadniť pri zápise premeny dokumenty vydané domovským štátom.⁶⁷

VALE tak podržalo líniu odlišných možností zachádzania so spoločnosťami v závislosti na tom, či ide krajinu „odchodu“ alebo „príchodu“ spoločnosti. Nadviazalo však na svoje predošlé rozhodnutia *Inspire Art*, *Uberseering* a *Centros*, a upresnilo možnosti, ktoré dáva komunitárnemu právo členskému štátu príletu pri premiestnení štatutárneho sídla. Mnohé otázky však zostali napriek tomu nezodpovedané.

2.2.3. Možnosť izolovaného premiestnenia štatutárneho sídla

Je nutné podotknúť, že všetky vyslovené závery Súdneho dvora zohľadňovali určité špecifické okolnosti vlastné štátom, o ktorých právnu úpravu išlo. Dve otázky tak zostávajú nevyjasnené.

---

⁶⁵ Tamtéž, bod 62.

⁶⁶ Rozsudok VALE, op.cit sub 60, bod 54.

⁶⁷ Tamtéž, bod 61.

Je možné presťahovať štatutárne sídlo bez reálneho sídla do krajiny, ktorá je zástancom teórie reálneho sídla? A je to vôbec výkon slobody usadzovania sa, ak spoločnosť presťahuje len svoje štatutárne sídlo, aby dosiahla zmeny svojho *lex societatis*?

Z rozhodnutia VALE sa podľa môjho názoru nedá v tomto ohľade vyvodiť jednoznačný záver. V bodoch 34 a 35 je zdôrazňované, že spoločnosť sa chce na území Maďarska skutočne usadiť, na druhej strane ale samotný rozsudok Súdneho dvora ako aj názor Generálneho advokáta vzbudzuje dojem, že dopadá i na izolované premiestnenie štatutárneho sídla. Avšak s ohľadom na to, že Maďarsko požaduje mať štatutárne i faktické sídlo na svojom území, logika Súdu v tomto rozsudku nie je prekvapujúca.

Osobne sa tak domnievam, že by malo vždy záležať na kolíznej úprave hostiteľského štátu. Pokiaľ pôjde o krajinu princípu inkorporácie, na umiestnení skutočného sídla zrejme nebude záležať. Opačný záver by mal nastať potom v prípade krajiny reálneho sídla, kde by malo byť nutné premiestniť skutočné sídlo so štatutárnym. Podľa môjho názoru, ak sa už Súd rozhodol držať záverov *Daily Mail* a nie odporúčania GA Madura, že žiadnu z teórií nie je možné aplikovať v plnom rozsahu, potom by mal Súd konečne aplikovať závery z *Daily Mail* i na štáty príletu. Iným postojom by Súd len prehľbil už i tak dosť diferencovaný postoj medzi „obmedzeniami na vstupe“ a „obmedzeniami na výstupe.“ K tomuto záveru ma vedie i myšlienka, že ak podľa Súdu je hostiteľský štát oprávnený na prichádzajúce spoločnosti aplikovať svoje hmotné obchodné právo, o to viac by mu malo byť dovolené presadzovať i jeho kolízneprávnú úpravu. Na druhej strane by ale takýto výklad mohol naštartovať neželané forum shopping.

Inou otázkou je nakoľko by šlo o výkon slobody usadzovania pri izolovanom premiestnení štatutárneho sídla, a to za jediným účelom zmeny *lex societatis*. Súdny dvor sa tejto otázky letmo dotýka vo svojich rozhodnutiach *Segers*, *Centros*, *Inspire Art* a *Cadbury Schweppes*⁶⁸, najmä v tom poslednom však mierne upravuje svoje závery.

V *Cadbury Schweppes* Súdny dvor navonok zachováva líniu svojich predošlých rozhodnutí tvrdením, že zo skutočnosti, že si spoločnosť pre svoje usadenie vyberá právny

---

⁶⁸ Rozhodnutie Súdneho dvora EU vydané dňa 12. Septembra 2006 vo veci C-196/04, *Cadbury Schweppes plc* a *Cadbury Schweppes Overseas Ltd* proti *Commissioners of Inland Revenue*.

poriadok podľa výhodnosti jeho daňových, či obchodných predpisov, neznamená automaticky zneužitie práva slobody usadzovania.

Zároveň už ale za podvodné jednanie a vykonštruovanú operáciu však označuje situáciu, kde by spoločnosť usilovala napr. o daňové úniky. V tejto súvislosti poznamenáva, že: *„Pokud by ověření takových skutečností vedlo ke zjištění, že ovládaná zahraniční společnost odpovídá fiktivnímu usazení a nevykonává na území hostitelského státu žádnou skutečnou hospodářskou činnost, bylo by třeba mít za to, že založení OZS má charakter vykonstruované operace. Tak by tomu bylo zejména v případě dceřiné společnosti typu „poštovní schránky“ nebo „nárazníku.“*⁶⁹ Jeho liberálna interpretácia slobody usadzovania načrtnutá v skorších rozhodnutiach má teda zjavne svoje medze, ktoré však zrejme však súkromné subjekty len ťažko odhadnú. Spoločnosti premiestňujúce izolovane svoje štatutárne sídlo z čisto špekulatívnych dôvodov tak v každom prípade budú asi riskovať zahájenie sporu pred Súdnym dvorom.

2.3. Sekundárne právo EU a premiestnenie sídla spoločnosti

Z dôvodu obmedzeného rozsahu práce sa budem zaoberať len podľa môjho názoru najzásadnejšou sekundárnou úpravou vo vzťahu k premiestneniu sídla.

Od roku 2001 je možné premiestniť sídlo na základe Nariadenia č.2157/2001, o štatúte Európskej spoločnosti. Článok 8 tohto nariadenia podrobne upravuje celý proces premiestnenia sídla, ktorý je považovaný za jednu z najväčších predností tejto nadnárodnej formy spoločnosti a mal by byť i vyhľadávaným dôvodom uchýľovania sa k tejto forme spoločnosti. Tvrdiť, že pri premiestnení sídla tejto spoločnosti sa mení i jej rozhodné právo je podľa môjho názoru odvážne, nakoľko na štruktúru SE je priamo samotným nariadením hierarchicky stanovené použiteľné právo, ktoré je z veľkej miery určené priamo nariadením.⁷⁰ Jej odporcovia však paradoxne tvrdia, že práve úprava premiestnenia sídla je flagrantným popretím zásadných princípov voľného pohybu komunitárneho práva.

---

⁶⁹ Tamtéž, body 63-65.

⁷⁰ Nařízení Komise (ES) č.2157/2001 ze dne 8.října 2001 o statutu evropské společnosti (SE). In: CODEXIS. Atlas Consulting [cit.1.3.2014].

Spoločnosť je totižto povinná spolu so svojim štatutárnym premiestniť i svoje sídlo skutočné.⁷¹ Požiadavka na splatenie minimálneho kapitálu vo výške 120 000 EUR a nemožnosť jej založenia *ex nihilo* tiež skôr odrádzajú ako priťahujú investorov, rovnako ako komplikovaná úprava povinnej participácie zamestnancov.⁷²

Jej „domáckejšou“ verziou, majúcou za cieľ prilákať skôr malých a stredne veľkých podnikateľov, je pripravovaná Európska súkromná spoločnosť (*Societas Privata Europea*)⁷³. I jej štatutárne sídlo bude možné premiestniť, diskusie sa vedú o reálnom.⁷⁴ Pravdepodobnou sa javí možnosť, kde súčasné premiestnenie faktického sídla bude musieť podmieňovať úprava hostiteľského štátu, čo ale tiež niektorí autori považujú za nevhodné, s ohľadom na možné nežiaduce vyvolanie efektu *law shoppingu*.⁷⁵

Na záver, dlho očakávaná a pripravovaná 14.smernica a s ňou definitívna úprava premiestnenia sídla je stále v nedohľadne, zdá sa.⁷⁶⁷⁷

3.Obecný právny rámec pre premiestnenie sídla

3.1. Sídlo a osobný štatút spoločnosti v pojatí českého zákonodarcu

---

⁷¹ PELLE,Phillipe. Companies Crossing Borders Within Europe. *Utrecht Law Review*.2008. Vol.4, Issue 1,s.54. Dostupné z WWW: < <http://www.utrechtlawreview.org/> >.

⁷² SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2010, xli,s.326.

⁷³ Návrh nariadenia Rady KOM (2008) 396/3 o štatúte eurupskej súkromnej spoločnosti (*Societas Privata Europea*). Dostupné z WWW: < http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/epc/proposal_en.pdf >.

⁷⁴BUZDREV,Aleksandar; LEWIS,Rhidian. The European Private Company :Entrepreunerial Flexibility and Practicalities of National Law. *International Journal of Business and Social Science*. 2012, Vol.3, Issue 21, s.5. Dostupné z WWW: <http://www.ijbssnet.com/journals/Vol_3_No_21_November_2012/7.pdf >.

⁷⁵ Buzdrev, op.cit. sub 73, s. 6.

⁷⁶ VOSSENSTEIN,Gert Jan. Transfer of the Registered Office: The Commission's Decision not To Submit A Proposal for a Directive. *Utrecht Law Review*. 2008. Volume 4, Issue 1, s.54. Dostupné z WWW: < <http://www.utrechtlawreview.org/> >.

⁷⁷ Premiestnenie sídla je samozrejme možné aj pri iných formách európskych spoločností, t.j. Európska družstevná spoločnosť, Európske hospodárske záujmové združenie, či 10.smernica.

3.1.1. Obchodní zákoník č.513/1999 Sb.⁷⁸

Zákon o přeměnách bol prijatý ešte za účinnosti pôvodných právnych predpisov pred rekodifikáciou, preto sa vo svojej práci budem venovať i ich úprave, keďže pre spoločnosti premiestňujúce svoje sídlo v tomto časovom úseku budú zrejme rozhodujúce práve tieto predpisy. Zároveň si myslím, že i z hľadiska celkovej systematiky práce je vhodné načrtnúť a porovnať úpravu, ktorá predchádzala súčasne platným predpisom.

Pri premiestnení sídla sa vychádzalo hlavne z úpravy *Obchodního zákoníka*. České právo bolo pritom zaujímavé postavením odlišného **kritéria pre štátnu príslušnosť** a odlišného kritéria pre osobný štatút spoločnosti.

Hlava II. Obchodného zákonníka regulovala podnikanie zahraničných osôb, pričom zahraničnú osobu definovala v §21 ods.2 ObchZ ako právnickú alebo fyzickú osobu so sídlom alebo bydliskom mimo územia Českej republiky. Sídlo spoločnosti bolo teda rozhodujúce pre určenie štátnej príslušnosti spoločnosti.⁷⁹

Pritom si môžeme položiť otázku, či sa jedná v českom chápaní o sídlo štatutárne alebo skutočné. Úprava sídla bola po novelizácii §2 ods.3 ObchZ presunutá do §19c *Občanského zákoníka*.⁸⁰, nad povahou ktorého sa viedla intenzívna akademická debata.⁸¹ Ani v jeho pojatí nebolo totiž jasné, či má zákonodarca na mysli sídlo štatutárne alebo formálne. Situáciu vyjasnila až jeho novelizácia č. 205/2009 Sb., ktorá dala prednosť formálnemu sídlu, keď z ustanovenia vypustila odsek požadujúci, aby sídlo právnickej osoby bolo určené adresou, kde skutočne sídli.

---

⁷⁸ Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Dále jen obchodní zákoník. In: ASPI. Wolters Kluwer ČR (cit.1.3.2014).

⁷⁹ Tento názor zastávala Pauknerová, Kučera, Pelikánová, Chobola. Naproti tomu aj kolízny charakter pritom prisudzovali tejto norme Dědič a Čech. Pre podrobnosti vid napr. PAUKNEROVÁ, Monika. Kolizněprávní úprava obchodních společností. *Právní rozhledy*, 2005, č. 7, s. 247. KUČERA, Zdeňk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7.opr. a dopl.vyd., Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš čeněk, Brno: Doplněk 2009. str. 261. Pre opačný názor vid DĚDIČ, J., ČECH, P., op.cit.sub.7, s.362.

⁸⁰ Zákon č.40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit.1.3.2014].

⁸¹ Pre podrobnosti vid napr. PELIKÁNOVÁ,Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku (s přihlédnutím k evropskému právu)* 1.díl, 4.aktualizované vydání, Praha: ASPI Publishing,2004,s..235. Pre opačný záver vid Čech, op.cit.sub.7, str. 363.

Pri hľadaní odpovede na otázku **určenia osobného štatútu spoločnosti** bolo tiež nutné vychádzať z *Obchodního zákoníka*, keďže minulý *Zákon o mezinárodním právu soukromém* príslušnú kolíznú normu neobsahoval. Ustanovenie §22 ObchZ zakotvovalo v českom práve princíp inkorporácie, keď podľa neho právna spôsobilosť inej než zahraničnej fyzickej osoby je daná právnym poriadkom, podľa ktorého bola založená, pričom týmto právnym poriadkom sa riadia tiež jej vnútorné právne pomery, ručenie členov alebo jej spoločníkov za záväzky spoločnosti. Za pozornosť pritom stojí formulácia „*jiná než fyzická osoba*“, ktorá sa zhodovala so súčasnou formuláciou v *Zákone o přeměnách*, čo značne uľahčuje uznanie spoločností i s čiastočnou právnou subjektivitou podľa práva ich domovského štátu a odpovedá tak liberálne koncipovanej úprave slobody usadzovania v európskom práve.

Samotné premiestnenie sídla bolo tiež upravené v *Obchodním zákoníku*. Jeho §26 bolo s účinnosťou od 1. januára 2012⁸² významne novelizované. Nové znenie umožňovalo v ods.1 premiestnenie sídla právnickým osobám, založeným podľa práva cudzieho štátu a majúce svoje sídlo v inom členskom štáte premiestniť svoje sídlo do Českej republiky, ak to umožňuje medzinárodná zmluva. Tie isté podmienky platia pre premiestnenie českej osoby do zahraničia. Odsek 2 potom priznával právo premiestniť sa z a do Českej republiky za predpokladu, že to umožňuje príslušný predpis ES alebo zvláštny predpis podľa Českého práva. Týmto *lex specialis* je práve *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*, do ktorého sa týmto presunulo ťažisko úpravy. Do roku 2012 teda premiestnenie sídla v priamom rozpore s komunitárnym právom nebolo *de facto* prípustné.

Sídlom sa s ohľadom na vyššie popísanú situáciu rozumie sídlo štatutárne. Pre premiestnenie skutočného sídla však Česká republika takisto nekládla žiadne obmedzenia, s ohľadom na inkorporačný princíp zakotvený v §22 ObchZ. Obmedzením sa však dalo chápať požiadavka medzinárodnej zmluvy, ktorá nešťastne zostala v *Obchodním zákoníku* i po jeho novelizácii, a pre ktorú i česká odborná verejnosť len ťažko hľadá odôvodnenie. S ohľadom na odsek 2 nemôžeme považovať za medzinárodnú zmluvu SFEU ani žiadny iný unijný predpis. Išlo tak v tomto prípade o nekoncepčné ustanovenie, ktoré bohužiaľ

---

⁸² Zákon č. 355/2011 ze dne 27. října 2011, kterým se mění zákon č.125/2008 o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů a další související předpisy. In: ASPI. Wolters Kluwer ČR (cit.1.3.2014).

znamenal prieslom do inak mobilite nebraniacemu princípu inkorporácie. Za ešte nešťastnejšie však považujem ponechanie tejto požiadavky i v novom *Zákoně o mezinárodním právu soukromém*.

Novela tiež vypustila i už zmienené ustanovenie §26 ods.3, ktoré ponechávalo zahraničnej osobe možnosť zachovať si svoj osobný štatút i po premiestení sídla do Českej republiky. Podľa zákonodarcu⁸³ nie je dôvod pripustiť, aby zahraničná právnická osoba, ktorí bude chcieť mať zapísané sídlo v Českej republike, podliehala naďalej zahraničnému právnemu poriadku. Takáto úvaha je určite v súlade s aktuálnym stavom európskej judikatúry i princípom položeným v rozsudku *Cartesio*.

3.1.2. Právna úprava po rekodifikácii

Po veľkej rekodifikácii predpisov súkromného práva sa úprava sídla, premiestnenia sídla a osobného štatútu spoločnosti premiestnila popri stále platnom *Zákoně o přeměnách z Obchodního zákoníka* do v zásade dvoch predpisov- do *Zákona o mezinárodním právu soukromém* a do *Občanského zákoníku*.

3.1.2.1. Nový zákon o mezinárodním právu soukromém procesním⁸⁴

Najvýraznejším prínosom nového zákona z hľadiska úpravy cezhraničných premien, je ustanovenie §30, ktoré postihuje spôsobilosť zahraničných osôb. Zakotvuje, že právna osobnosť právnickej osoby a spôsobilosť inej než fyzickej osoby sa riadi právnym poriadkom, podľa ktorého vznikla. Ním sa riadi i obchodná firma osoby, jej vnútorné pomery, pomery medzi spoločníkmi a osobou, vzájomné pomery medzi spoločníkmi, ručenie spoločníkov alebo členov za záväzky, orgán, ktorý za ňu jedná i zánik takejto osoby. V rámci kontinuity práva predstavuje svojou nadväznosťou na §22ObchZ potvrdenie princípu inkorporácie v českom práve. Bližšie rozvádza osobný štatút

---

⁸³ Dôvodová správa k zákonu č.355/2011 Sb., *novela zákona o přeměnách obchodních společností a družstev*, k čl. VI, bodu 1 a 2. Dostupné z WWW: < <http://www.justice.cz> >.

⁸⁴ Dňa 22.marca 2012 bol vyhlásený v *Sbírce zákonů* zákon č.91/2012 Sb., *zákon o mezinárodním právu soukromém*. Účinnosť nadobudol 1.januára 2014, teda spolu s novým občianskym zákonníkom a zákonom o obchodných korporáciách.

spoločnosti a ako Kučera správne poznamenáva, reflektuje rozdiel medzi vznikom a založením osoby.⁸⁵

Rozlišuje tiež medzi právnickou osobou a inou než fyzickou osobou, čím v súlade s európskym právom i *Zákonom o přeměnách*, zabezpečuje priznanie právnej osobnosti spoločnostiam nedisponujúcim takým rozsahom právnej osobnosti v ich pôvodnom štáte inkorporácie, akú rozoznávame my v českom právnom poriadku. Podľa dôvodovej správy⁸⁶ pritom rozsah právnej osobnosti priznaný v českom práve sa bude riadiť rozsahom spôsobilosti priznanej osobe v jej domovskom štáte.

V ustanovení §30 ods.3 novo prijatého zákona o mezinárodním právu soukromém sa premieta ustanovenie §24 ods.2 ObchZ, keď povoľuje, aby právnická osoba so sídlom v Českej republike bola založená len podľa českého práva. Kto chce teda založiť právnickú osobu so sídlom v tuzemsku, musí si vybrať niektorú z foriem upravených českým právnym poriadkom.⁸⁷ Z obecnej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č.89/2012 Sb., občanský zákoník tiež jednoznačne plynie, že osoba si nebude môcť ponechať svoj pôvodný štatút. Podľa §138 ods.2 a 3 NOZ, po premiestnení (zapísaného) sídla zahraničnej právnickej osoby na územie Českej republiky sa zmení jej osobný štatút. Od účinnosti premiestnenia, t.j. podľa §142 NOZ od zápisu do príslušného obchodného registru, bude jej osobným štatútom český právny poriadok.

Tým však nezasahuje do možnosti premiestnenia sídla právnickej osoby z iného štátu, ak to umožňuje medzinárodná zmluva, unijný alebo iný právny predpis. Zákonodarca tak rešpektuje, že môže byť stanovené iné pravidlo a dôvodová správa uvádza k tomuto odseku, že v budúcnosti sa tohto ustanovenia môže dotknúť návrh Rady o Európskej súkromnej spoločnosti.⁸⁸

Keďže za takýchto okolností nevyhnutne dochádza k zmene osobného štatútu, je dôležité rozlišovať ich účinnosť. I v tomto prípade je nevyhnutné pozrieť sa do obecnej

---

⁸⁵ KUČERA, Z. *Obchodní společnosti ve vládním návrhu zákona o mezinárodním právu soukromém*. V publikaci ČERNÁ, Stanislava.; ČECH, Petr. a kolektiv autorov. *Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám*. Vydání 1. Praha: C.H.Beck, 2012.str.132.

⁸⁶ Důvodová zpráva, op. cit. sub 81, s.15.

⁸⁷ PAUKNEROVÁ, Monika, Jan BRODEC, Magdalena PFEIFFER a Květoslav RŮŽIČKA. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, lxxiii, s.235. ISBN 9788074783685.

⁸⁸ Důvodová zpráva, op. Cit. sub 81, s.16.

úpravy. Podľa §138 a §142 NOZ, dňom účinnosti premiestnenia sídla právnickej osoby na územie Českej republiky, t.j. od jej zápisu do českého obchodného registru⁸⁹, sa stáva jej osobným štatútom české právo. Z toho vyplýva limit pre použitie hraničného určovateľa upraveného v §30 ods.1. Právne skutočnosti podriadené osobnému štatútu, ktoré nastali pred účinnosťou premiestnenia sídla (vrátane príp. ručenia členov právnickej osoby alebo ich orgánov za jej dlhy vzniknuté pred zápisom sídla do českého obchodného registru) sa riadia predchádzajúcim právnym štatútom. Ustanovenie §138 NOZ tak predstavuje v tejto otázke *lex specialis* vo vzťahu k §30 ods.1 NZMPS.⁹⁰

Z hľadiska cudzineckého práva je rozhodujúci §26, ktorý za zahraničnú právnickú osobu považuje právnickú osobu so sídlom mimo územia českej republiky.

3.1.2.2. Nový občanský zákoník⁹¹

Teraz už platný občiansky zákonník obsahuje ustanovenia týkajúce sa premiestnenia sídla právnickej osoby v §136 a n. Dôležitá je pritom zdanlivo novo formulovaná zásada sídla. Ustanovenie §137 NOZ hovorí, že každý sa môže dovolať skutočného sídla právnickej osoby, proti tomu, kto sa však dovoláva sídla zapísaného, sa právnická osoba nemôže odvolať na sídlo skutočné. Táto formulácia môže síce vzbudzovať dojem, že zákonodarca dal v diskontinuite so súčasným stavom prednosť skutočnému sídlu⁹², dôvodová správa⁹³ však túto domnienku vyvracia. Poukazuje predovšetkým nato, že **zásada formálneho sídla** sa viac približuje európskemu trendu poňatiu práva obchodných spoločností. Zároveň však znenie paragrafu zaistí ochranu práv tretích osôb, ktorí sa môžu naďalej dovolať sídla zapísaného vo verejnom registri. Ak teda v tejto práci hovorím o „sídle“, mám tým na mysli štatutárne sídlo spoločnosti.

Osobný štatút spoločnosti a zakotvený princíp inkorporácie je síce novo upravený

---

⁸⁹ *Zákon o přeměnách* však v tomto ohľade až taký jasný nie je. Účinnosť premeny totiž podľa §384e môže nastať i dňom výmazu zo zahraničného obchodného registra. Vid viac v kapitole 4.

⁹⁰ Pauknerová, op. cit. sub 85, s. 236.

⁹¹ Vládný návrh *Občanského zákoníku* (sněmovní tisk č.362) bol 20.februára 2012 podpísaný prezidentom. Dňa 22.marca 2012 bol vyhlásený v *Sbírce zákonů* pod č. 89/2012 Sb, účinnosť nadobudol 1.januára 2014.

⁹² Kučera, op.cit.sub 2, s.135.

⁹³ Důvodová správa k sněmovnímu tisku č.362, vládního návrhu občanského zákoníku, výklad k ustanoveniam §131-143, s.625-626. Priamo uvádza, že "...*Osnova vychází z pojetí vlastního evropskému právu obchodních společností, podle kterého má hlavní význam sídlo zapsané (sídlo formální)...*"

v NZMPS, avšak NOZ vo svojom §2994 ods.2 toto ustanovenie opakuje. Domnievam sa však, že síce duplicitné, ale zhodné ustanovenia obidvoch zákonov by však nemali v praxi spôsobovať problémy.

Nový občiansky zákonník novo vymedzuje i rámec pre **premiestňovanie sídla** (§138 a n.) Jeho úprava je pritom liberálna, moderne koncipovaná, v súlade s európskou judikatúrou, a hlavne, neviahže možnosť premiestnenia na ďalšie podmienky.⁹⁴ Ustanovenie §138 povoľuje právnickej osobe založenej v zahraničí premiestniť svoje sídlo na územie Českej republiky, pokiaľ to umožňujú predpisy jej domovského štátu a pokiaľ nejde o osobu, ktorej účelom je porušenie práva, alebo dosiahnutie iného cieľu nezákonným spôsobom. Štatút tejto osoby by sa pritom po premiestnení mal riadiť v súlade s judikatúrou SDEU českým právom. Stotožňujem sa pritom s Pauknerovou, že vypustenie podmienky medzinárodnej zmluvy sa dá hodnotiť len pozitívne. Problémom môže byť už jej zmienené ponechanie v novom ZMPS, nazdávam sa, však, že vhodná novelizácia by tento nedostatok mohla odstrániť.

Na rozdiel od *Zákona o přeměnách*, úprava v občianskom zákonníku je obecná a umožňuje všetkým právnickým osobám, teda nielen spoločnostiam a družstvám, premiestnenie sídla. Slobodu usadzovania tak české právo priznáva i právnickým osobám podľa NOZ, teda „*korporacím*“ (§210-302 NOZ) „*fundacím*“ (§303- 401) a „*ústavům*“ (§402-418). Vzhľadom na ich charakter, ktorý je vo väčšine prípadov viazaný na napĺňanie verejne prospešného účelu, je však len ťažko predstaviteľné, že by tieto osoby mali záujem na premiestnení svojho sídla mimo hraníc českej republiky.

Za zmienku stojí i poznámka, že NOZ nelimituje premiestnenie sídla na krajiny EU a zrejme tak otvára možnosť presunu sídla i do mimo členských krajín. Jediným obmedzením je verejný poriadok a obmedzenia hostiteľského štátu. Na spoločnosti a družstvá by sa však v tomto prípade neuplatnili podrobné a v mnohom rigidnejšie požiadavky *Zákona o přeměnách*, resp. len subsidiárne. Záujmy oprávnených subjektov by boli tiež v mnohom ohrozenejšie. Pri premiestnení spoločnosti do mimo členskej krajiny by navyše na už na jej novú štruktúru, formu, príp. spôsob ručenia nedopadali požiadavky

---

⁹⁴PAUKNEROVÁ, Monika. *Obchodní společnosti ve světle práva Evropské unie*. V publikaci: ČERNÁ, Stanislava.; ČECH, Petr. A kol. Autorů. *Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám*. Vydání 1. Praha: C.H. Beck, 2012, s.208.

európskych smerníc o spoločnostiach, vrátane povinnej publicity. Dohľadanie kontinuity v neprepojených obchodných registroch by bolo podstatne náročnejšie.

3.2. Vymedzenie pojmu cezhraničná premena

České právo novo začleňuje premiestenie sídla výslovne medzi cezhraničné formy premeny spoločnosti. Pritom zákon samotný pojem cezhraničnej premeny nedefinuje, používa ho ako legislatívnu skratku pre zoznam operácií, ktoré pod tento pojem spadajú. Ustanovenie §59a ZPř uvádza cezhraničnú fúziu spoločnosti alebo družstva, cezhraničné rozdelenie spoločnosti alebo družstva, cezhraničný prevod majetku a cezhraničné premiestenie sídla.

Pri definovaní pojmu cezhraničný môžeme vychádzať zo znenia čl. 1 Desiatej smernice⁹⁵. Ten určuje, že cezhraničnou fúziou sa rozumie *„fúzia kapitálových spoločností, ktoré sú založené podľa práva niektorého členského štátu⁹⁶ a majú svoje sídlo, ústredie riadenia alebo hlavné miesto podnikateľskej činnosti na území Spoločenstva, ak sa aspoň dve z nich riadia právom rôznych členských štátov.“* Český zákon o premenách vyviera z európskej úpravy mobility spoločnosti⁹⁷, preto môžeme predpokladať, že i pre naplnenie cezhraničného prvku pri premiestení sídla bude nutné posudzovať kumulatívne splnenie takto nastavených podmienok.

Z tohto pojmového znaku nevyhnutne vyplýva i ďalší podstatný princíp fungovania cezhraničných fúzií. V súlade so zásadou, zakotvenou v čl. ods. 4 písm. b) Desiatej smernice, ktorá určuje že každá spoločnosť postupuje podľa právneho poriadku, ktorým sa riadi⁹⁸, dôjde nevyhnutne ku kumulatívnej aplikácii viacerých právnych poriadkov. Výnimkou nebude ani operácia premiestenia sídla.

---

⁹⁵ Smernica EP a Rady 2005/56 z 26.októbra 2005 o cezhraničných zlúčeníach alebo splynutiach kapitálových spoločností.

⁹⁶ Členský štát je vymedzený v čl.3 ods.1 ZPř ako „členský štát Evropské unie nebo jiný stát tvořící Evropský hospodářský prostor.“

⁹⁷ Dôvodová správa k zákonu č.355/2012, ktorým sa mení zákon č.125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev. Dostupné take z WWW : < <http://beckonline.cz> >.

⁹⁸ RONFELD, T., WERLAUFF, E. Merger as a Method of Establishment: On Cross-Border Merger, Transfer of Domicile and Divisions, Directly Applicable under the EC Treaty's Freedom of Establishment. *European Company Law*. 2006. Volume 3, Issue 3, s.125.

Zákon o přeměnách sa pritom uplatňuje nielen na cezhraničné, ale i na vnútroštátne premeny. Jeho znenie pred novelou v §66 a §67 obsahovalo rozlíšenie premeny na vnútroštátnu a cezhraničnú na základe kritéria sídla spoločnosti, ktoré však minimálne hypoteticky mohlo byť zavádzajúce. Obchodní zákonník totiž až do roku 2001 na základe dnes už zrušeného §24 ods.2 umožňoval inkorporovanie právnických osôb riadiacich sa cudzím právom. V praxi sa preto mohlo stať, že spoločnosť, síce sídliaca v Česku, ale podliehajúca zahraničnému právnemu poriadku, by pri premene musela podliehať výlučne českým právnym predpisom vnútroštátnej premeny. Tie by však narazili pri priamej aplikácii na jemu neznámu právnu formu spoločnosti a takáto premena by sa preto nemohla riadiť len českými predpismi. Nový zákon o premenách už od tohto delenia upustil⁹⁹, ako však ďalej uvediem, kritérium sídla stále zohráva svoju rolu.

3.3. Vymedzenie českej právnickej osoby

Vymedzenie pojmu česká právnická osoba je dôležité pre definovanie subjektov spôsobilých domáhať sa slobody usadzovania, a teda i premiestnenia sídla spoločnosti do zahraničia, v českom právnom poriadku.

Zákon o přeměnách v znení pred novelou všeobecné vymedzenie českej osoby nepoznal a musela sa tak používať definícia v §181 písm. a) ZPř. Jej vymedzenie však bolo úzke a vzťahovalo sa len na kapitálové spoločnosti. Zákonodarca tak novo pod pojem česká osoba v §59b ods.1 ZPř zahrnul nielen českú právnickú osobu, ale z dôvodu úpravy cezhraničného prevodu majetku i českú fyzickú osobu. Premiestnenie sídla je ale vyhradené z povahy veci výlučne právnickým osobám, vymedzenie fyzických preto ponechám stranou.

Pozitívne sa dá hodnotiť, že pri definovaní českej právnickej osoby už zákonodarca neuvádza konkrétne právne formy ako v prípade §181 písm. a) ZPř, ale všeobecne ju definuje ako ***právnickú osobu so sídlom v Českej republike, ktorej vnútorné pomery sa riadia českým právom***. Nová úprava *Zákona o přeměnách* si tak vytvorila vlastnú definíciu českej právnickej osoby, ktorá spočíva na kumulácii kritéria sídla a kritéria osobného

⁹⁹ DĚDIČ, Jan. Novinky v právní úpravě přeměn obchodních společností a družstev. *Obchodněprávní revue*. 2012, roč.4, č. 1, s. 9. Dostupné z WWW: < <http://beckonline.cz> >.

štatútu spoločnosti. Český zákonodarca sa zrejme pokúsil vychádzať z európskej úpravy článkov 49 a 54 SFEU, ktoré priznávajú slobodu usadzovania spoločnostiam majúcich sídlo, ústredie riadenia alebo hlavné miesto podnikateľskej činnosti v EU a zároveň sa riadia právom niektorého členského štátu.

Za pozornosť pritom stojí poznámka, že európske právo nepožaduje mať sídlo aj rozhodné právo toho istého štátu. Český *Zákon o přeměnách* však v tomto ohľade rozhodne zachádza ďalej, keď de facto požaduje pre českú osobu sídlo i rozhodné právne pomery Českej republiky.

Problém by tak mohol nastať pri spoločnostiach založených podľa cudzieho práva, ako to bývalý Obchodní zákoník vo svojom §26 ods.3 pripúšťal. Nemusíme sa však odvolávať len na spoločnosti vzniknuté podľa dnes už zrušeného ustanovení, problém môže vzniknúť i pri aplikácii tých súčasných. Pokiaľ by sa česká spoločnosť rozhodla premiestniť svoje sídlo do zahraničia pri zachovaní si svojho osobného štatútu, tak ako to české právo novo umožňuje podľa §384f ZPř - za predpokladu, že by takúto situáciu umožnil i štát inkorporácie- osoba by po reinkorporácii znovu nebola ani osobou českou, ani osobou zahraničnou podľa *Zákona o přeměnách*.¹⁰⁰ Jej rozhodným právom by však v tomto prípade zostalo právo české, k stretu právnych poriadkov (a teda ani k ich kumulatívne uplatneniu) by nemuselo dôjsť. Premena by sa preto s trochou interpretačného úsilia zrejme dala zavíšiť i podľa českého *Zákona o přeměnách*, i napriek jej zápisu v zahraničnom obchodnom registri. Pokiaľ ide o štát inkorporácie, ak už pripustil ponechanie si osobného štatútu reinkorporovanej osoby, zrejme by pripustil i jej premenu podľa českého zákona. Rovnaký problém by nastal tiež, ak by totiž osoba uznala predsa len za vhodné dodatočne sa zmeniť na niektorú z právnych foriem príletového štátu spoločnosti. Jej premena vzhľadom na jej osobný štatút by sa znova mohla uskutočniť len podľa českého práva a ustanovení o premiestení sídla do zahraničia, i keď osoba by už úplne nenapĺňala podmienky *českej* právnickej osoby.

---

¹⁰⁰ České právo i po rekodifikácii chápe sídlo osoby ako sídlo štatutárne. Preto i keby si osoba nechala svoje skutočné sídlo na území Českej republiky, stále by nenapĺňala podmienky *Zákona o přeměnách*. Nakoľko však pojem sídla nie je v Zákone vymedzený, a len s ohľadom na kontext jeho prijatia i výklad sídla podľa ostatných právnych predpisov sa dá odvodzovať, že zákonodarca mal na mysli sídlo štatutárne, je možné, že s ohľadom na čl.49 a 54 SFEU by sa dalo toto sídlo s určitou mierou teleologického výkladu chápať ako sídlo skutočné a osobe by tak bol ponechaný štatút českej osoby.

Vždy však bude závisieť na danom štáte príletu, na aké množstvo spoločností by mohla v budúcnosti takáto úprava dopadať. Nakoniec, ani samotné české právo nepripúšťa možnosť presídľujúcej sa spoločnosti ponechať si svoj pôvodný štatút.

Považujem takisto za dôležité zdôrazniť, že pod českou právnickou osobou sa vzhľadom na formuláciu v §384a a §384f ZPř myslí len forma spoločnosti alebo družstva podľa *Zákona o obchodních korporacích*.¹⁰¹

3.4. Vymedzenie zahraničnej právnickej osoby

Jej definovanie je kľúčové pre posúdenie, ktoré osoby sa môžu domáhať premiestnenia sídla a zápisu do obchodného registra v Českej republike. Podobne ako v prípade českej osoby, i definícia zahraničnej osoby bola v Zákone rozšírená na fyzické osoby. Premiestnenia sídla sa však môžu domáhať len právnické osoby, preto pre účely tejto práce ponechám vymedzenie zahraničnej fyzickej osoby bokom.

Zahraničná právnická osoba je vymedzená v §59b ods.3 ako *„jiná než fyzická osoba, jejíž vnitřní poměry se řídí právem jiného členského státu než České republiky a jež má sídlo, skutečné sídlo nebo hlavní provozovnu v jiném členském státě než České republice.“*

Formulácia *„jiná než fyzická osoba“* je koncipovaná široko a zodpovedá tak požiadavkám komunitárneho práva a variabilite právnych foriem, ktoré môže mať spoločnosť podľa zahraničného právneho poriadku. Na druhej strane sa ale môže nastoliť otázka, či je ešte stále vyžadovaná právna osobnosť, alebo sa premien, resp. konkrétne premiestnenia sídla môžu domáhať aj osoby, ktorým chýba právna osobnosť podľa práva ich domovského štátu.

Práve nedávno sa rozvinula debata, do akej miery sa môžu slobody usadzovania domáhať entity s obmedzenou, alebo čiastočnou právnou osobnosťou v ich domovskom práve, ako ich označuje Stavínohová.¹⁰² Je ale zrejme dôležité podotknúť, že predmetné formy spoločnosti sa týkajú hlavne nemeckého práva a ako Pauknerová podotýka, samotné

---

¹⁰¹ Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích. In: ASPI. Wolters Kluwer ČR (cit.1.3.2014).

¹⁰² STAVINOHOVÁ, P. K pojmu společnost v komunitárním právu. *Právní forum*. 2005, roč.2, č.12, s.23. Dostupné také z WWW :< <http://pravnickeforum.cz> >.

nemecké právo s pojmom čiastočná právna osobnosť nepracuje.¹⁰³ Domnievam sa však, že práve takéto osoby chcel český zákonodarca zahrnúť pod pojem „iná než fyzická osoba“. V súlade s tým i NZMPS používa pri definícii zahraničnej osoby rovnakú formuláciu, pričom dôvodová správa¹⁰⁴ výslovne uvádza ako dôvod zahrnúť pod tento pojem i osoby disponujúce len čiastočnou právnou osobnosťou podľa práva ich domovského štátu.¹⁰⁵

Názor, že právna osobnosť spoločnosti nie je nevyhnutný nakoniec potvrdzuje i terminológia použitá v samotnom *Zákone o přeměnách*. Kým v §3 ods.3 písm.d) sa hovorí o „zahraničnej právnické osobě“, definovanej neskôr v §59b ods.3, v §59c pri definovaní osoby zúčastnenej na premene vo vzťahu k premiestnení sídla je uvedený už len pojem „zahraničná osoba.“ Samozrejme ale môže ísť aj o len terminologickú nepresnosť.

Ďalším prvkom definície je znovu kumulatívne naplnenie požiadavku sídla a rozhodného práva spoločnosti, ktoré musí byť iné ako české. Na rozdiel od prípadu českej osoby sa však členský štát sídla a členský štát rozhodného práva už nemusia zhodovať, a nedochádza tak k problémom popísaným vyššie. Pritom nie je rozhodné, aké sídlo má spoločnosť v členskom štáte. V súlade s právom ES postačí mať i hlavné miesto riadenia v jednom z jeho štátov, sídlo zapísané môže byť i mimo európsky priestor, jeho rozhodným právom však oproti tomu musí byť niektorý z právnych poriadkov krajín EU.

3.5. Premiestnenie sídla ako forma premeny spoločnosti

„Přeshraničním přemístěním sídla se rozumí operace, kdy česká nebo zahraniční právnická osoba postupem podle zákona o přeměnách přemísťuje svoje sídlo na území jiného členského státu, aniž by přitom došlo k jejímu zrušení a zániku a založení a vzniku

---

¹⁰³ PAUKNEROVÁ, Monika. Právo ES a jeho vliv na kolizní úpravu obchodních společností v českém právu. Ekonomické a právní aspekty podnikání v EU a ochrana lidských práv. *Sborník z mezinárodní konference*. 2007, s. 215-222.

¹⁰⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., zákonu o mezinárodním právu soukromém, výklad k §30, s.15. Dostupné také z WWW: < <http://justice.cz> >.

nový právnický osoby.“¹⁰⁶ S ohľadom na *Zákon o přeměnách* sa pritom premiestnenie sídla chápe v zmysle §384a až §384f, teda premiestnenie sídla českej spoločnosti do zahraničia a premiestnenie sídla zahraničnej osoby do českej republiky. Úprava sa nedotýka nadnárodných foriem spoločností upravenými príslušnými nariadeniami ES a podľa §59d ZPř je výslovne vylúčená jeho aplikácia na tzv. nepriame premiestnenie sídla formou cezhraničnej fúzie podľa Desiatej smernice.

Rozhodnutie včleniť premiestnenie sídla spoločnosti ako formu premeny do nového zákona bolo podnietené hlavne rozhodnutím SDEU vo veci *Cartesio* a *VALE*. Ako som už vyššie naznačila, Súdny dvor v týchto dvoch záležitostiach otvoril dvere spoločnostiam, želajúcim si presídlieť sa pri súčasnej zmene rozhodného práva na právo členského štátu príletu. Nevyhnutná zmena rozhodného práva s tým súvisiaca bude pritom vyžadovať podporné uplatnenie príslušných ustanovení o zmene právnej formy, a i preto sa podľa môjho názoru začlenenie premiestnenia sídla do kategórii premien spoločnosti ukazuje ako veľmi účelné. V neposlednom rade dôvodová správa¹⁰⁷ uvádza doterajšiu nepostačujúcu úpravu premiestnenia sídla v ObchZ. Jej všeobecná úprava nechráni spoločníkov ani veriteľov, pričom možnosť takejto ochrany plynie priamo z komunitárneho práva. Nový občiansky zákonník je v tomto ohľade dôslednejší a sám upravuje niektoré inštitúty zakotvené v ZPř. Ak hovoríme v českom práve o premiestnení sídla, myslí sa tým sídlo štatutárne. Táto premisa platí i v kontexte rekodifikácie práva, kde nový *Občanský zákoník* a paralelne i nový *Zákon o mezinárodním právu soukromém* umožňujú premiestniť sídlo akejkolvek právnickej osobe. Sídlo skutočné si spoločnosť môže premiestňovať bez obmedzenia, i keď sa samozrejme ponúka otázka, či vo svetle novo prijatej úpravy je spoločnosť povinná spolu so štatutárnym sídlom presunúť i svoje sídlo skutočné. Nazdávam sa však, že pre takýto záver v súčasnom stave komunitárneho práva oporu nenájde a česká republika ako krajina opierajúca sa o princíp inkorporácie by takýto

---

¹⁰⁶ DVORÁK, Tomáš. *Přeměny a přeshraniční přeměny obchodních společností a družstev*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, lii, s.452. ISBN 9788073579708.

¹⁰⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona č.128/2012, o přeměnách obchodních společností a družstev, výklad k ustanovením §59 an., s. 51. In ASPI. Wolters Kluwer (cit.1.3.2014).

postup nemala vyžadovať. Napokon ani sám Zákon o premenách takúto povinnosť nestanoví.¹⁰⁸

Úprava je pritom vyhradená právnickým osobám, i keď pre zahraničnú osobu tento záver platí len v obmedzenej miere.¹⁰⁹

Na zahraničnú osobu sa pritom uplatnia v odpovedajúcej miere ustanovenia zahraničného právneho poriadku. Zahraničná osoba sa však bude riadiť pri cezhraničnom premiestnení sídla *Zákonem o premenách* vždy (§59e ods.2 ZPř)

- a) pri vydaní osvedčenia pre zápis cezhraničnej premeny do obchodného registru podľa §59z
- b) pri dokončení cezhraničného premiestnenia sídla zápisom do obchodného registru, a
- c) inými ustanoveniami zákona, pokiaľ tak zákon výslovne stanoví (napr. §59j ods.1)

4. Premiestnenie sídla spoločnosti do Českej republiky

Premiestnenie zahraničnej právnickej osoby do Českej republiky sa riadi ustanoveniami hlavy V., §384a- 384e Zpř, s podporným využitím ustanovení o zmene právnej formy.

4.1. Otázka ponechania si osobného štatútu spoločnosti

Koncepcia premiestnenia sídla zahraničnej právnickej osoby do Českej republiky v § 384a vychádza z rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vo veci *Cartesio* (C-210/06).¹¹⁰

Podľa §384a môže zahraničná právnická osoba premiestniť svoje sídlo do Českej

---

¹⁰⁸ V európskom práve sa však na toto téma rozvinula zaujímavá debata, hlavne v súvislosti s navrhovaným prijatím 14. smernice o cezhraničnom premiestnení sídla. Vid viac na *Consultation on the cross-border transfers of registered offices of companies*. Dostupné z http://ec.europa.eu/internal_market/company/seat-transfer/index_en.html.

¹⁰⁹ Vid viac v predchádzajúcej kapitole.

¹¹⁰ Dôvodová správa, op.cit.sub 100, s.130.

republiky bez toho, aby došlo k jej zániku a vzniku novej právnickej osoby, pokiaľ to nezakazujú predpisy členského štátu, v ktorom má sídlo, ani predpisy štátu, ktorým sa riadia jej vnútorné pomery. Druhou podmienkou je zmena právnej formy na českú spoločnosť alebo družstvo a zmena jej rozhodného práva.

Členské štáty však už dávnejšie, ešte pred rozhodnutiami *Cartesio* a *VALE*, sledujúc pozvoľné upustenie SDEU od striktnej doktríny *Daily Mail*, začali v záujme udržania si konkurencie schopnosti prispôsobovať svoje právne úpravy potrebám rýchlo sa rozvíjajúceho práva spoločností a voľného trhu.¹¹¹ Domnievam sa preto, že v praxi budú obmedzenia zo strany odletového štátu skôr zriedkavosťou.

Odlet spoločnosti pritom musia umožňovať kumulatívne právne predpisy členského štátu sídla spoločnosti a štátu, ktorými sa riadia vnútorné pomery spoločnosti, pokiaľ sú odlišné. České právo pritom možnosť ponechania si osobného štatútu prichádzajúcej spoločnosti nepredpokladá, na rozdiel pre českú spoločnosť, ktorej táto možnosť ponechaná je. *Cartesio* však pripúšťa i takéto riešenie. Zákonodarca sa zrejme chcel vyhnúť situácii pred roku 2000, kde §24ods.2 umožňoval i založenie právnickej osoby riadiacej sa cudzím právom.

Právna forma presídlennej spoločnosti by mala odpovedať niektorej z foriem spoločností alebo družstva vymedzených v Zákone o korporáciách. Priama premena na niektorú z nadnárodných foriem spoločností možná nie je, tá je predpokladaná priamo v účinných nariadeniach ES.

4.2. Podporné použitie ustanovení o zmene právnej formy

Pri premiestnení sídla zahraničnej osoby do Českej republiky sa s prihladením na závery vynesené v rozsudku *Cartesio* musí zmeniť právna forma zahraničnej spoločnosti na českú spoločnosť. Ustanovenie §384 ZPř predpokladá všeobecnú premenu na českú

---

¹¹¹ Príkladom môže byť Cyprus, či Španielsko, ktoré umožnili presun štatutárneho sídla ešte pred rokom 2010. Cyprus : A New Transfer- In for Companies. Dostupné také z WWW: < http://www.alycolaw.com/assets/mainemunu/35/editor/Articles_Transfer_Of_Registered_Office.pdf >

„společnost“ alebo „družstvo“. ZOK¹¹² rozlišuje obchodné spoločnosti na osobné spoločnosti, ktorými sú verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť a na kapitálové spoločnosti, ktoré predstavujú spoločnosť s ručením obmedzením a akciovú spoločnosť. Podobné rozdelenie môžeme nájsť i v iných európskych krajinách. Toto základné rozlíšenie spoločností má pritom svoju logiku založenú na diametrálne odlišných základných otázkach štruktúry i vzťahov v rámci spoločnosti, miery ručenia atd. *Cartesio* však mlčí o tom, či by sa spoločnosť mala premeniť na podobný typ spoločnosti (teda napr. kapitálového typu znova na kapitálovú) alebo si môže zvoliť úplne odlišnú formu.¹¹³ Tomu odpovedajúca úprava v českom Zákone o premenách takisto neobmedzuje zahraničnú spoločnosť jej pôvodnou formou pri výbere formy českej spoločnosti. Nemožno teda vylúčiť, že by slobodu usadzovania mohla hypoteticky pokrývať i zásadnejšia forma premeny ako napr. holandskej Naamloze Vennootschap, čo je zahraničná podoba našej akciovej spoločnosti, na českú komanditnú spoločnosť.

V tomto ohľade spočíva asi najzásadnejší rozdiel v porovnaní so Societas Europae, ktorej štatútom sa podľa dôvodovej správy český zákonodarca v mnohom inšpiroval. SE je vyhradená výlučne kapitálovým spoločnostiam, či už s ohľadom na formu spoločností, ktoré sa na ňu môžu premeniť, či vzhľadom na samotnú formu SE, ktorá vo svojej podstate predstavuje nadnárodnú akciovú spoločnosť. *Cartesio* je formulované ďaleko obcejšie, z čoho vychádza nepochybne i český *Zákon o premenách*, umožňujúci zrejme premenu z kapitálovej na osobnú spoločnosť, i premenu *vice versa*. S určitou opatnosťou by sa teda malo pristupovať k premene z kapitálovej spoločnosti na osobnú. Pri SE ako kapitálovej spoločnosti sa do určitej miery uplatnia rigidné požiadavky harmonizovaného európskeho práva¹¹⁴, napr. výška minimálneho kapitálu, splnenie povinností publicity a tým sa zaistí následná primeraná ochrana veriteľov. Avšak pre osobné spoločnosti komunitárne právo bohužiaľ zatiaľ podobnú úpravu nepozná, preto sa uplatnia vo veľkej miere relevantné právne predpisy štátu príletu, ktoré môžu byť značne liberálne, najmä ak s ohľadom na

---

¹¹² Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích, sněmovní tisk č.385, s.31 a n. Dostupné z WWW : < <http://obcanskyzakonik.justice.cz/texty-zakonu/> > (cit.1.3.2014).

¹¹³ VOSSSENSTEIN,G. Cross-Border Transfer of Seat and Conversion of Companies under the EC Treaty Provisions on Freedom of Establishment. *European Company Law*. 2009. Vol.6, Issue 3, s.120.

¹¹⁴ Napr. prvá, tzv. publikačná smernica č. 68/151/EHS, druhá (kapitálová) smernica č. 77/91/EHS, a i.

rozšírenie slobody usadzovania na štatutárne sídla dôjde v európskom právnom prostredí k určitému efektu *law shopping*. Takisto sa domnievam, že v tomto ohľade nielen české právo tradične poskytovalo pri osobných spoločnostiach väčšiu mieru zmluvnej voľnosti, oproti zväčša zákonným požiadavkám pre kapitálové spoločnosti. Táto mierna nerovnováha však bude zrejme vyvážená vyššou mierou ručenia, ktoré osobné spoločnosti poskytujú. Českému zákonodarcovi sa však nedá uprieť veľká miera liberálnosti pri tejto úprave. Pre porovnanie maltská úprava premiestnenia štatutárneho sídla pripúšťa premenu len „podobných“ spoločností spoločnostiam maltským¹¹⁵.

S ohľadom na nevyhnutnú premenu zahraničnej formy spoločnosti na českú, rovnako ako i jej vnútorných pomerov, stanoví ustanovenie §384b ZPř logicky podpornú aplikáciu vybraných ustanovení o zmene právnej formy. Tieto ustanovenia sa týkajú predovšetkým náležitostí spoločenskej zmluvy (§364), lehôt pre splatenie vkladu (364a), ocenenie majetku spoločnosti pri zmene právnej formy spoločnosti na akciovú spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzením alebo družstvo (§367) a o vlastnom kapitále týchto osôb a doplatkovej povinnosti (§368).

4.2.1. Náležitosti zakladateľského jednaní

Zahraničná právnická osoba, ktorá hodlá premiestniť svoje sídlo do českej republiky, musí vyhotoviť zakladateľské jednanie vyžadované pre formu obchodnej spoločnosti alebo družstva, ktorú nadobudne potom, čo nastanú právne účinky premeny. Jej súlad s českým právnym poriadkom je jednou z podmienok pre vydanie osvedčenia notárom. Ustanovenie **§364 ZPř** vo svojom prvom odseku dopĺňa **zoznam náležitostí, ktoré nemusí obsahovať zakladateľské jednanie spoločnosti** pri premene na spoločnosť s ručením obmedzením. Zakladateľské jednanie v tomto prípade logicky neobsahuje údaje o správcovi vkladu, prvých konateľoch a členoch dozornej rady. Tieto údaje by sa vyžadovali, len pokiaľ by vklady neboli splatené pred založením spoločností.

---

¹¹⁵ MALTA. Čl. 3 Subsidiary Legislation 386.05: Continuation of Companies Regulation zo dňa 26. Novembra 2002. Dostupné z WWW: <http://http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=10494>. >

Zákonný odkaz na §364a reaguje na situáciu, keď ešte nie sú splatené vklady, členské vklady alebo emisné ážio v dobe vyhotovenia projektu právnej premeny. Zákon vtedy vyžaduje, aby táto informácia bola uvedená na projekte premeny u každého člena alebo spoločníka zvlášť s uvedením spôsobu a lehoty splatnosti. Táto závažná informácia teda musí byť zjavná **z projektu premeny**, ktorého vyhotovenie však paradoxne Zákon explicitne zahraničnej osobe neukladá. Vyvstáva teda otázka, kde má byť táto závažná skutočnosť uvedená. Pri s.r.o, k.s. a v.o.s zrejme v stanovách. Také jednoduché to ale asi nebude pri družstve alebo akciovej spoločnosti, kde by táto povinnosť znamenala zápis desiatok členov/akcionárov.¹¹⁶ Napriek tomu, že Dvořák vyslovuje túto obavu, osobne sa domnievam, že český notár bude vyžadovať pre osvedčenie o zápis do obchodného registra projekt alebo návrh premeny vyhotovený pôvodne zahraničnou osobou, či iný, povahovo odpovedajúci dokument. O to viac, ak účelom projektu premeny je uvedenie informácií o spoločnosti, zásadných pre všetky dotknuté strany, vrátane veriteľov. Koniec koncov, i pri úprave SE je jeho vypracovanie vyžadované a len ťažko sa dá predpokladať, že by zahraničný právny poriadok osobe túto povinnosť neukladal.

Druhý odsek reaguje na situáciu, ak je pôvodná doba splatnosti vkladovej povinnosti spoločníka pôvodne zahraničnej osoby, ktorá premiestňuje sídlo do českej republiky, dlhšia ako zákonná lehota stanovená *Zákonem o obchodních korporacích* pre formu spoločnosti, ktorú ma spoločnosť nadobudnúť, potom ako nastanú účinky premeny. Zahraničná forma spoločnosti môže mať totižto odlišnú, i dlhšiu dobu splatnosti vkladovej povinnosti ako predmetná česká spoločnosť, napr. francúzska *société anonyme* má lehotu splatnosti vkladu 5 rokov, kým česká akciová spoločnosť len jeden. To bude treba v projekte premeny zohľadniť a lehotu prispôbiť novej, kratšej zákonnej lehote formy spoločnosti, na ktorú sa právnická osoba premenila.¹¹⁷ Nová lehota pritom začne bežať odo dňa zápisu premeny do obchodného registra. Z formulácie však podľa môjho názoru nevyplýva, že sa vždy uplatnia ustanovenia českého právneho poriadku, naopak, ak by bola zahraničná úprava prísnejšia, česká by sa zrejme v záujme právnej istoty veriteľov pôvodnej krajiny presídlenia nezohľadnila.

---

¹¹⁶ DVOŘÁK, op.cit.sub 99, s.384.

¹¹⁷ Důvodová zpráva,op.cit. sub 100, s. 130.

4.2.2. Ocenenie „jmění“ zahraničnej osoby

Deň vyhotovenia projektu premeny má však určujúci význam i pre ďalšiu kľúčovú povinnosť zahraničnej osoby, čo je ďalším dôvodom viac pre jeho vyhotovenie. Podľa §367 ZPř je spoločnosť pri zmene právnej formy na akciovú spoločnosť alebo spoločnosť s ručením obmedzeným povinná nechať **ocenit' svoj majetok**¹¹⁸ **v posudku znalca** práve ku dňu vyhotovenia projektu právnej premeny. Ohľadne povinnosti vyhotovenia projektu právnej premeny platí vyššie uvedené. Dvořák sa preto domnieva, že týmto dňom je deň vyhotovenia zakladateľského jednania spoločnosti zahraničnou osobou¹¹⁹ Vzhľadom na to, že §367 ZPř sa bohužiaľ odvoláva na projekt premeny vo viacerých smeroch (vid ďalej) nazdávam sa, že ale že rozhodujúcim bude práve projekt premeny, i s ohľadom nato, že ho zahraničná osoba bude musieť vyhotoviť.

Znalecké ocenenie majetku spoločnosti, obzvlášť s ohľadom na výšku čistého obchodného majetku, bolo pritom povinné pri premene na niektorú z foriem kapitálových spoločností už podľa pôvodnej úpravy. Dôvodová správa sa pri tomto ustanovení odvoláva na čl.13 Druhej smernice¹²⁰. Ten stanoví, že pokiaľ nedôjde k ďalšej koordinácii vnútroštátnych právnych predpisov, prijímú členské štáty nevyhnutné opatrenia, aby boli v prípade premeny niektorej právnej formy spoločnosti, i cezhraničnej, na akciovú spoločnosť dané záruky aspoň odpovedajúce tým, ktoré sú stanovené v čl.2 až 12. To okrem iného znamená, že i obsah posudku znalca musí odpovedať čl.10 odst.2 Druhej smernice. Novela rieši doposiaľ absentujúcu úpravu obsahu posudku znalca v §367 odst.2 odkazom na posudok znalca pri fúziách. Podľa §75 odst.1, písm. a –c) musí teda posudok znalca obsahovať popis majetku premiestňujúcej sa spoločnosti, použité spôsoby jeho ocenenia a čiastku, na ktorú sa oceňuje.

---

¹¹⁸ „Jmění“ podnikateľa, ktorý je právnickou osobou sa pritom podľa §2 ods.2 ZPř rozumie súbor jeho majetku a všetkých jeho záväzkov.

¹¹⁹ DVOŘÁK, op.cit. sub 100, s.385.

¹²⁰ Druhá smernica Rady zo dňa 13.decembra 1976, č.77/91/EHS o koordinácii ochranných opatrení, ktoré sú na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb vyžadované od spoločností členských štátov v zmysle čl.58 druhého pod odseku Zmluvy pri zakladaní akciových spoločností a pri udržiavaní a zmene ich základného kapitálu, za účelom dosiahnutia rovnocennosti týchto opatrení. In : EUR-lex. Úrad pro publikace Evropské unie [cit. 1.3.2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

V posudku ďalej znalec uvedie, či ocenenie majetku spoločnosti odpovedá aspoň výške základného kapitálu podľa projektu zmeny právnej formy. Základný kapitál akciovej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným v zakladateľskom právnom jednaní pritom nesmie byť vyšší ako výška majetku premieňajúcej sa spoločnosti vyplývajúca z posudku znalca. Pri akciovej spoločnosti to znamená majetok v hodnote minimálne 2 milióny Kč alebo 80 000 EUR¹²¹. Naopak, významná zmena sa zaviedla *Zákonem o obchodních korporacích*. Od 1.januára 2014 jeho ustanovenie §142 odstraňuje požiadavku na vytvorenie základného kapitálu a povinnosti ho splatiť do 5 rokov a nahrádza ho minimálnou výškou vkladu, ktorá musí dosahovať minimálne 1 Kč. Podľa dôvodovej správy¹²² tento krok reflektuje skutočnosť, že základný kapitál neplnil jednu zo svojich hlavných úloh (ochranu veriteľov), lebo súčasný zákon po spoločnosti nevyžadoval, aby v tejto hodnote svoj majetok aj udržiavala. Táto minimálne výška má zároveň za účel odstrániť jednu z bariér vstupu do podnikania. ZOK by mal ochranu veriteľov zaistiť inými prostriedkami, ako napr. ustanoveniami o správe majetku spoločnosti, zvýšenou zodpovednosťou konateľov alebo napr. pravidlami pri teste insolventie. Nezostáva iné len dúfať, že tieto opatrenia sa ukážu ako dostačujúce i pri premiestení zahraničnej osoby na územie Českej republiky, keďže ocenenie majetku znalcom bude v tomto prípade skôr len formalitou.

Podľa ustanovenia §384b ods.2 ZPř by znalec mal byť menovaný súdom v Českej republike. Odsek 3 toho istého ustanovenia však upravuje výnimku z pravidla, kde podľa dôvodovej správy vzhľadom na čl. 10 ods. 2 druhej smernice by bolo len ťažko obhájiteľné trvanie Českej republiky na ocenení majetku posudkom českého znalca, pokiaľ je k dispozícii rovnocenné ocenenie znalcom z iného členského štátu, ktoré odpovedá

---

¹²¹ §246 ods.1 ZOK uvádza možnosť uvedenia výšky základného kapitálu i v eurách, pokiaľ akciová spoločnosť vedie svoje účtovníctvo v eurách, prinášajúc tak zjednodušujúci prvok pre všetky cezhraničné premeny.

¹²² Dôvodová zpráva op.cit. sub 105, výklad k ustanoveniam §133-152 ZOK, s.39.

požiadavkám komunitárneho práva.¹²³ Takáto úprava sa dá pri cezhraničnom premiestení sídla len privítať.

4.2.3. Výnimky z povinnosti oceňovania „jmění“ znalcom - §367 ods.3

Prvou výnimkou je ocenenie investičného cenného papieru jako nepeňažného vkladu podľa §3 ods.1 písm. c) Zákona o podnikání na kapitálovém trhu¹²⁴. Postup upravuje §468 a n. *Zákona o obchodních korporacích* vo vzťahu k akciovej spoločnosti. Ak tak rozhodne tak *predstavenstvo*, resp. iný odpovedajúci orgán zahraničnej právnickej osoby, použije sa pri určení jeho hodnoty vážený priemer z cien, za ktoré boli uskutočnené obchody s týmto cenným papierom na európskom regulovanom trhu v dobe 6 mesiacov pred dňom, ku ktorému nastali účinky cezhraničného premiestnenia spoločnosti.

Ak je nepeňažným majetkom ako investičný cenný papier alebo nástroj peňažného trhu a rozhodne o tom štatutárny alebo iný obdobný orgán zahraničnej osoby, použije sa pre určenie jeho ceny jeho obecné uznávaná reálna hodnota určená obecné nezávislým odborníkom za využitia obecné uznávaných štandardov a zásad oceňovania nie viac ako 6 mesiacov pred vnesením vkladu. Druhým variantom je jeho ocenenie podľa jeho reálnej hodnoty, vykázané v účtovnej uzávierke za predchádzajúce účtovné obdobie preukázanej pred valným zhromaždením spoločnosti a overenou audítorom s výrokom bez výhrad. *Zákon o obchodních korporacích* upravuje i situáciu, pokiaľ by hodnotu vkladu mohli zmeniť nové, výnimočné okolnosti. V takom prípade sa vyžaduje nové ocenenie. (§470 ZOK). Druhou výnimkou je už zmieňovaný prípad, keď je majetok zahraničnej osoby ocenený podľa pravidiel Druhej smernice.

Doba šiestich mesiacov, stanovená *Zákonem o obchodních korporacích*, sa pri ocenení nepeňažného vkladu nezávislým znalcom počíta ku dňu zápisu zmeny právnej formy, resp. sa dá dovodiť, ku dňu zápisu premiestnenej osoby do českého obchodného registra.

---

¹²³ Čl. 10 Druhej smernice, ktorý stanoví požiadavky na znalca pri oceňovaní nepeňažného majetku, požaduje jeho nezávislosť, schválenie súdom alebo iným správnym orgánom, formu právnickej alebo fyzickej osoby v súlade s právom členského štátu EU.

¹²⁴ Zákon č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1. 3. 2014].

4.2.4. *Doplatková povinnosť spoločníka alebo člena*

Pri ustanovení **§368 o vlastnom kapitále spoločnosti a doplatkovej povinnosti** sa úprava nemení. Subjektmi úpravy je okrem akciovej spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzením i družstvo. V prípade, že vlastný kapitál vyššie uvedených spoločností *po* zmene právnej formy nedosiahne výšku základného kapitálu uvedeného v otváracjej (zahajovacej) súvahe, ktorú má zahraničná osoba zostaviť ku dňu zápisu premeny do obchodného registra, sú spoločníci viazaní *spoločne a nerozdielne* doplatiť rozdiel v peniazoch bez zbytočného odkladu. Druhý odsek toho istého paragrafu stanoví, že v prípade, že spoločnosť nie je povinná zostaviť otváraciu súvahu, posúdenie sa riadi priebežnou účtovnou závierkou.

Domnievam sa však, že použitie tohto odseku by sa nemalo aplikovať vzhľadom na §59e ods.4. Podľa neho je *každá* zahraničná právnická osoba, teda nielen a.s., s.r.o. a družstvo povinná vyhotoviť otváraciu súvahu a nechať ju i overiť audítorom, pokiaľ má okrem iného dôjsť k premiesteniu sídla do českej republiky. Podľa dôvodovej správy je za touto právnou úpravou nutné hľadať opatrnosť zákonodarcu v tom, že účtovníctvo osoby predtým nepodliehalo českým právnym predpisom a je nutné overiť, či došlo k správne mu zahájeniu vedenia účtovníctva v súlade s českými účtovnými predpismi.¹²⁵ V každom prípade sa tak bude i napriek zákonnému odkazu na celé ustanovenie §368, overovať dosiahnutie výšky povinného základného kapitálu podľa otváracjej súvahy už českej spoločnosti.

Tento komplikovaný proces má však svoje opodstatnenie. V každom prípade sa hospodársky stav spoločnosti zisťuje nielen na samotnom začiatku celej transformácie v projekte o zmene právnej formy za účelom overenia správnosti určenia výšky základného kapitálu, ale i opätovne, ku dňu zápisu zmeny do obchodného registra, prípadne dni predchádzajúcom, a to tento krát vo vzťahu k hodnote vlastného kapitálu spoločnosti. Pokiaľ hodnota vlastného kapitálu spoločnosti ku dňu zhotovenia vyhotovenia projektu právnej formy je nižšia ako požadovaný alebo navrhovaný základný kapitál, transformácia nebude prípustná. V priebehu procesu zmeny právnej formy sa však môže hospodárska

---

¹²⁵ Dôvodová zpráva, op.cit. sub 100, výklad k ustanoveniam §59, s.54.

situácia spoločnosti natoľko zmeniť, že ku dňu zápisu premeny do obchodného registra, výška jej vlastného kapitálu poklesne oproti základnému kapitálu v otváracíj súvahe zostavenej ku dňu právnych účinkov premiestnenia sídla natoľko, že už nebude spĺňať ani minimálne predpoklady stanovené *Zákonem o obchodních korporacích* pre konkrétny typ spoločnosti, resp. družstva. Preto je nevyhnutná i kontrola *ex post*. V tomto prípade nenaplnenie zákonného požiadavku však nebude mať za následok zmarenie celej transakcie, ale vznik *solidárnej* doplatkovej povinnosti pre spoločníkov. Medzi sebou sa potom vyrovnajú podľa pomeru, akým sa podieľajú hodnotou akcií alebo výškou vkladu na základnom kapitáli zahraničnej právnickej osoby pred právnymi účinkami premiestnenia spoločnosti.¹²⁶

4.2.5. Povinnosť kodeterminácie

Posledným ustanovením zo súboru noriem týkajúcich sa zmeny právnej formy použiteľné i na premiestnenie sídla je **§371 ZPř**. Toto ustanovenie nadväzuje na súčasný §200 ObchZ o povinnosti **kodeterminácie** v dozornej rade v akciových spoločnostiach s viac než 50 zamestnancami. *Zákon o přeměnách* sa dotýka tejto úpravy, keď ponecháva voľbu predstaviteľov zamestnancov až na obdobie po zápise premeny do obchodného registra. Takáto úprava je pomerne logická i s ohľadom na náležitosti zakladateľského jednania, ktorý tiež nevyžaduje zverejnenie údajov budúcich orgánov spoločnosti. Za prvé s ohľadom na zdĺhavosť a komplikovanosť procesu premeny nie je úplne strategicky vhodné ani často krát časovo možné zverejňovať personálne zloženie a štruktúru orgánov spoločnosti v okamžiku vyhotovenia projektu, za druhé je dôležité si uvedomiť, že štatutárne a kontrolné orgány družstva volia najvyšší orgán spoločnosti. Nakoľko sa však táto úprava v praxi uplatní, je otázne. Nový *zákon o obchodních korporacích* totiž kodetermináciu nepozná, ustanovenie §448 ZOK len hovorí, že členov dozornej rady volí valné zhromaždenie.

---

¹²⁶ *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2010, xvii, s.1054, ISBN 9788074000560.

4.3. Ustanovenia sledujúce ochranu veriteľov

V §384c je obsiahnuté ustanovenie na ochranu veriteľov, ktoré zakazuje premiestnenie sídla do českej republiky, ak je zahraničná osoba v likvidácii alebo proti nej bolo zahájené konanie o insolventnosti alebo iné obdobné konanie v ktoromkoľvek členskom štáte. Ustanovenie je podľa dôvodovej správy inšpirované čl.8 ods.15 nariadenia 2157/2001 o štatúte európskej spoločnosti a predstavuje výnimku z obecného pravidla upraveného v §5 ZPř.

4.4. Vydanie osvedčenia

Kontrola súladu právnej premeny s českým právnym poriadkom je i v prípade premiestnenia sídla zverená do rúk notára. Pri premiestnení sídla z iného členského štátu do Českej republiky však postup tejto premeny bude podliehať jurisdikcii minimálne dvoch, prípadne viacerých štátov a bude tak záležať nielen na domácej úprave, ale hlavne na úprave „odletového štátu“, ktorému konkrétnemu orgánu túto právomoc vyhradí.

V praxi to znamená, že kontrola zákonnosti celej premeny sa rozpadá do dvoch fáz. V prvej požiada spoločnosť svoj príslušný národný orgán poverený súdnym prieskumom o prevedenie kontroly zákonnosti celého postupu a vydanie osvedčenia. Požiadaný verejný orgán sa pritom riadi a postup hodnotí len z hľadiska príslušného právneho poriadku, ktorý je jemu známy. Iná koncepcia by logicky viedla k neefektívnosti a nepresnostiam, len ťažko sa totiž dá predstaviť vyžadovanie znalostí cudzieho právneho poriadku a hodnotenie súlady premeny s ním od *národného* orgánu kontroly zákonnosti. Prieskum v tejto fáze sa pritom neobmedzuje len na formálnu kontrolu, ale na vecne správnu (teda s ohľadom na príslušné predpisy pôvodnej krajiny, ktoré by mali takýto postup zohľadňovať).

Až v druhej fáze sa spoločnosť obracia už s vydaným osvedčením od svojej pôvodnej domovskej krajiny na notára v českej republike so žiadosťou o vydanie osvedčenia pre zápis do obchodného registru podľa §384d a §59z ZPř. Vecný prieskum v tejto fáze je pritom už limitovaný vydanými osvedčeniami v odletovej krajine, povinne mu predloženými osobou. Pri splnení *Zákonem o přeměnách* stanovených požiadaviek pre zápis cezhraničnej premeny do obchodného registru, notár vydá *osvedčenie pre zápis cezhraničnej premeny do obchodného registru*. Toto osvedčenie je verejnou listinou, ide

prítom o zvláštny druh notárskeho zápisu osvedčovacieho (§72 ods.1 písm. k) not.řádu¹²⁷).¹²⁸

Snaha zákonodarcu inšpirovať sa úpravou Societas Europae je prítom zreteľná. I tá funguje na princípe osvedčenia a dvojfázovosti celého procesu.

Notár vydá osvedčenie pre zápis cezhraničného premiestnenia sídla do ČR do obchodného registra podľa §59z ZPř v náväznosti na § 384d ods.1, pokiaľ sú mu predložené nasledujúce dokumenty:

1. Verejná listina vydaná príslušným orgánom štátu, v ktorom má premiestňujúca sa zahraničná osoba svoje pôvodné sídlo, a orgánom štátu, ktorého právnym poriadkom sa riadia jej vnútorné pomery, ak je tento štát odlišný od štátu sídla osoby, preukazujúci, že zahraničná osoba splnila podmienky daného štátu potrebné pre premiestnenie sa na územie ČR. Zákon tak v súlade s unijným právom zachytáva i možnosť premeny zahraničnej osoby, ktorej krajina sídla a krajina, ktorej režimu podlieha jej osobný status, nie sú zhodné.
2. Zakladateľské právne jednanie, ktorého obsah napĺňa požiadavky českého práva pre zmenu právnej formy,
3. Pri zmene právnej formy na spoločnosť s ručením obmedzením, akciovú spoločnosť alebo družstvo je navyše vyžadovaný posudok znalca alebo iná obdobná listina podľa §384b dokladajúca, že výška obchodného majetku osoby odpovedá minimálne výške základného kapitálu uvedeného v zakladateľskom právnom jednaní podľa ods.2) Ako som už uviedla vyššie, v opačnom prípade by premena nebola prípustná.

Obligatórne náležitosti samotného osvedčenia sú vymenované obecne v §59z ods.3 ZPř, špecificky pre premiestnenie sídla sa uplatnia požiadavky §384 ods.2. Osvedčenie navyše musí povinne obsahovať prehlásenie notára o tom, že zahraničná právnická osoba splnila požiadavky stanovené českým právnym poriadkom pre zápis do obchodného registra, ďalej

---

¹²⁷ Zákon ČNR č.352/1998 Sb. o notářích a její činnosti (notářský řád) ze dne 7.května 1992. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3.1014].

¹²⁸ Toto osvedčenie sa prítom na rozdiel od ostatných notárskych zápisov vydáva formou originálu, nie odpisu notárskeho zápisu (§72 ods.4 not.ř. in fine).

prehlásenie o predložení verejnej listiny (listín) uvedenej v 1) a, čo je veľmi dôležité, pôvodné sídlo právnickej osoby v zahraničí, jej názov a firmu a označenie jej pôvodnej právnej formy, ako aj označenie zahraničného obchodného registra, v ktorom je právnická osoba vedená a číslo tohto zápisu. Tieto posledné údaje, týkajúce sa jej pôvodného pôsobenia, sa spolu s inými povinne zapisovanými údajmi pri vzniku spoločnosti alebo družstva zapisujú do obchodného registru i s informáciou, že ide o presídlenú spoločnosť (§384e ods.2.) Tento postup by mal zaistiť transparentnosť celého procesu pre veriteľov, spotrebiteľov a ďalších premenou dotknutých subjektov. Hlavné pôvodná forma spoločnosti môže byť zásadná s ohľadom na prípadnú informáciu o pôvodnom rozsahu ručenia spoločníkov a členov.¹²⁹

Podľa zákona je notár oprávnený odmietnuť vydanie osvedčenia v dvoch prípadoch. Tým prvým je logicky prípad podľa §59z ods.4, keď notár postupom podľa §55 alebo §53 ods.1 not.řádu odmietne vydať osvedčenie v prípade, že mu osoba zúčastnená na premene nepredloží predpísané písomnosti alebo iné písomnosti notárom k vydaniu osvedčenia dôvodne vyžadované. Druhým prípadom je obmedzenie časovou lehotou šiestich mesiacov, ktorou je notár viazaný. V prípade, že zahraničnou osobou predložená verejná listina podľa §384m ods.1 písm. a) je v dobe žiadosti o vydanie osvedčenia staršia ako šesť mesiacov, notár taktiež odmietne vydať osvedčenie. To by mohlo mať význam v prípade, že by bola žalobou napadnuté uznesenie valného zhromaždenia o schválení premeny.

4.5. Právne účinky premiestnenia sídla spoločnosti a zápis do obchodného registra

Podľa §384e ods.1 ZPř nastávajú účinky tohoto druhu premeny práve zápisom subjektu do obchodného registra v ČR, resp. dňom výmazu zahraničnej osoby zo zahraničného obchodného registru, pokiaľ s ním právny poriadok tohoto štátu spája právne účinky zmeny právnej formy. Zápis do českého obchodného registra bude v tomto prípade preto len deklaratórny.

---

¹²⁹ Je dôležité poznamenať, že právne úpravy, ktoré som skúmala- t.j. maltská a česká rátajú s ponechaním týchto zjednodušených zápisov v obchodnom registri i po vymazaní spoločnosti. Zostáva dúfať, že takisto k tomuto problému pristúpia i iné členské krajiny.

Zmysel tohto ustanovenia mi pritom pripadá trochu nejasný. Deň právnych účinkov premeny by mal byť exaktným dňom, neviem si preto dobre predstaviť, kedy by mohla nastať druhá alternatíva popísaná v ustanovení a hlavne ako by sa o nej český notár dozvedel, resp. či by ju vôbec samotné zahraničné právo predvídalo.

Druhým problémom, ktorý sa mi v tejto súvislosti vynára, je kde český zákon upravuje notifikačnú povinnosť notára upovedomiť o zapísaní premiestnenej osoby do českého obchodného registra orgán verejnej moci vedúci zahraničný obchodný register. Predtým túto povinnosť upravoval §200db ods.5 *Občanského soudního řádu*¹³⁰, ktorý bol však novelou a novým *Zákonem o zvláštních řízeních soudních*¹³¹ zrušený. Túto povinnosť som nenašla ani v posledne citovanom zákone a ani v *Zákoně o veřejných rejstřících*¹³², ktorý mimochodom upravuje všetky druhy premien až na premiestnenie sídla.

4.6. Prepojenie národných obchodných registrov členských krajín a možnosť vyhľadateľností informácií

Zásadnou otázkou pri týchto premenách je i to, do akej miery sú prepojené národné obchodné registre členských štátov. Hlavne pre veriteľov premiestňujúcich sa spoločností by mali byť informácie o vymazanej spoločnosti ľahko dostupné v zahraničnom registri. Druhou situáciou, kedy osobne považujem za kľúčové disponovať informáciami o spoločnosti zo zahraničného obchodného registra je variant, ktorý zrejme ponúka súčasný stav komunitárneho práva, a to síce, ak dôjde pri premiestnení k rozštiepeniu faktického sídla so štatutárnym.

Prepojenie jednotlivých národných registrov je riešené predovšetkým na úrovni smerníc, ktoré však nestanovili žiadne záväzné mechanizmy. Napríklad Smernica EP

---

¹³⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3. 2014].

¹³¹ Zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3. 2014].

¹³² Zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3.2014].

a Rady č.2005/56/ES¹³³ síce volala po cezhraničnej spolupráci registrov, avšak nestanovila žiadne zariadenie potrebnej komunikačnej infraštruktúry. Smernica EP a Rady č.2009/101/ES¹³⁴ stanovila, aby listiny a údaje zapísané v registri boli prístupné v papierovej alebo elektronickej forme, ich dohľadanie bolo však možné len v registroch jednotlivých zemí. Dnes existuje od roku 1992 v rámci EU mechanizmus dobrovoľnej spolupráce medzi obchodnými registrami, ktorý spája tzv. európsky obchodný register¹³⁵. Zásadnú bariéru však predstavuje dobrovoľnosť spolupráce a nevynutiteľnosť aktualizácií informácií v ňom. Tento nedokonalý právny stav bol a je značnou brzdou pri cezhraničných operáciách a výmene informácií pri nich, rozštiepenie sídla hlavnej správy spoločnosti a jej štatutárneho sídla by zrejme nebolo výnimkou.

Český právny poriadok nikde nestanoví povinnosť presunúť spolu so štatutárnym sídlom i sídlo faktické. To tak môže zostať v pôvodnom členskom štáte, či dokonca byť presunuté do úplne novej krajiny. Komunitárne právo však na rozdiel od zápisu štatutárneho sídla v takom prípade nestanoví povinnosť zápisu faktického sídla spoločnosti, to sa zapisuje len ako pobočka¹³⁶, čo so sebou nesie závažné právne dôsledky. Za prvé, podľa Smernice o zverejňovaní pobočiek¹³⁷ sa v tomto prípade zverejňujú len niektoré údaje.¹³⁸ Účtovná uzávierka býva väčšinou tiež len v jazyku a podľa účtovacích pravidiel štátu štatutárneho sídla. Je preto pomerne komplikované získať pre veriteľov skutočné informácie týkajúce sa právnych a hospodárskych pomerov spoločnosti v štáte, kde sa

---

¹³³ Smernica EP a Rady 2005/56/ES z 26.októbra 2005 o cezhraničných zlúčeníach alebo splynutiach kapitálových spoločností. In EUR-lex. Úrad pro publikace Evropské unie [cit. 1.3.2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

¹³⁴ Smernica EP a Rady 2009/101/ES zo dňa 16.septembra 2009 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré sú na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb vyžadované v členských štátoch od spoločností v zmyslu čl.48 druhého pododseku Zmluvy, za účelom dosiahnutia rovnocennosti týchto opatrení. In EUR-lex. Úrad pro publikace Evropské unie [cit. 1.3.2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

¹³⁵ Pre bližšie informácie vid European Business Register na stránke <http://www.ebr.org/>. Aktuálne je do neho zapojených 19 oficiálnych obchodných registrov členských štátov a ďalších šiestich európskych jurisdikcií.

¹³⁶ NEUBAUER,R. Evropská soukromá společnost- analýza problematických bodů navrhované právní úpravy. *Ad notam*. 2009, roč.2009, č.3.s.53.

¹³⁷ Jedenáctá směrnice Rady ze dne 21.prosince 1989 č. 89/666 o zveřejňování poboček vytvořených v členském státě některými formami společností řídicích se právem jiného členského státu. In EUR-lex. Úrad pro publikace Evropské unie [cit. 1.3.2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

¹³⁸ Zapisuje sa: adresa pobočky, predmet činnosti pobočky, názov a právna forma spoločnosti a názov pobočky, ak sa odlišuje, vymenovanie, ukončenie funkcie a údaje o totožnosti osôb, ktoré sú oprávnené zastupovať spoločnosť, register, v ktorom je vedený spis pre hlavnú spoločnosť, likvidácia spoločnosti, účtovné doklady a zrušenie spoločnosti.

paradoxne nachádza centrum obchodných aktivít spoločnosti. Skúsenosti tiež ukazujú, že spoločníci aj štatutárne orgány často zabudnú zapísať pobočku v štáte, kde je umiestnená hlavná správa spoločnosti. Ich motivácia tak urobiť je nižšia hlavne vzhľadom ku skutočnosti, že v prípade kapitálových spoločností vzniká obmedzenie zodpovednosti spoločníka spravidla zápisom do obchodného registra v mieste ich štatutárneho sídla. Tým síce porušujú predpisy upravujúce povinné zverejňovanie v obchodných registroch, každopádne sankčné možnosti registračných úradov v mieste hlavnej správy sú spravidla veľmi malé, keďže sa väčšinou o existencii takejto spoločnosti ani nedozvedia. Naproti tomu registračné úrady v mieste štatutárneho sídla, ktorých hlavná správa sa nachádza v zahraničí, často nemajú záujem uskutočňovať dohľad nad dodržovaním publikačných povinností, lebo fungovanie spoločnosti v ich zemi nie je za normálnych okolností takýmto nesúladam alebo spormi dotknuté.¹³⁹

Súčasný nedokonalý stav tak viedol Európsku radu k novelizácii spomínaných smerníc. Nakoľko smernica č.2012/17/EU¹⁴⁰ s ambíciou zlepšiť cezhraničný prístup k informáciám o obchodných spoločnostiach a ich pobočkách otvorených v iných členských štátoch pomocou štruktúry tzv. európskej centrálnej platformy, naozaj uľahčí výmenu informácií, ukáže zrejme prax. Ja by som rada stručne popísala jej predpokladaný prínos.

Novelizovaná smernica č.89/666/EHS tak *novo* stanoví, aby bol nielen spoločnostiam ale i pobočkám- teda i hlavným správam spoločností, pridelený jedinečný identifikačný kód, ktorý by umožnil ich jednoznačnú identifikáciu a spojenie so spoločnosťou, ku ktorej patrí, v rámci celého EHP. Nový čl.5a tiež ukladá registru zahraničnej pobočky povinnosť bez zbytočného odkladu zaslať registru spoločnosti elektronickou cestou informácie v prípade zmien zapísaných údajov. Zostane potom už len na českej republike, akú právnu záväznosť tomuto oznámeniu prizná.

---

¹³⁹ Neubauer, op.cit. sub 136, s.54.

¹⁴⁰ Smernica EP a Rady 2012/17/EU z dňa 13. júna 2012, ktorou sa mení smernice Rady 89/666/EHS, smernica EP a Rady 2005/56/ES a smernica Rady 2009/101/ES, pokiaľ ide o prepojenie ústredných, obchodných a podnikových registrov. In EUR-lex. Úrad pro publikace Evropské unie [cit. 1.3.2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

Pre premiestenie sídla spoločnosti je významná i zmena smernice č.2009/101/EHS. Tá stanoví zavedenie jedinečného identifikačného kódu pre všetky *kapitálové* spoločnosti, ktoré má uľahčiť ich identifikáciu na úrovni EHP a umožniť tak priehľadnejší zistenie spojenia medzi spoločnosťami a ich zahraničnými pobočkami.(čl.3 ods.1). Osobné spoločnosti teda naďalej nebudú mať pridelený tento kód. Je pravda, že kapitálová spoločnosť bude mať zrejme len malý záujem premiestniť sídlo pri súčasnej konverzii na osobnú spoločnosť, len ťažko si predstaviť, že by sa chceli spoločníci dobrovoľne podriať pri svojej neobmedzenom ručení predpisom pre nich cudzieho členského štátu. Takisto osobná spoločnosť bude mať z povahy veci tiež zrejme len nepatrný záujem premiestniť svoje sídlo do inej krajiny. Štiepenie sídla v takom prípade je tiež len málo pravdepodobné. V každom inom prípade však budú smernice aplikovateľné.

Smernica tiež stanoví, aby listiny a údaje v obchodných registroch jednotlivých členských štátoch EU boli vždy aktuálne. Členské štáty sú v tejto súvislosti povinné zaistiť súlad zapísaného stavu so skutočným do 21 kalendárnych dní potom, čo došlo k akejkoľvek zmene v listinách (čl.2a smernice), pričom lehota sa vzťahuje na *zápis* aj samotné *zverejnenie*.(čl.2a smernice).

S cieľom zlepšiť cezhraničný prístup k minimálnemu súboru zapísaných informácií o spoločnostiach návrh stanoví požiadavku na členské štáty, aby listiny a údaje (podľa jej článku 2) boli sprístupnené prostredníctvom jednotnej európskej elektronickej platformy (čl. 4a) Súčasne by sa okrem týchto údajov pri každom transfere informácií mali poskytnúť i informácie vysvetľujúce ustanovenia použiteľného vnútroštátneho práva spoločností a tiež do akej miery sa môžu tretie strany týchto informácií dovolávať.

Podľa článku 5 tejto Smernice je Česká republika povinná transponovať tieto ustanovenia do 7.júla 2014. V platnom *Zákone o veřejných rejstřících* preto túto povinnosť ešte nenájdeme, rovnako ani ustanovenia o zápise premiestnení sídla.

5. Premiestnenie sídla z Českej republiky

5.1. Otázka ponechania si osobného štatútu spoločnosti

Zrkadlovým odrazom premiestnenia sídla do českej republiky je úprava premiestnenia sídla spoločnosti z českej republiky do zahraničia v §384f až §385 *Zákona o přeměnách*. Úprava sa vzťahuje na české spoločnosti a družstvá, tak ako sú vymedzené v *Zákoně o obchodních korporacích*.

Na rozdiel od situácie, kde spoločnosť premiestňuje svoje sídlo do českej republiky a je nútená prijať jednu z foriem spoločností alebo družstva upravenú českým obchodným právom, pokiaľ sa česká spoločnosť rozhodne premiestniť svoje sídlo do zahraničia, svoj osobný štatút i *lex societatis* si môže alebo nemusí zachovať.

Takáto úprava síce odpovedá inkorporačnému princípu, v praxi však zrejme narazí na úpravu štátu hostiteľského, ktorá bude zrejme v tomto ohľade rovnako protekcionistická ako tá česká. Možnosť ponechania si svojho osobného štatútu pri zmene štatutárneho sídla koniec koncov nepredvída ani komunitárne právo. Prípravné práce na 14.smernice predvídali síce možnosť zmeny štatutárneho sídla, ale tiež so zmenou rozhodného práva a len pre kapitálové spoločnosti v zmysle čl. 2, ods.1 Desiatej smernice.¹⁴¹ Schodnou cestou pre takýto postup by mohol byť snáď len presun sídla spoločnosti na Slovensko, kde obchodný zákonník vo svojom §26 upravuje premiestnenie sídla v podobe, v akej až donedávna existoval v Českej republike.

Pokiaľ by podobný postup umožňovali i iné členské štáty, znamenalo by to prevrat v obchodnom práve spoločností. Možnosť prenesenia si nielen svojho štatutárneho sídla ale i rozhodného práva by sa *de facto* rovnala možnosti založenia právnickej osoby podľa cudzieho práva, ktoré umožňovalo toľko diskutované ustanovenie §21 ods.2 *Obchodního zákoníka č.513/1991 Sb.* Výsledok by bol ten istý, rozdielny by bol len postup jeho dosiahnutia.¹⁴² Prof. Pauknerová bola v tomto ohľade výrazne proti a podľa jej slov „*pojetí*

---

¹⁴¹ Directive on the Cross- Border Transfer of a Company's Registered Office, 14th Company Law Directive, Directive, European Added Value Assessment, s.44, dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/494460/IPOL-JOIN_ET%282013%29494460_EN.pdf>.

¹⁴² DĚDIČ, Jan; ČECH, Petr. Nový pohled na kolizní normy a reflexe kolizně relevantní judikatury Evropského soudního dvora v českém právu společností. *Soudní rozhledy*.2010, roč.16, č.4, s. 362.

volby práva zakotvené v §24 ods.2 ObchZ odporuje samotnému smyslu práva spoločností.“¹⁴³, s čím sa plne stotožňujem.

Na druhej strane sa ale nedá uprieť záujem najmä transnacionálnych spoločností na možnosti zvoliť si jednu právnu formu, príp. kombináciu právnych foriem v rámci svojej koncernovej štruktúry pre jednoduchší prístup na trhy členských štátov. Čo môže byť výhodné pre spoločnosť, však už v sebe na prvý pohľad nesie závažné riziko pre právnu istotu dotknutých subjektov. Premiestnenie sídla umožňuje zvoliť si časť aplikovateľného práva a jurisdikciu¹⁴⁴ bez súčasnej zmeny *lex societatis*. Tým však nevyhnutne nastávajú i mnohé iné neželané problémy ako napr. štiepenie osobného štatútu a obecné použitie noriem práva, ktoré je odlišné od osobného štatútu. Čo všetko pritom spadá pod osobný štatút, nie je úplne jasné. Obmedzenia konateľského oprávnenia jednoznačne spadajú pod vnútorné záležitosti a doktrínu „*internal affairs*“, ich závažné dôsledky navonok¹⁴⁵ sú však nespochybniteľné, rovnako ako otázky ručenia spoločníkov či ochrany veriteľov. O negatívnom postoji k takejto konštrukcii svedčí i negatívne prijatie tzv. diferenciačnej teórie, rozlišujúcu medzi vnútorným a vonkajším štatútom, ktorá vznikla v nemeckom právnom prostredí ako reakcia na nutnosť adaptovať čoraz menej vyhovujúcu teóriu sídla.¹⁴⁶ Napokon, ani samotný Súdny dvor zdá sa nepodporuje podobné úvahy. Z jeho rozhodnutí vo veciach *Cadbury Schweppes* a *Sevic Systems* sa dá badať snaha priznať slobodu usadzovania sa len spoločnostiam reálne vykonávajúcim nejakú činnosť na území svojho hostiteľského štátu. Súd doslova uviedol: „*Pokud by ověření takových skutečností vedlo ke zjištění, že OZS (ovládaná zahraničná společnost) odpovídá fiktivnemu usazení a nevykonáva na území hostitelského státu žádnou skutečnou hospodářskou činnost, bylo by třeba mít za to, že založení OZS má charakter vykonstruované operace. Tak by tomu bylo zejména v případě dceřiné společnosti typu „poštovní schránky“ nebo „nárazníku.*“¹⁴⁷

---

¹⁴³ Pauknerová, op.cit. sub 1, s. 167.

¹⁴⁴ DAMMANN, J. A New Approach to a Corporate Choice of Law. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. Vol.38, No.1, s.61. Dostupné z WWW:< <http://ssrn.com>>

¹⁴⁵ Najmä s ohľadom na doktrínu ultra vires presadzovanú hlavne v angloamerickej právnej kultúre, i keď už i tento rozdiel sa pomaly stiera postupným vývojom judikatúry. Pre viac podrobností vid KEANE, R. *Company Law*. 4.vydanie, Tottel Publishing, 2007, s.149.

¹⁴⁶ Pauknerová, op.cit. sub 1, s. 34.

¹⁴⁷ Rozhodnutie *Cadbury Schweppes*, op.cit. sub 67, bod 68.

5.2.Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti

Pri schvaľovaní premeny sa schvaľuje nielen vlastný projekt premeny, ale i ďalšie dokumenty (hlavne účtovné uzávierky a otváracie súvahy), ktorých schválenie je zákonom stanovené. Tiež je dôležité, aby bolo všetko stanovené zákonom stanoveným počtom hlasov pre schválenie premeny. Porušenie tohto princípu má za následok neschválenie premeny – a teda i povinnosť notára osvedčiť, že premena nebola schválená. K jednaniu valného zhromaždenia sa pritom predkladá to znenie projektu, ktoré bolo uložené do zbierky listín obchodného registra a zverejnené.

Za účelom riadnej ochrany všetkých dotknutých subjektov vyžaduje zákon dodržanie pomerne rigidného postupu spočívajúceho v o vypracovaní správy o premiestnení sídla spoločnosti.

Schválenie premiestnenia sídla tiež podlieha kontrole notára. Premena je pritom tak zásadným zásahom nielen do existencie spoločnosti, ale i do práv a povinností zainteresovaných osôb, že jeho prítomnosť sa podľa judikatúry vyžaduje priamo fyzicky účasťou na valnom zhromaždení. Nedá sa teda logicky odôvodniť záver, že by postačilo, ak sa následne dostavia spoločníci alebo členovia k notárovi a urobia prehlásenie o tom, čo sa na valnom zhromaždení dialo.¹⁴⁸

5.2.1.Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti vo verejnej obchodnej spoločnosti a komanditnej spoločnosti

5.2.1.1. Informačná povinnosť pri cezhraničnom premiestnení sídla do zahraničia

Spoločníkovi v.o.s. alebo k.s. musia byť najmenej dva týždne pred dňom, v ktorom sa má schvaľovať cezhraničné premiestnenie sídla spoločnosti, doručené podľa §363b ods.2, §384g ZPř tieto dokumenty:

1. Projekt cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia,
2. Správa o cezhraničnom premiestnení sídla do zahraničia, ak sa vyžaduje,
3. Posudok znalca o ocenení majetku, ak sa vyžaduje a

---

¹⁴⁸ Uznesenie Nejvyššího soudu ČR z dňa 12.10.2006 sp. Zn. 29 Odo 1169/2005, Soudní judikatura, 2007, č.1., s.41.

4. Riadna, mimoriadna alebo priebežná účtovná uzávierka podľa §365 (ustanovenie, ktoré ale zákonodarca explicitne vylúčil z použitia v §384g), tiež správa audítora o ich overení, ak sa vyžaduje.

Podľa §78, §269, §342 ods.4, §363b ods.2 ZPř môže byť táto povinnosť splnená i elektronicky, a to buď elektronickou formou zaslania kópii vyššie uvedených dokumentov alebo priamo sprístupnením na internetových stránkach spoločnosti po dobu najmenej 2 týždňov pred dňom, v ktorom má premenu schváliť spoločník.

5.2.1.2. Schvaľovanie premiestnenia sídla spoločnosti

Podľa §16 ZPř sa k schváleniu premeny vyžaduje jednomyseľný súhlas všetkých spoločníkov. Podpis spoločníka musí byť úradne overený a i podpis na projekte premeny sa považuje za jeho súhlas s premiestnením sídla spoločnosti.

Pokiaľ niektorý zo spoločníkov uplatní právo veta, neznamená to, že by sa premena nemohla realizovať. V úvahu pripadá postup cestou dohody o zmene spoločenskej zmluvy podľa §88, ods.2 ZOK, účasť spoločníka zanikne a bude mu vyplatený jeho vyporiadací podiel. Tento postup však z povahy veci nepripadá v úvahu tam, kde by sa znížil počet spoločníkov pod minimálny zákonný limit. Týmto spôsobom sa teda môže spoločnosť vyrovnáť s nesúhlasiacim spoločníkom.¹⁴⁹

Zaujímavou je otázka, či sa na schválenie premiestnenia spoločnosti použije obecná premisa stanovená v §16 ods.2 ZPř. Tá stanoví, že na podpis spoločníka na projekte premeny sa hľadá ako na udelený súhlas s celou premenou. Dvořák¹⁵⁰ však správne poukazuje v tejto súvislosti na §369a ZPř. Podľa tohto ustanovenia totiž rozhodnutie spoločníka o schválení premiestnenia sídla spoločnosti do zahraničia musí vždy obsahovať okrem iného schválenie účtovnej uzávierky. Tú však fikcia súhlasu podľa §16, ods.2 ZPř nekryje.

---

¹⁴⁹ Dvořák, op.cit. sub 99, s. 120.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 120.

5.2.2. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v spoločnosti s ručením obmedzeným

Pre schválenie premeny sa použijú prednostne zvláštne predpisy podľa §§17-20 ZPř. Ustanovenia ZOKu sa použijú len subsidiárne.

5.2.2.1. Informačná povinnosť pri cezhraničnom premiestnení sídla do zahraničia

Štatutárny orgán s.r.o. tejto spoločnosti musí zaistiť, aby min. dva týždne pred stanoveným dňom zasadania valného zhromaždenia, ktoré má rozhodnúť o schválení premeny, boli každému zo spoločníkov doručené tieto dokumenty a upozornenia (§363b ods.2, §384g ZPř):

1. projekt cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia,
2. správa o cezhraničnom premiestnení sídla do zahraničia, ak sa vyžaduje,
3. riadna, mimoriadna alebo priebežná účtovná uzávierka a správa audítora o ich overení, ak sa vyžaduje,
4. upozornenie, že sa spoločník môže v sídle s.r.o. zoznámiť so znaleckým posudkom o ocenení majetku s.r.o., ak sa vyžaduje.

O elektronických formách komunikácie platí vyššie uvedené pri k.s. a v.o.s.

5.2.2.2. Schválenie cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia

V spoločnosti s ručením obmedzeným schvaľuje premenu valné zhromaždenie, a to min. tri štvrtinovou väčšinou prítomných akcionárov, pokiaľ spoločenská zmluva nestanoví prísnejšie podmienky (§17). O tom, či valné zhromaždenie musí byť uznášania schopné v dobe prijímania rozhodnutia, alebo nie a rozhodnutie je validované dodatočným prijatím zvyšných spoločníkov sa v akademickej obci vedie debata.¹⁵¹ O rozhodnutí valného zhromaždenia musí byť spísaný notársky zápis, ktorého prílohou je projekt premeny. V notárskom zápise musia byť uvedené mená akcionárov, ktorí hlasovali pre premenu, v prípade, že nebola schválená, ako aj akcionárov, ktorí hlasovali proti, ak schválená bola. Je dôležité práve poznamenať, že za normálnych okolností sa o uznesení valného zhromaždenia, ktoré nebolo prijaté, nevypracuje notársky zápis. *Zákon o přeměňách* však stanovuje zvláštny režim a tak sa i v tomto prípade notársky zápis o rozhodnutí orgánu

---

¹⁵¹ Dvořák, op.cit. sub 99, s. 125; Komentář, op.cit. sub 119, s. 86.

právnickej osoby podľa §80a a nasl. *Not. Řádu* vypracuje a uvedie mená spoločníkov, ktorí hlasovali pre schválenie premeny.

Zákon predvída i dodatočnú možnosť schválenia premeny spoločníkom (§18) ako aj možnosť hlasovanie mimo valné zhromaždenie (§19).

5.2.3. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v akciovej spoločnosti

5.2.3.1. Informačná povinnosť voči akcionárom

Predstavenstvo a.s., ktorá cezhranične premiestňuje svoje sídlo do zahraničia, musí zaistiť, aby najmenej jeden mesiac pred stanoveným dňom valného zhromaždenia, boli prístupné v sídle a.s. k nahliadnutiu pre každého akcionára tieto dokumenty (§363 ods.1, §384g ZPř): projekt a správa o cezhraničnom premiestnení sídla spoločnosti do zahraničia, posudok znalca a riadna, mimoriadna alebo priebežná účtovná uzávierka podľa §365 ZPř a správa auditora. O elektronickom splnení povinností platí vyššie uvedené.

5.2.3.2. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v akciovej spoločnosti

Premiestnenie sídla akciovej spoločnosti musí byť schválené aspoň tri štvrtinovou väčšinou prítomných akcionárov na valnom zhromaždení spoločnosti (§21 ZPř).

Vo svetle novej rekodifikácie sa však môže ukázať problematickým ustanovením odsek 3, ktorý požaduje, aby v prípade, že spoločnosť vydala viac druhov akcií, bola premena schválená tri štvrtinou väčšinou prítomných akcionárov u každého druhu akcií. Podľa *Zákona o obchodních korporacích* akcie rovnakého druhu sú akcie, s ktorými sú spojené rovnaké práva. Aké práva sa priznajú jednotlivým druhom akcií, je ponechané na určení stanov a opúšťa sa tak taxatívny zoznam druhov akcií, ktorý presadzoval pôvodný *obchodní zákonník*. Odteraz teda bude vecou rozhodnutia spoločnosti, aké druhy akcií vydá, limitom je len nediskriminačné zachádzanie so všetkými vlastníkami.¹⁵² Dodržanie ustanovenia §21, ods.3 ZPř tak nebude ľahké pre spoločnosti, ktoré sa rozhodli inšpirovať novo priznanou autonómiou a svoje druhy akcií značne diferencovali. Môže tak dôjsť k

---

¹⁵² Důvodová zpráva, op.cit. sub 105, výklad k ustanoveniam § 276-277, s.56.

situácii, že takéto závažné rozhodnutie pre osud spoločnosti bude blokovat' absolútna minorita akcionárov vzhľadom na celú akcionársku základňu.

Ostatné formálne záležitosti sú analogické ako pri úprave spoločnosti s ručením obmedzeným. O rozhodnutí musí byť vypracovaný notársky zápis s menami akcionárov, ktorí hlasovali pre pri neschválení, proti pri schválení, akcionár môže hlasovať i dodatočne mimo valné zhromaždenie, jeho nesúhlas môže zároveň obsahovať oznámenie o vystúpení zo spoločnosti (§22 ZPř).

5.2.4. Schválenie premiestnenia sídla spoločnosti v družstve

O informačnej povinnosti spoločnosti voči členom platí vyššie uvedené ako u a.s.

Podľa ustanovenia §23 musí byť rozhodnutie schválené minimálne dvoj tretinovou väčšinou prítomných členov na členskej schôdzi. Stanovy ale môžu vyžadovať vyššiu väčšinu. O rozhodnutí o premene sa tiež vypracuje notársky zápis a jeho prílohou je projekt premeny. Pri rozhodovaní členskej schôdze o schválení premeny má každý člen len jeden hlas (§650 ods. 2 písm. d) ZOK).

5.2.5. Obsahové náležitosti rozhodnutia spoločnosti alebo družstva o premiestnení spoločnosti

Podľa §369a musí toto rozhodnutie obsahovať schválenie

- (i) Projektu *premiestnenia spoločnosti* a
- (ii) Riadnej, mimoriadnej alebo priebežnej účtovnej uzávierky uvedenej v §265 (zákonodarca zrejme myslel §365¹⁵³), ktorého použitie však paradoxne pri premiestnení sídla sám v §384g vylúčil.

5.2.6. Obligatórne náležitosti notárskeho zápisu pri schvaľovaní premeny

Úprava náležitostí, ktoré musí obsahovať notársky zápis osvedčujúci schválenie premeny, je pokrytá §23a ZPř.

Notársky zápis o rozhodnutí orgánu právnickej osoby podľa §80a a nás. *Not. Ř.*, ktorým sa osvedčuje schválenie premeny, musí (okrem obecných obligatórnych náležitostí

---

¹⁵³ Tu zrejme došlo k tlačovej chybe, všetky dostupné portály uverejňujúce texty právnych predpisov (ASPI, Codexis) uvádzajú §265 ZPř, zákonodarca mal ale asi na mysli §365 ZPř.

vyžadovaných notárskym rádom) obsahovať i prehlásenie notára, že projekt premeny je v súlade s právnymi predpismi a zakladateľským dokumentom osoby alebo že v súlade nie je. Ak nie sú tieto predpoklady splnené a od notára sa i napriek tomu vyžaduje spísanie tohto zápisu, notár tento zápis spíše a uvedie v ňom svoje prehlásenie o tom, že predpoklady splnené nie sú.

Treba taktiež podotknúť, že ak notár vypracováva zápis o uznesení valného zhromaždenia alebo členskej schôdze o schválení cezhraničnej premeny alebo projekt cezhraničnej premeny vo forme notárskeho zápisu, neodpovedá za súlad projektu cezhraničnej premeny s právnymi predpismi iného členského štátu ako ČR, ktorým sa má riadiť štatút osoby potom, čo nastanú právne účinky cezhraničnej premeny (§ 59za PŘZ). Táto norma je veľmi významná, lebo nie je možné notára nútiť, aby osvedčil súlad týchto dokumentov s právnymi predpismi iného členského štátu, ktoré mu nie sú a z povahy veci ani nemôžu byť známe.

5.3. Podporné použitie ustanovení o zmene právnej formy

Rovnako ako v prípade premiestnenia sídla spoločnosti do českej republiky, i tu sa uplatnia do určitej miery ustanovenia o zmene právnej formy. Pritom v prípade zmeny osobného štatútu spoločnosti bude veľa závisieť i na úprave hostiteľského štátu, ktorá si prichádzajúcu spoločnosť podrobí vlastnému právnemu poriadku a vlastnému právu obchodných spoločností.

Podľa §384g ZPř sa preto na transformáciu použijú hlavne predpisy českého práva týkajúce sa publicity celej premeny, účtovnej uzávierky, schvaľovania premeny, poskytnutia plnenia a práva na dorovnanie, či vystúpenie spoločníkov.

5.3.1. Sprístupnenie dokumentov pre spoločníkov

Podľa §363 ZPř musí byť v sídle *akciovej spoločnosti* alebo *družstva* dostupné k nahliadnutiu pre akcionárov alebo členov aspoň jeden mesiac pred konaním valného zhromaždenia, ktoré má rozhodnúť o premiestnení sídla, určené dokumenty. Pôvodný zoznam dokumentov sa pritom ukázal ako nedostačujúci. V reakcii nato ho zákonodarca rozšíril o znalecký posudok o ocenení majetku podľa §367 a riadnu, mimoriadnu

a priebežnú účtovnú uzávierku podľa §365, ktoré ale, ako som už naznačila vyššie, by nemalo byť použiteľné.

Inak ustanovenie požaduje sprístupnenie projektu premeny a správy o premene. Ustanovenie zohľadňuje možnosti modernej komunikácie a umožňuje toto sprístupnenie i na internetových stránkach spoločnosti, čo predstavuje tzv. rozšírenú implementáciu čl. 2 ods. 5) písm. b) smernice 2009/109/ES.¹⁵⁴

Pre spoločnosť s ručením obmedzením sa uplatní špeciálny odkaz na §93 a §93a ZPř, ktorý sa inak vzťahuje na fúzie. Lehota jedného mesiaca je v tomto prípade obmedzená na dva týždne, určené dokumenty musia byť spoločníkom doručené, nestačí ich sprístupnenie v sídle spoločnosti, čo je ale logické vzhľadom na odlišnú štruktúru spoločnosti. Zákon berie do úvahy i možnosť hlasovania mimo valného zhromaždenia. Prísnejšie požiadavky sa budú vzťahovať hlavne na sprístupnenie účtovných uzávierok, zaslané musia byť účtovné uzávierky za posledné 3 účtovné obdobia, pokiaľ v tomto čase spoločnosť trvala.

Pre verejnú obchodnú spoločnosť a komanditnú spoločnosť nájdeme v odkaze na §78 ZPř podobnú úpravu. Podľa dôvodovej správy tak nová úprava reflektuje odlišnosti medzi rôznymi typmi spoločností pri práve na zoznámenie sa s dokumentmi potrebnými pre schválenie zmeny právnej formy.

5.3.2. Povinnosť zostavenia konečnej účtovnej uzávierky

Podľa §384g v spojení s §366 ods.1 ZPř povinnosť zostaviť konečnú účtovnú uzávierku ku dňu predchádzajúcemu dni právnych účinkov cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia vzniká len vtedy, ak pri ňom dochádza i ku zmene daňového režimu vo vzťahu k dani z príjmu právnických osôb.¹⁵⁵ Z §366 ods.1 ZPř a §38m ods.3 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., *o dani z príjmu, ve znění pozdějších předpisů* plynie, že táto povinnosť vzniká pri zmene právnej formy:

¹⁵⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č.2009/109/ES z dňa 16.septembra 2009, ktorou sa mení smernica Rady 77/91/EHS, 78/855/EHS a 82/891/EHS a smernica 2005/56/ES, pokiaľ ide o požiadavky na predkladanie správ a na dokumentáciu v prípade fúzií a rozdelení. In EUR-lex. Úrad pro publikace Evropské unie [cit.1.3.2014]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

¹⁵⁵ Dvořák, op cit sub 99, s. 461.

1. V.o.s. na inú formu obchodnej spoločnosti alebo družstva,
2. K.s. na inú formu spoločnosti alebo družstva
3. S.r.o. na v.o.s alebo k.s.
4. A.s. na v.o.s. alebo k.s. a
5. Družstva na v.o.s. alebo k.s.

Funkčnosť tejto úpravy pri premiestnení sídla je však nanajvýš pochybná. Spoločnosť sa bude premieňať na právnu formu českému právu neznámu, a bude sa tak dať zrejme len v obrysoch odvodzovať, či po premene pôjde o kapitálovú alebo osobnú spoločnosť. V.o.s. a k.s. budú mať tieto povinnosti vždy, pri ostatných spoločnostiach bude zrejme buď praxou nutné tiež dovodiť túto povinnosť vždy, alebo sa môže teleologicky vychádzať a skúmať rozsah ručenia „prevlečenej“ spoločnosti. To by však viedlo k nutnosti skúmať zahraničné právo, a i pre notára by sa tak stalo overenie tejto povinnosti ťažko naplniteľné. Domnievam sa preto, že konečná účtovná uzávierka sa bude preto vyhotovovať vždy.

Odsek 2 toho istého ustanovenia je nemenej problematický. Požaduje overenie audítorom účtovnej závierky pri premene spoločnosti na akciovú spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzením alebo družstvo, pokiaľ tak stanoví zvláštny predpis. Zvláštnym predpisom je *Zákon o auditorech*¹⁵⁶, ktorý však nestanoví, kedy sa vyžaduje overenie účtovnej závierky audítorom ale odkazuje na iný právny predpis. Dědič¹⁵⁷ sa domnieva, že týmto predpisom by mal byť *Zákon o účetnictví*¹⁵⁸, konkrétne jeho §20 ods.1¹⁵⁹ a povinnosť by tak dopadala len na určité spoločnosti, ktoré dosiahnu požadované kritériá. Naproti tomu Dvořák¹⁶⁰ odvodzuje túto povinnosť vždy. Osobne považujem toto ustanovenie za pomerne nejasné. Jednak totiž formulácia „*pokud tak stanoví zvláštní předpis*“ implikuje použitie §20 ods. 1 *Zákona o účetnictví* a nabáda tak k výkladu, že len spoločnosti naplňajúce jeho

¹⁵⁶ Zákon č.93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3.2014].

¹⁵⁷ DĚDIČ, Jan. *Přeměny obchodních společností a družstev pro podnikatelskou praxi: praktická příručka pro přípravu a schvalování přeměn*. Vyd. 1. Praha: BOVA Polygon, 2012, s.312. ISBN 9788072731701.

¹⁵⁸ Zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3.2014].

¹⁵⁹ Ten vyžaduje audítorom overenú účtovnú uzávierku u tých spoločností a družstiev, ktoré naplňajú aspoň 2 z 3 kritérií: (i) aktíva 40 mil. Kč a viac (ii) ročný čistý obrat 80 mil. a viac Kč (iii) prepočtený počet zamestnancov 50 a viac.

¹⁶⁰ Dvořák, op.cit. sub 99, s.461.

kritéria budú podrobené tejto povinnosti, jednak jeho veta prvá zužuje ešte viac rozsah tejto povinnosti na už len tie vymedzené spoločnosti, ktoré sa premieňajú na spoločnosť s ručením obmedzeným, družstvo alebo akciovú spoločnosť. Pritom tu sa už bavíme o *zahraničnej* forme spoločnosti. Osobne §20 sa skôr stotožňujem s názorom Dvořáka. S ohľadom na špecifikum operácie premiestnenia sídla do zahraničia oproti klasickej operácii zmeny právnej formy spoločnosti, kde finálna forma spoločnosti je ťažšie predvídateľná a uchopiteľná, by podľa môjho názoru, bolo pomerne riskantné odvodzovať túto povinnosť len u niektorých spoločností. Ale zrejme len prax ukáže, aký výklad tohto ustanovenia sa napokon ustáli.

5.3.3. Zákaz poskytnutia plnenia spoločníkom

Podľa odkazu §384g na §369 nesmie byť spoločníkom alebo členom poskytnuté v súvislosti s premenou žiadne plnenie. V súlade s predchádzajúcou právnou úpravou i tá súčasná zachováva princíp, podľa ktorého je možné poskytnutie výhod členom orgánov spoločnosti, príp. znalcovi, na druhej strane ale zachováva zákaz poskytovať v súvislosti s premenou plnenie spoločníkom, pokiaľ právo na toto plnenie neplynie priamo zo zákona. Tak je tomu v nasledujúcich prípadoch:

- (i) Spoločník je súčasne veriteľom spoločnosti a má právo na dostatočné zaistenie svojej pohľadávky podľa ustanovenia §35 ZPř
- (ii) Spoločník je súčasne štatutárnym orgánom alebo jeho členom, prípadne členom kontrolného orgánu, a bude mu poskytnutá výhoda z titulu tejto funkcie
- (iii) Právnu formu mení akciová spoločnosť a akcionár bol majiteľom iných účastníckych alebo zaknihovaných účastníckych papierov ako akcie a má tiež právo na náhradu podľa ustanovení §381
- (iv) Spoločník pri rozhodovaní o zmene právnej formy, resp. bez zbytočného odkladu po schválení zmeny právnej formy využije svojho práva a zo spoločnosti vystúpi, pričom s vystúpením je spojené právo na vyporiadanie jeho podielu.¹⁶¹

---

¹⁶¹ Dvořák, op.cit. , s.381.

5.3.4. Ručenie spoločníkov

V súvislosti s cezhraničným premiestnením sídla obchodnej spoločnosti alebo družstva do zahraničia existuje zvláštna zákonná úprava ručenia ich spoločníkov a členov za dlhy obchodnej spoločnosti alebo družstva. Táto úprava je obsiahnutá v §384g v spojení s §373 ZPř. Osoby, ktoré boli spoločníkmi alebo členovia obchodnej spoločnosti alebo družstva ku dňu právnych účinkov cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia, ručia za jej dlhy vzniknuté pred týmto dňom, ktoré k tomuto dňu stále existovali, v rovnakom rozsahu ako pred právnymi účinkami cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia.

Z tohto pravidla však existujú dve výnimky: Prvá je uvedená hneď v nasledujúcom odseku §373. Ak je ručenie spoločníka alebo člena obchodnej korporácie alebo družstva potom, čo nastali právne účinky cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia vyššie, potom tieto osoby, ktoré boli spoločníkmi pred nastaním právnych účinkov premeny a sú nimi i potom, ručia takto zvýšene za všetky dlhy osoby, ktorá cezhranične premiestnila svoje sídlo do zahraničia.

Druhá výnimka vyplýva z ustanovení o práve na vystúpení spoločníka. Spoločník s.r.o., ktorý zo s.r.o. vystúpil (§384g v spojení s §§376-379 ZPř). Táto osoba obmedzene ručí len za dlhy s.r.o. vzniknuté predtým, ako nastali právne účinky cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia. Za dlhy vzniknuté potom už logicky neručí. Taktiež akcionár, ktorý z a.s. vystúpil (§384g v spojení s §382 ZP. Tento akcionár nikdy neručí za žiadne dlhy, či už vznikli pred alebo po právnych účinkoch premiestnenia sídla.

5.3.5. Ochrana nesúhlasiacich spoločníkov pri cezhraničnom premiestnení sídla spoločnosti s ručením obmedzeným do zahraničia

Zákon vychádza z racionálnej úvahy, že cezhraničným premiestnením sídla s.r.o. do zahraničia sa podstatným spôsobom mení právne postavenie ich spoločníkov.¹⁶² Ak spoločník súhlasí, nevystáva žiadny *problém*. Avšak schválenie cezhraničného premiestnenia sídla s.r.o. do zahraničia nie je viazané na jednomyselný súhlas všetkých spoločníkov, môže sa tak stať, že niektorému zo spoločníkov bude táto operácia vnútená

---

¹⁶² Dvořák, op.cit. sub 99, s. 464.

proti jeho vôli. Zákon mu proti takémuto postupu priznáva obranu vystúpením zo spoločnosti.

Vystúpiť zo s.r.o. nemôže jej jediný spoločník, lebo tomu nemôže z povahy veci nemôže byť premiestnenie sídla do zahraničia vnútené proti jeho vôli, preto mu ani žiadna zákonná ochrana neprináleží.

Podľa §376 ZPř je nutné vyjadriť nesúhlas pri schvaľovaní premeny valným zhromaždením nato, aby mohol zo spoločnosti vystúpiť. Tento nesúhlas pritom musí byť zaznamenaný v notárskom zápise o hlasovaní valného zhromaždenia a tento notársky zápis musí súčasne obsahovať i poučenie pre spoločníkov, ktorí hlasovali proti rozhodnutiu o premiestnení spoločnosti, že majú právo zo spoločnosti vystúpiť. Spoločník, ktorý s premiestnením sídla nesúhlasil, má právo vystúpiť zo spoločnosti v lehote 30 dní od schválenia premeny valným zhromaždením. Vystúpenie musí mať písomnú formu s úradne overenými podpismi. Lehota 30 dní je lehotou hmotne - právnou a prekluzívnou, pričom v súlade s výkladom *Zákona o přeměnách* pred novelou, sa domnievam, že sa vzťahuje na doručenie oznámenia spoločnosti¹⁶³, i keď súčasný zákon o tom mlčí.

I spoločníci, ktorí sa valného zhromaždenia nezúčastnili, majú právo prejaviť svoj (ne) súhlas so zmenou právnej formy dodatočne, a to podľa ustanovení §18 ZPř. Podľa ustanovení §19 ZPř je potom možné tiež prijať rozhodnutie o schválení premeny úplne mimo valné zhromaždenie a úprava týchto dvoch postupov sa tak zjednocuje.¹⁶⁴ I v takomto prípade sa zachováva možnosť zaslania písomného stanoviska týkajúceho sa vystúpenia zo spoločnosti podľa §377 ZPř.

Výška vyporiadacieho podielu sa určuje z konečnej alebo priebežnej účtovnej uzávierky, ustanovenie je však dispozitívne, spoločenská zmluva môže stanoviť inak. Takisto lehotu aj spôsob vyplatenia vyporiadacieho podielu stanoví spoločenská zmluva. (§379 ZPř). Podľa §146 ZOK však tieto údaje nie sú povinnou súčasťou spoločenskej zmluvy, v prípade, že si spoločníci toto právo nevyhradia, použije sa obecná úprava

---

¹⁶³ Komentár op.cit. sub 119, s.1070.

¹⁶⁴ Důvodová zpráva op.cit. sub 100, s.129.

vyplatenia podielu v §§ 213 a 214 ZOK.¹⁶⁵ To isté ustanovenie tiež stanoví, že ustanovenia o predaji uvoľneného podielu podľa ZOK sa nepoužijú.

Na toto ustanovenie nadväzuje §379a, ktorý požaduje odpovedajúcu zmenu spoločenskej zmluvy ohľadne vystúpivšieho spoločníka pri zmene na komanditnú alebo verejnú obchodnú spoločnosť. Keďže v tomto prípade však ide o premiestnenie sídla do zahraničia, tento dôsledok je podľa môjho názoru samozrejmy i bez výslovného zákonného ustanovenia, pretože spoločnosť bude tak či tak povinná vyhotoviť novú spoločenskú zmluvu podľa právneho poriadku štátu príletu a tak zrejme i o tom, ako s.r.o. naloží s uvoľneným podielom bude určovať už zahraničné právo. Pri premene na akciovú spoločnosť nastane jedna z výnimiek ohľadne obecného zákazu nadobudnutia vlastných akcií spoločnosťou, otázne však je, či táto úprava bude v súlade s tou zahraničnou.

5.3.6.Ochrana nesúhlasiacich akcionárov pri cezhraničnom premiestnení sídla akciovej spoločnosti do zahraničia

Zákon priznáva akcionárovi analogické práva ako spoločníkovi v spoločnosti s ručením obmedzením. I tu totiž môže nastať situácia, pri ktorej nie všetci akcionári súhlasia s premiestnením sídla do zahraničia.

Akcionár má právo z a.s., ktorá premiestňuje svoje sídlo do zahraničia jednostranne vystúpiť, pokiaľ (§384g v spojení s §382 ods.1 ZPř):

1. Bol akcionárom ku dňu zasadania valného zhromaždenia a.s., na ktorom bolo schválené cezhraničné premiestnenie sídla do zahraničia
2. Hlasoval proti jeho schváleniu.

Takisto absencia úpravy, podľa ktorej by akcionár bol oprávnený vystúpiť z a.s. len ohľadne tých akcií, ktorými hlasoval proti schváleniu cezhraničnému premiestnenia sídla

---

¹⁶⁵ Podľa týchto ustanovení sa vyporiadací podiel vypláti „bez zbytočného odkladu“ alebo v lehote jedného mesiaca od predaja uvoľneného podielu postupom podľa §213, ktorý však §379 vylučuje.

do zahraničia (ako je to možné napr. pri krížovej fúzii) vylučuje v tomto prípade túto možnosť.¹⁶⁶

Zákon tiež upravuje možnosti náhrady vlastníkom účastníckych alebo zaknihovaných cenných papierov iných ako akcií, ak boli vydané. Pri zápise premeny do obchodného registra práva s nimi spojené logicky zanikajú, vlastníci preto majú možnosť domáhať sa vyplatenia náhrady vo výške stanovenou projektom premiestnenia spoločnosti a doloženou posudkom znalca. Dôležité pritom je, že náhrada nebude vyplatená, dokiaľ nebudú primerane zaistené pohľadávky iných veriteľov.

Pri odkaze uvedenom v §383 ZPř nájdeťme radu ustanovení týkajúcich sa inak fúzií, ktoré sa však uplatnia i v tomto prípade. Podľa §160 ZPř musí byť vystúpenie rovnako ako v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným písomné, s úradne overeným podpisom a spoločnosti doručené v lehote 30 dní odo dňa schválenia premiestnenia sídla valným zhromaždením. Ďalšie ustanovenia sa týkajú naloženia a odovzdania akcií. Nástupnícka spoločnosť je povinná poskytnúť akcionárovi vyporiadací podiel odpovedajúci reálnej hodnote akcií, ktorá sa preukazuje posudkom znalca (§164 ZPř). Na rozdiel od spoločnosti s ručením obmedzeným je tu určený i spôsob (v peniazoch) i presný okamžik splatnosti (odo dňa zápisu premiestnenia sídla do obchodného registru, i keď v tomto prípade to bude zrejme zápis v zahraničnom obchodnom registri, a bude tak veľmi záležať nakoľko podrobne bude upravená notifikačná povinnosť zahraničného notára, aby sa o tomto okamžiku akcionár vôbec dozvedel).

5.3.7. Ochrana nesúhlasiacich členov bytového družstva pri cezhraničnom premiestnení sídla bytového družstva do zahraničia

Podľa dôvodovej správy sa vypustili ustanovenia o vystúpení nesúhlasiaceho člena družstva, keďže podľa obecnej úpravy môže člen vystúpiť z družstva kedykoľvek a úprava v *Zákoně o přeměnách* predstavovala neodôvodnené obmedzenie jeho práv.

Zákonodarca sa však predsa len rozhodol ochrániť oprávnené záujmy členov bytového družstva, ktoré sú práve svojou väzbou nielen na družstvo, ale i nájomným

---

¹⁶⁶ Dvořák, op.cit. sub 99, s. 78.

vzťahom k družstvu, ohrození viac. V záujme sociálnej ochrany členov bytového družstva je preto stanovená zvláštna výnimka pri schvaľovaní cezhraničného premiestnenia jeho sídla do zahraničia. (§384g v spojení s §384 ZPř).

Je novo stanovené, že je možné premiestniť i bytové družstvo do zahraničia, ale len za jednomyselného súhlasu všetkých jeho členov. Pritom sa vyžaduje v tých bytových družstvách, kde existuje zhromaždenie delegátov, súhlas všetkých členov bytového družstva, nielen jeho delegátov, aby nedošlo k svojvoľnému rozhodovaniu niekoľkých osôb za chrbtom väčšiny podľa zásady „o nás bez nás“.

5.3.8. Vzdanie sa práv

Keďže *Zákon o přeměnách* bol prijatý ešte za účinnosti pôvodného *Občanského zákoníku*, ktorý vo svojom ustanovení §574 ods.2 ObčZ neumožňoval vzdať sa dopredu platne svojich práv, *Zákon o přeměnách* i vzhľadom na dikciu Tretej, Šiestej a Desiatej smernice, prijal v §§7-9 ZPř svoju vlastnú úpravu. Dnes je už i obecná úprava v NOZe v §2898 v súlade s lex specialis v *Zákoně o přeměnách*. Spoločník, akcionár, či člen sa môže platne vzdať dopredu taxatívne vymenovaného okruhu práv v §7 ZPř.

5.4. Ustanovenia sledujúce ochranu veriteľov a iných dotknutých subjektov

5.4.1. Súhlas orgánu verejnej moci s premiestnením sídla spoločnosti

Podlieha česká spoločnosť alebo družstvo dozoru alebo dohľadu správneho orgánu alebo Českej národnej banky, je treba k jej cezhraničnému premiestneniu súhlasu tohto orgánu, ak nestanoví zvláštny zákon niečo iného (§384h ZPř). Zvláštny zákon by teda túto povinnosť musel explicitne vylúčiť. Dozoru, resp. dohľadu podliehajú predovšetkým subjekty, ktoré požívajú dôvery väčšieho počtu osôb a teda z dôvodu verejného záujmu je nutná citlivá úprava ich premien. Zaradujeme sem predovšetkým poisťovne, zaist'ovne, banky, sporiteľné a úverové družstvá, investičné spoločnosti, investičné fondy, obchodníkov s cennými papiermi, organizátori regulovaného trhu, centrálny depozitár,

penzijné spoločnosti, prevádzkovateľ rozhlasového a televízneho vysielania a pod.¹⁶⁷ Nemusí sa pritom jednať len o národné orgány, pri kótovaných akciových spoločnostiach, ktoré obchodujú so svojimi akciami napr. na európskom regulovanom trhu pôjde zrejme o súhlas nadnárodného orgánu.

Podľa dôvodovej správy i toto ustanovenie bolo inšpirované čl.8 ods.14, druhým pod odsekom nariadenia č.2157/2001.

5.4.2. Verejné podpory a dotácie

Ustanovenie §39a ukladá každej osobe zúčastnenej na premene, ktorou je podľa §59c aj česká spoločnosť a družstvo, ktoré zamýšľajú premiestniť svoje sídlo do zahraničia, najneskôr do dňa zverejnenia projektu premeny podľa §33 alebo §33a oznámiť zahájenie prípravy premiestnenia sídla poskytovateľovi verejnej podpory, ak nestanoví zvláštny predpis niečo iného. Týmto zvláštnym predpisom je v súčasnosti *zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů*.

Ustanovenie §14d ods.3 a jeho odkaz na §14 až 14d ods.1 *zákona o rozpočtových pravidlech* upravuje prípad, keď česká osoba, ktorá hodlá premiestniť svoje sídlo do zahraničia a je príjemcom dotácie či návratnej finančnej pomoci. Osoba má povinnosť sa vyjadriť, či má záujem na zachovaní príslušných práv a povinností s poskytnutej dotácie alebo finančnej výpomoci zostali zachované. Podľa toho má na výber či:

- A) Najneskôr 60 dní pred dňom zverejnenia projektu premiestnenia sídla do zahraničia *požiada o súhlas* so zachovaním práv a povinností vyplývajúcich z rozhodnutia o poskytnutí dotácie alebo návratnej finančnej pomoci toho, kto dotáciu alebo finančnú výpomoc poskytol, alebo
- B) sa rozhodne vrátiť vyplatenú dotáciu alebo návratnú finančnú výpomoc¹⁶⁸, taktiež najneskôr 60 dní pred dňom zverejnenia projektu premiestnenia sídla do zahraničia

---

¹⁶⁷ Dědič, op.cit. sub 141, s.331.

¹⁶⁸ Příjemca vrátí vyplatenú dotáciu alebo návratnú finančnú výpomoc spolu s úrokom, ktorý odpovedá ročnej výške repo sadzby stanovenej Českou národní bankou pre posledný deň kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom došlo k vráteniu dotácie poskytovateľovi, zvýšenej o 10 percentných bodov, najneskôr 60 dní pred dňom zverejnenia projektu premiestnenia sídla do zahraničia.

5.4.3. Neprípustnosť premeny právnickej osoby, proti ktorej bolo zahájené trestné stíhanie

Podľa §32 ods.11 v spojení s §32 ods.3 *Zákona o trestní odpovědnosti právnických osob*¹⁶⁹, nie je prípustné premiestniť do zahraničia sídlo právnickej osoby, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie bez súhlasu sudcu v prípravnom konaní alebo bez súhlasu predsedu senátu v jednaní pred súdom. To podľa §32 ods.8 ZTOPO platí i pre vykonávacie konanie. Dedič pritom poukazuje na problém pri preukazovaní, že trestné konanie vedené nie je.¹⁷⁰ Notár bude vychádzať buď z prehlásenia spoločnosti, alebo sa obráti na *rejstříkový soud*, či nedostal vyrozdumenie podľa §30 ZTOPO. Zákon ale bohužiaľ neukladá *rejstříkovému soudu* povinnosť takúto informáciu poskytnúť.¹⁷¹

5.4.4.Neprípustnosť premiestnenia sídla spoločnosti v konaní o insolventnosti

Podľa §384i nemôže k premiestneniu sídla do zahraničia dôjsť, pokiaľ je predmetná spoločnosť v likvidácii, alebo prebieha voči nej konanie o insolventnosti. Tento zákaz je analogický ako v prípade premiestnenia zahraničnej spoločnosti do českej republiky a podľa dôvodovej správy toto ustanovenie určené na ochranu veriteľov je tiež inšpirované čl.8 ods.15 Nariadenia č. 2157/2001 o Štatúte európskej spoločnosti.

5.4.5.Práva tretích osôb a veriteľov pri premene

Jedným zo základných princípov právnej úpravy premien obchodných spoločností a družstiev je princíp ochrany práv osôb, ktoré nie sú spoločníkmi alebo členmi osoby.¹⁷² Obecne pri premenách môže byť okruh týchto subjektov pomerne široký, v súvislosti

---

¹⁶⁹ Zákon č. 428/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [1.3.2014].

¹⁷⁰ Dedič, op.cit. sub 141, s.333.

¹⁷¹ Tomuto overeniu pritom môže zrkadlovo odpovedať právna úprava príletového štátu. Napr. podľa maltskej právnej úpravy premiestnenia sídla spoločnosti na jej územie, pri žiadosti o zápis do ich obchodného registra musí byť notárovi predložené prehlásenie spoločnosti podpísané dvoma riaditeľmi / konateľmi spoločnosti, o tom, že v krajine pôvodu nie je proti spoločnosti zahájené žiadne trestné konanie. Vid Čl. 4 písm. d) Continuation of Companies Regulation, zo dňa 26.novembra 2002, op.cit. sub 108.

¹⁷² Dvořák, op.cit. sub 99, s. 105.

s premiestnením sídla spoločnosti a tiež obmedzeným rozsahom tejto práce sa však budem zaoberať len právami veriteľov.

5.4.5.1.Právo na informácie

Česká osoba je povinná (okrem informácií poskytovaných podľa obecnej právnej úpravy) bezplatne poskytnúť každému veriteľovi písomnou formou, alebo pokiaľ o to požiada veriteľ, elektronickou formou, úplnú informáciu o všetkých právach, ktorá mu náležia podľa *Zákona o přeměnách* (§ 59m ods.1 ZPř). Alternatívne možno postupovať i tak, že všetky tieto informácie budú sprístupnené na internetovej stránke spoločnosti podľa §33b ZPř.

5.4.5.2.Právo na dodatočné zaistenie

Tieto práva sú obsiahnuté v obecných predpisoch v §35-36 ZPř. Veritelia osôb premiestňujúcej sa spoločnosti, ktorí prihlásia svoje nesplatené pohľadávky *v prekluzívnej lehote* 6 mesiacov odo dňa, kedy sa zápis premeny do obchodného registru stal účinným voči tretím osobám, a ktorí nemôžu požadovať poskytnutie dostatočnej istoty, ak sa v dôsledku premeny zhorší dobytnosť ich pohľadávok.

Účinnosť premeny nastáva dňom zápisu do zahraničného obchodného registru, čo zostane na príslušnej úprave druhého štátu. Pri účinnosti zápisu voči tretím osobám je ale treba mať na pamäti povinnosti v súvislosti s publicitou informácií v národných registroch, ktoré členským štátom ukladá Prvá tzv. publikačná smernica.

Pokiaľ veriteľ preukáže, že sa v dôsledku premiestnenia sídla spoločnosti zhorší dobytnosť jeho pohľadávky a predmetná spoločnosť mu neposkytla dostatočné zaistenie tejto pohľadávky, má pravo požadovať poskytnutie dostatočnej istoty ešte pred zápisom premeny do obchodného registra.

Ak nedôjde medzi veriteľom a dlžníkom k dohode o spôsobe zaistenia pohľadávky, rozhodne veci súd.

V §36 ZPř potom nájdeme veriteľov, ktorí nie sú spôsobilí takouto cestou vymáhať zaistenie svojich pohľadávok.

Rada by som sa v tejto súvislosti na chvíľu pristavila pri maltskej úprave, ktorá ma v tomto ohľade zaujala. Na rozdiel od českého zákonodarcu totiž podrobnejšie a s väčším

dôrazom na práva strán upravuje túto problematiku vo svojom *Continuation of Companies Regulation*. Zatiaľ čo český Zákon o přeměnách upravuje práva záložných veriteľov podielov a akcií podielov len pri určitých premenách, maltský právny predpis ich upravuje aj pri premiestnení sídla spoločnosti vo svojom čl.7A. Veritelia sa pritom môžu rozhodnúť, aké právo sa po zápise ich spoločnosti do maltského obchodného registra použije na ich podiely, ku ktorým im náleží záložné právo. Môžu sa tak slobodne rozhodnúť, či ho podriadia maltskému právu spoločností, a i ich vymáhateľnosť sa bude riadiť maltskými predpismi, alebo zostanú pri svojom pôvodnom práve. Osobne ma táto úprava veľmi oslovila, pretože podľa môjho názoru pristupuje k tomuto problému s náležitým záujmom a opatrnosťou voči veriteľom. Osobne si myslím, že takáto úprava by sa hodila i do českého právneho prostredia, hlavne v situácii, keď som nenašla v Zákone o přeměnách úpravu práv týchto veriteľov vo vzťahu k premiestneniu spoločnosti.

5.4.6.Príslušnosť českých súdov ku konaniu vo veciach právnych vzťahov vzniknutých pred účinnosťou cezhraničného premiestnenia sídla

Podľa §59w ZPř, ak došlo k premiestneniu sídla do zahraničia, sú pre spory vyplývajúce z právnych vzťahov vzniknutých pred účinnosťou cezhraničného premiestnenia sídla, príslušné české súdy. Príslušným v tomto konaní je súd, ktorý bol pre prejednanie veci príslušný, ak by k cezhraničnej premene nedošlo. Toto ustanovenie má veľkú váhu pre účastníkov konania z CR, pretože nemusia cestovať do zahraničia a domáhať sa svojich práv pred zahraničnými súdmi.

5.5.Projekt premiestnenia sídla spoločnosti do zahraničia

Projekt premeny je základným inštitútom právnej úpravy premien a táto konštrukcia je zachovaná i v prípade premiestnenia sídla spoločnosti. Ako základný dokument obsahuje kľúčové údaje o celom procese premeny, ktoré sú zásadné ako z hľadiska posúdenia zákonnosti premeny, ako i z hľadiska oprávnených záujmov dotknutých subjektov. Podľa dôvodovej správy je tu obsiahnutá úprava len veľmi obecná, a v princípe sa vychádza z úpravy čl.8 ods.2 nariadenia č.2157/2001.

5.5.1. Právna povaha a forma projektu premeny

Projekt premeny je právnym jednaním podľa §545 NOZ.¹⁷³

K platnému vypracovaniu projektu premeny sa vyžaduje

1. Písomná forma, alebo
2. Forma notárskeho zápisu, ak sa jedná o projekt premeny v.o.s. a k.s.

Ak nemá projekt premeny zákonom stanovenú formu, je neplatný, ale le v medziach §§52-58 ZPř.

Projekt premiestnenia sídla musí byť vyhotovený a podpísaný štatutárnym orgánom spoločnosti alebo jeho členom alebo členmi oprávnenými konať menom právnickej osoby (§15 ods.1 ZPř). Zo žiadneho ustanovenia však neplynie, že by podpisy museli byť úradne overené. Je otázne, či projekt premeny musí byť ešte pred svojím podpisom schválený kolektívnym štatutárnym orgánom osoby. V zákone táto povinnosť daná nie je a názory akademikov sa tu rozchádzajú.¹⁷⁴ Osobne sa domnievam, že vzhľadom na závažnosť a význam tohto dokumentu v každom štádiu procesu premeny by takýto postup bol viac než vhodný. V prípade jeho nedodržania by bolo možné uvažovať o porušení povinnosti výkonu funkcie so starostlivosťou riadneho hospodára u tej osoby alebo osôb, ktoré projekt premeny ku schváleniu ostatným členom štatutárneho orgánu nepredložili. Pri porovnaní úpravy s Maltou vyznieva naša úprava do veľkej miery podobne.

---

¹⁷³ To, že projekt právnej premeny je právnym úkonom podľa §34 a n. ObčZ sa dovodzovalo už pred účinnosťou nového občianskeho zákonníka: vid J. Dědič in Dědič, J. K právní povaze projektu přeměny-Bejček, J., Kožíak, J. a kol. *Pocita Petru Hajnovi k 75. Narodeninám*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s.55.; I. Štenglová in Bílá, I.Havel, B., Kuhn, P., Štenglová, I. A kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010, s.64. Zhodné stanovisko zaujala aj rozhodovacia prax súdov: vid uznesenie Vrchtního soudu v Praze zo dňa 10.2.2010 sp.zn. 7 Cmo 82/2009, *Obchodněprávní revue*.2010, č.4, s.112.

¹⁷⁴ Dvořák túto povinnosť síce neodvodzuje zo zákona, ale tvrdí, že „...by ovšem takový postup byl nanejvýš logický a chvályhodný.“ Dvořák, op.cit. sub 99, s. 30. Naopak, Dědič túto povinnosť odvodzuje priamo zo zákona. 30 ale DĚDIČ, J. Nad zákonem o přeměnách aneb druhá „podařená“ dekodifikace obchodního zákoníku. *Právní zpravodaj*. 2008,roč.9, č.7, s.4.

5.5.2. Jazykové znenie projektu premiestnenia sídla spoločnosti

Zrejme bude pravidlom , že projekt cezhraničnej premeny bude vypracovaný vo viacerých jazykových verziách.¹⁷⁵ Pravidlá pre určenie rozhodného znenia projektu cezhraničnej premeny upravujeobecne §59f ZPř. Pravidlá pre určenie rozhodného znenia projektu, pokiaľ sa jednotlivé jazykové verzie rozchádzajú, je nutné určiť nasledujúcim spôsobom:

1. Stanoví tak projekt premeny výslovne,
2. Ak takto nie je možné určiť rozhodné znenie, je rozhodné české znenie projektu, ak sa majú vnútorné pomery nástupníckej osoby riadiť právnym poriadkom českej republiky, teda pri premiestnení sídla sa toto pravidla uplatní hlavne pre prichádzajúce spoločnosti,
3. Ak ani takto nie je možné určiť rozhodné znenie projektu premeny (pretože projekt nebol vyhotovený v českej verzii), je rozhodné to znenie projektu, ktorým sa riadi v zmysle medzinárodného práva súkromného
4. Ak ani takto nie je možné rozhodné znenie projektu určiť a projekt premeny sa riadi českým právom, pričom však ani jedna z jazykových verzii nebola vypracovaná v českom jazyku, určí sa rozhodné znenie projektu podľa (i) dohody zúčastnených osôb, (ii) ak nie je taká dohoda, čo je z povahy veci vylúčené pri premiestnení sídla, určí ju súd.

Podľa novo prijatého *Zákona o veřejných rejstřících*, ktorý novo berie do úvahy i nevyhnutný zahraničný prvok pri cezhraničným premenách, sa pri cezhraničnej premene uplatní výnimka z obecného pravidla, že listiny sa ukladajú do Zbierky listín v českom jazyku. Podľa jeho §§73-74, pokiaľ bol projekt cezhraničnej premeny vypracovaný v cudzom jazyku, uloží sa toto znenie spolu s jeho prekladom do českého jazyka. Pokiaľ je jazykom iný ako členský jazyk, je nutné úradné overenie. To znamená, že ak by prišla na územie ČR napr. belgická spoločnosť s francúzskym znením projektu, postačí jeho bežný preklad do češtiny.

Rozdielna situácia však nastane zrejme pre odchádzajúcu spoločnosť. Podľa §74 ods.2 pokiaľ je projekt premeny vyhotovený v súlade so *Zákonom o přeměnách* vo

---

¹⁷⁵ Dědič, op.cit. sub 141, s.334.

viacerých jazykových verziách, pričom rozhodná nie je česká, do Zbierky listín sa uloží rozhodná verzia ako aj *úradne overený* preklad rozhodného znenia do českého jazyka.

5.5.3. *Vzťah projektu premeny k zakladateľskému jednaniu obchodnej spoločnosti alebo družstva*

Príslušné zmeny zakladateľského jednania každej obchodnej spoločnosti alebo družstva zúčastnenej na premene, ak sa mení jej zakladateľský dokument, musia byť obsiahnuté v projekte premeny.¹⁷⁶

5.5.4. *Deň, ku ktorému sa spracováva projekt cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia*

Pri príprave premeny je nevyhnutné určiť deň, ku ktorému bude spracovaný projekt cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia. Tento deň určí štatutárny orgán obchodnej spoločnosti alebo družstva, ktoré cezhranične premiestňuje svoje sídlo do zahraničia, pokiaľ tak neučinili skôr spoločníci alebo valné zhromaždenie alebo členská schôdza. K tomuto dni je spoločnosť povinná vyhotoviť priebežnú účtovnú uzávierku. Riadna, mimoriadna alebo priebežná účtovná uzávierka zostavená ku dňu, ku ktorej bol vyhotovený projekt cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia, musí byť overená audítorom, pokiaľ pre spoločnosť vyplýva táto povinnosť zo zákona č.93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů. Údaje, z ktorých je riadna, mimoriadna, alebo priebežná účtovná uzávierka zostavené, nesmú byť staršie ako 6 mesiacov počítaných ku dňu, v ktorom bude schválené cezhraničné premiestnenie sídla do zahraničia.

5.5.5. *Účinnosť projektu premeny*

Projekt premeny nadobudne účinnosť dňom, keď spĺňa všetky zákonom stanovené požiadavky. Týmto dňom bude spravidla deň schválenia projektu valným zhromaždením, členskou schôdzou, spoločníkmi.

---

¹⁷⁶ Dvořák, op.cit. sub 99, s.31.

Špeciálnym prípadom podmienky účinnosti projektu premeny je v tých prípadoch, keď to zákon vyžaduje, udelenie súhlasu s premenou k tomu príslušným orgánom verejnej moci ČR alebo podľa priamo použiteľných predpisov EU. Úprava je obsiahnutá je v §15a. ZPř.

Dvořák pritom podľa môjho názoru úplne správne poukazuje na jeden neželaný dôsledok tejto úpravy. Pokiaľ orgán verejnej moci súhlas neudelí, právnu mocou jeho rozhodnutia sa projekt premeny ruší. Pokiaľ by však bolo takéto rozhodnutie neskôr právoplatne zrušené rozhodnutím správneho súdu zrušené, podľa poslednej vety citovaného ustanovenia právne účinky zrušenia projektu premeny zaniknú. Avšak ak bude zamietavé rozhodnutie zrušené napr. až po 3 rokoch správnym súdom ako nezákonné, tak v prípade, že už logicky bude prekročený časový limit (napr. u notára 6 mesiacov), bude tak či tak nutné premenu pripraviť znova.

5.5.6. Obsahové náležitosti projektu premiestnenia sídla do zahraničia

Obligatórne náležitosti projektu premiestnenia sídla sú vymenované v §384j ZPř a nájdeme medzi nimi údaje týkajúce sa:

1. Základných identifikačných údajov spoločnosti,
2. Zamýšľané nové sídlo
3. Zmeny zakladateľského dokumentu, resp. nové znenie zakladateľského dokumentu vyžadované právnym poriadkom členského štátu.¹⁷⁷
4. Dôsledky cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia na právo vplyvu zamestnancov,
5. Harmonogram celej operácie
6. Práva na ochranu spoločníkov alebo členov alebo veriteľov alebo iných oprávnených osôb,¹⁷⁸ a

---

¹⁷⁷ Podľa §59d ods.2 a 3 ZPř sa pri premiestnení sídla do zahraničia a súčasnej zmene osobného štatútu náležitosti zakladateľského dokumentu riadia právnym poriadkom štátu, ktorým sa má riadiť osobný štatút tejto právnickej osoby.

¹⁷⁸ Dôležitosť tohto údaje pritom môžeme posúdiť i pri pohľade na maltskú úpravu cezhraničného premiestnenia sídla: podľa čl. 10 písm. c) predpisu Continuation of Companies Regulation, notár nepripustí zápis zahraničnej spoločnosti do obchodného registra, pokiaľ by boli ohrozené záujmy veriteľov. (*‘No request for the registration of a foreign company as being continued may be granted if there is any scheme or order in relation thereto whereby the rights of creditors are suspended or restricted.’* MALTA, op.cit. sub 108.

7. Údaj o tom, akým právnym poriadkom sa bude riadiť nový osobný štatút spoločnosti

5.6. Povinnosť osoby zverejniť alebo uverejniť informácie o premiestnení sídla (§384k ZPř)

5.6.1. Informačná povinnosť obecné

Informačná povinnosť osoby zúčastnenej na premene je dôležitým nástrojom ochrany tretích osôb, a preto je treba na nej bezpodmienečne trvať.¹⁷⁹ I preto tu stanoví zákon podľa vzoru európskej úpravy Societas Europae dlhšiu dobu zverejnenia projektu ako pri iných premenách.¹⁸⁰

Osoba zúčastnená na premene si môže vybrať, či informácie zverejní podľa §33 ZPř alebo ich uverejní podľa §33a ZPř, oba spôsoby sú rovnocenné. Zverejnenie podľa §33 ZPř prebieha v Obchodní věstníku (§2 ods.3 ZPř), a za porušenie tejto zákonnej povinnosti zákon stanoví sankciu pre štatutárny orgán, ktorý odpovedá solidárne spolu so spoločnosťou zúčastnenou na premene (§33 ZPř). Alternatívne, môže osoba uverejniť informácie na svojich elektronických stránkach. Postup upravuje §33a ZPř.

5.6.2. Lehoty pre zverejnenie alebo uverejnenie informácií

Pokiaľ ide o lehoty, ktoré musí osoba dodržať, pri premiestnení sídla stanoví zákon výnimku z obecného pravidla v §33 ZPř a povinná doba splnenia povinnosti zverejnenia alebo uverejnenia zákonom vyžadované informácie sa tu predlžuje na 2 mesiace (§384k ZPř). Akékoľvek krátenie tejto zákonnej lehoty je absolútne zakázané.¹⁸¹ Vzhľadom na NOZ však pôjde zrejme o relatívnu neplatnosť, ktorej bude nutné sa stranami dovoliť.

5.6.3. Okruh vyžadovaných informácií

Informácie, na ktoré sa vzťahuje publikačná povinnosť podľa §384k v nadväznosti na §33 a 33a sú pri premiestnení sídla údaje vyžadované v §33 a §59l. Medzi

¹⁷⁹ J. Dědič in DĚDIČ, Jan. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. I. díl. Praha: Polygon, 2002, s.653; PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2.díl.3.vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004, s.325.

¹⁸⁰ Důvodová zpráva, op.cit. sub 100, s. 131.

¹⁸¹ Dvořák, op. Cit. , s. 327.

najdôležitejšie pritom patrí okrem identifikačných údajov spoločnosti hlavne informácia o tom, v ktorom zahraničnom obchodnom registri sú zapísané údaje a založené listiny o zahraničnej osobe zúčastnenej na premene, a čísla týchto zápisov. Tiež nemenej významnou je povinná informácie o adrese alebo adresách, na ktorých môžu veritelia alebo spoločníci alebo členovia osoby bezplatne získať informácie o svojich právach.

5.6.4. Informačná povinnosť voči zamestnancom

Nielen tretie osoby a akcionári musia byť chránení, rovnako dôležití sú aj zamestnanci, ktorí môžu utrpieť eventuálne utrpieť najväčšiu ujmu pri premiestnení spoločnosti. Je preto dôležité, že zákonodarca zahrnul ustanovenia určené na ich ochranu do pôsobnosti zákona.

Zamestnanci premiestňovanej spoločnosti majú právo byť zoznámení s projektom cezhraničného premiestnenia sídla ako aj so správami štatutárnych orgánov a písomne sa k nim vyjadriť. Na toto právo musia byť upozornení. Za podmienok stanovených v §59n ods.2 a 3 musí osoba tiež informovať odborové organizácie, ktoré sa tiež môžu vyjadriť podľa §59o. Informácie musia byť zamestnancom poskytnuté najneskôr do dňa zverejnenia projektu cezhraničnej premeny podľa §33 alebo jeho uverejnenia podľa §33a ZPř.

Pokiaľ budú stanoviská doručené do sídla českej osoby najneskôr do dňa konania valného zhromaždenia alebo členskej schôdze, ktorá má schváliť zahraničnú premenu, musí byť priložená k správe o cezhraničnom premiestnení sídla (§59o ods.2). Spoločníci alebo členovia musia byť na túto skutočnosť upozornení a musí im byť umožnené sa zoznámiť s týmito stanoviskami ešte pred hlasovaním.

5.7.Prieskum cezhraničného premiestnenia sídla spoločnosti

5.7.1. Posudok znalca na ocenenie majetku

To, či je potrebné ocenenie majetku spoločnosti znalcom, závisí pri premiestnení sídla na úprave zahraničného právneho poriadku a na tom, či takéto ocenenie bude

vyžadovať (§59zb ods.1). *Zákon o přeměnách* v súvislosti s touto povinnosťou odchádzajúcej spoločnosti naložil pomerne stroho, keď podľa §384g určuje, že ustanovenie §367 o ocenení majetku spoločnosti meniacu svoju právnu formu na s.r.o. alebo a.s. sa nepoužije. Spoločnosť si tak bude povinná sama dopredu overiť, či takéto ocenenie pre zápis do cudzieho obchodného registra bude potrebovať. Dôvodová správa argumentuje, že je nezmyselné požadovať ocenenie majetku premieňajúcej sa českej spoločnosti, pokiaľ cudzie právo takéto ocenenie nevyžaduje. Spoločnosť by len zbytočne vynakladala prostriedky na ocenenie majetku, ktoré je v zahraničí nepoužiteľné.¹⁸²

5.7.2. Správa o cezhraničnej premene

Zákonodarca v určitých prípadoch vyžaduje spracovanie správy o premene. Úprava je obsiahnutá v §24-27 ZPř. Zmyslom tejto povinnosti je predovšetkým podrobné vysvetlenie celej premeny všetkým spoločníkom alebo členom osoby o právnych a ekonomických dôsledkoch pripravovanej premeny tak, aby sa mohli kvalifikovane rozhodnúť, či premenu schvália alebo nie.

Správu o premene vyhotoví štatutárny orgán spoločnosti, písomne a potom, čo je vypracovaný projekt premeny ale pred jeho predložením ku schváleniu spoločníkom alebo valnému zhromaždeniu. Vypracovanie správy je povinné vždy s výnimkou nasledujúcich situácií podľa §27 ZPř:

- 1.dochádza k premiestneniu sídla v.o.s. alebo k.s.¹⁸³,
2. všetci spoločníci s.r.o. sú zároveň jej konateľmi alebo
3. k tomu všetci spoločníci alebo členovia udelili súhlas.

Pokiaľ ide o obligatórne obsahové náležitosti správy, podľa §24 ods.2 a §256a ZPř, v súvislosti s premiestnením sídla budú kľúčové hlavne zmeny ekonomického a právneho postavenia členov, vrátane zmeny rozsahu ručenia spoločníkov alebo členov sťahujúcej sa osoby, pokiaľ sa tento rozsah mení, dopady premeny na veriteľov osoby, napr. z hľadiska

---

¹⁸² Dôvodová správa, op.cit. sub 100, s.57.

¹⁸³ S ohľadom na výsostne osobný charakter spoločnosti, s ktorým súvisí právo každého spoločníka na neobmedzený prístup k informáciám, spolu s princípom, že premena je možná len pri súhlase všetkých spoločníkov, by táto správa bola neodôvodnenou a nadbytočnou záťažou pre spoločnosť.

dobytnosti ich pohľadávok, resp. dopady na členov, zamestnancov. Práve tu sa spravidla uvedú údaje o plánovanom prepúšťaní zamestnancov.¹⁸⁴

Správa však nesmie uvádzať skutočnosti, ktoré by mohli spôsobiť ujmu spoločnosti, alebo ktoré sú predmetom obchodného tajomstva. O tom, či takéto skutočnosti existujú, rozhoduje štatutárny orgán osoby so súhlasom dozornej rady a.s. alebo s.r.o. alebo kontrolnej komisie družstva.

5.8.Vydanie osvedčenia notárom

5.8.1.Osvedčenie pre cezhraničné premiestnenie sídla

Notár vydá osvedčenie pre cezhraničnú premenu na žiadosť premiestňujúcej sa českej osoby na základe jemu povinne predkladaných dokumentov.¹⁸⁵

Zákon vyzdvihuje záujmy dotknutých osôb, keď v §384l požaduje, aby predmetná obchodná spoločnosť alebo družstvo preukázala s ohľadom na dlhy vzniknuté pred zverejnením alebo uverejnením projektu cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia, že boli splnené všetky povinnosti vyžadované *zákonem o přeměnách* na ochranu záujmov veriteľov, spoločníkov alebo členov a iných oprávnených osôb voči tejto obchodnej spoločnosti alebo družstvu. Zákon výslovne stanoví, že do tejto doby nesmie notár osvedčenie vydať.

Obligatórne náležitosti osvedčenia vyplývajú z obecných predpisov (§59x ods.3, §59y ods.2 a 3 ZPř) ako aj zo špeciálneho, vzťahujúceho sa priamo k cezhraničnému premiestneniu sídla (§384l ods.2 ZPř) t.j. : prehlásenie notára o tom, že:

A) Mu bol predložený projekt premiestnenia sídla do zahraničia a dokumenty, z ktorých plynie, že projekt cezhraničného premiestnenia bol zverejnený alebo uverejnený a že bol schválený podľa *Zákona o přeměnách*¹⁸⁶, a

---

¹⁸⁴ Dvořák, op.cit. sub 99, s.368.

¹⁸⁵ Zoznam písomností, ktoré je česká osoba zúčastnená na premene povinná notárovi vždy predložiť, je upravený vo vyhláške č. 416/2011 Sb., o písomnostech, které je česká osoba zúčastněná na přeměně povinná předložit notáři k vydání osvědčení pro přeshraničnou přeměnu. In ASPI. Wolters Kluwer ČR [cit. 1.3.2014].

¹⁸⁶ V tejto súvislosti vyvstáva otázka, ako by mal notár správne postupovať, ak zistí, že bol podaný návrh na vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia alebo členskej schôdze, ktorou bola cezhraničná

- B) Na základe týchto a ostatných predložených dokumentov osvedčuje, že bol predmetný projekt schválený a že boli splnené požiadavky podľa §384 l ods. 1 ZPř.

5.8.2.Osvedčenie pre zápis cezhraničnej premeny do obchodného registru

V druhej fáze notár skúma, či je možné, aby cezhraničná premena bola zapísaná do obchodného registra. V mnohom sa uplatnia princípy popísané už v predchádzajúcej kapitole, treba však mať na pamäti, že tu pôjde o opačnú operáciu, o vymazanie z českého obchodného registra a zápis v zahraničnom registri. Vydanie osvedčenia pre zápis cezhraničnej premeny je svojho druhu druhý krok, ktorý logicky nadväzuje na vydanie osvedčenia pre cezhraničné premiestnenie sídla a v tomto prípade bude *podkladom pre výmaz spoločnosti z obchodného registra CR*.

Okrem obecných obsahových náležitostí upravených v §59z ods.3 upravuje špeciálne náležitosti pri premiestnení sídla do zahraničia §384m ods.1 ZPř, ktorými sú :

- a) prehlásenie notára o tom, že bola predložená *verejná listina* vydaná príslušným orgánom verejnej moci členského štátu „príletu“ spoločnosti, osvedčujúca, že došlo k zápisu premiestnenia sídla do obchodného registra a deň, kedy k takémuto zápisu došlo,
- b) obchodná firma, nové sídlo a právna forma zahraničnej právnickej osoby,
- c) označenie zahraničného obchodného registra, v ktorom je zahraničná právnická osoba zapísaná, a číslo tohto zápisu.

O tom, aké je dôležité, aby skutočne došlo k výmazu spoločnosti v domovskej krajine, svedčí už i spomínaná maltská úprava. Čl.8 predpisu *Continuation of Companies Regulation* výslovne stanoví, že pokiaľ do 6 mesiacov od zápisu spoločnosti do maltského obchodného registra spoločnosť notárovi nepredloží osvedčenie o tom, že v domovskej krajine už neexistuje, dôjde k jej výmazu z obchodného registra v Malte.

---

premena schválená. V takom prípade sa stotožňujem s Dvořákom, že by bolo vhodné, aby notár vyčkal na konečný výsledok konania. Dvořák, op.cit. sub 99, s. 389.

5.9.Zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia do zahraničného obchodného registra

5.9.1.Zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia do zahraničného obchodného registra

Podľa §384n ZPř je možné podať návrh na zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničného obchodného registra až potom,

- a) Čo bolo vydané osvedčenie pre zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničného obchodného registra- z povahy veci tu pôjde o osvedčenie vydané už zahraničným orgánom verejnej moci,
- b) Ak sa jedná o a.s. a s.r.o., ak uplynula lehota 30 dní odo dňa, keď bolo cezhraničné premiestnenie sídla schválené, to však neplatí, pokiaľ tu nie je žiadny spoločník, ktorý by mohol uplatniť svoje právo vystúpiť zo s.r.o. alebo z a.s.

Osobne túto úpravu považujem za mierne problematickú, pretože sa domnievam, že pre zahraničný orgán verejnej moci bude pomerne komplikované skúmať, či už uplynulo spomínaných 30 dní od schválenia rozhodnutia valným zhromaždením.

5.9.2.Zápis cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia do českého obchodného registru

Návrh na výmaz obchodnej spoločnosti alebo družstva z obchodného registra možno podať až potom, čo nastali právne účinky premiestnenia sídla do zahraničia. To neplatí, len ak by právne účinky nastali výmazom osoby z obchodného registra (§384p ZPř).

Pritom sa do obchodného registra zapíšu nasledujúce skutočnosti:

1. Údaj, že obchodná spoločnosť alebo družstvo cezhranične premiestnila svoje sídlo do zahraničia,
2. Obchodná firma alebo názov, sídlo a právna forma zahraničnej právnickej osoby
3. Označenie zahraničného obchodného registru, v ktorom je zahraničná právnická osoba potom, čo nastali účinky cezhraničného premiestnenia, zapísaná, a číslo tohto zápisu.

Rejstříkový soud zveřejní obsah tohoto zápisu v plnom rozsahu. Dá sa očakávať, že v záujme kontinuity a ochrany práv 3.osôb si podobnú úpravu ponechajú aj iné členské krajiny a údaje o presťahovanej osobe si v tak určitej miere zachovávajú.¹⁸⁷

5.9.3.Právne účinky cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia

Právne účinky cezhraničného premiestnenia sídla do zahraničia nastávajú podľa §384o ZPř:

- a)dňom, ku ktorému je cezhraničné premiestnenie sídlo obchodnej spoločnosti alebo družstva zapísané do príslušného zahraničného obchodného registru, alebo
- b)inému dňu, pokiaľ by tak stanovil právny poriadok členského štátu, v ktorom má byť nové sídlo zapísané. V takom prípade nastanú právne účinky v súlade s tým, čo tento právny poriadok stanoví, inak výmazom obchodnej spoločnosti alebo družstva z obchodného registra.

---

¹⁸⁷ Rovnako vid čl. 17 Malta Companies Continuation Regulation, op.cit. sub 114.

ZÁVER

Cieľom predkladanej práce bolo komplexne postihnúť právnu úpravu problematiky premiestňovania sídla spoločnosti v Európskej únii, a to hlavne z pohľadu českého právneho prostredia.

Podnetom pre prijatie významnej novely *Zákona o přeměnách* v roku 2011, s účinnosťou od roku 2012, bolo rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci *Cartesio*. Český zákonodarca tak prekvapivo pohotovo reagoval na zásadné zmeny v otázkach mobility obchodných spoločností, dokonca rýchlejšie ako drvivá väčšina všetkých Európskych krajín, kde premiestnenie štatutárneho sídla, tak ako rozpracované v českej právnej úprave, stále zostáva hudbou budúcnosti.

Pritom už i samotná Európska úprava dáva veľa otázok na zamyslenie a to nielen v otázke, nakoľko udržateľné budú obidve kolízne právne teórie vo svetle judikátov i pripravovaných legislatívnych zmien. Európskemu súdnemu dvoru sa zatiaľ podarilo v súlade s primárnymi ustanoveniami zmlúv udržať obidve teórie, i keď každá z nich už určitý zásah utrpela. Teória faktického sídla v otázke uznania spoločností a inkorporačná teória sčasti v otázkach právomoci domovského štátu, kde Súd stále ponechal z veľkej časti právomoc štátom rozhodovať nad osudom spoločností založených podľa ich právneho poriadku. Taktiež diskusie o tom, či Európska súkromná spoločnosť bude môcť rozštiepiť svoje faktické a štatutárne sídlo stále nie sú ukončené. V prípade kladnej odpovede, by však krajiny, ktorých kolízne právna úprava je vybudovaná na teórii sídla, zrejme veľmi nejasali a Európa by sa tak zrejme istému *druhu law shoppingu* nevyhla.

Tiež je otázne nakoľko zohrala v obecných záveroch Súdneho dvora kazuistika jednotlivých právnych poriadkov, ktoré skúmala. VALE i Cartesio stavali na tom, že spoločnosť chystala presunúť so svojím štatutárnym sídlom i sídlo faktické a v štáte priletu vykonávať skutočnú hospodársku činnosť. Umožňujú ale teda tieto dva rozsudky presunúť iba sídlo štatutárne? Bude odpoveď závisieť na kolíznej úprave štátov prijatia sídla spoločnosti alebo si na ňu musíme počkať do ďalšieho rozhodnutia Súdneho dvora? Siahla

až komunitárna sloboda výkonu usadzovania i za hranice skutočného výkonu, keď za výkon hospodárskej činnosti bude považovaný *de facto* zápis v zahraničnom obchodnom registri ? Avšak i možnosti súčasného komunitárneho práva nie sú úplne postačujúce. Rozsudok National Grid Indus odstránil niektoré nevýhody daňového režimu a častých *exit taxes*, ktorému sú často podrobené odchádzajúce spoločnosti, daňová úprava jednotlivých členských štátov však stále zostáva prerogatívom štátov a prekážkou mobility. Vzhľadom na všetky tieto nevyjasnené otázky sa preto domnievam, že prijatie dlho očakávanej 14.smernice by bolo vhodné.

K samotnej českej úprave, ktorá zostáva ťažiskom mojej práce, by som rada poznamenala, že podľa môjho názoru plne odpovedá princípom položeným komunitárnym právom. Premiestnenie sídla do Českej republiky zo zahraničia neviaže na žiadne zbytočne obmedzujúce podmienky, premiestnenie sídla z Českej republiky do zahraničia naopak podmieňuje pomerne striktným požiadavkám určeným zaistiť primeranú ochranu a informovanosť všetkých dotknutých subjektov. V súlade s komunitárnym právom požaduje zmenu osobného štatútu prichádzajúcej spoločnosti na niektorú z foriem upravených českým právom, odchádzajúcim českým spoločnostiam však umožňuje ponechať si svoj pôvodný štatút, ak by to pripustil hostiteľský štát.

Úprava v Zákone je veľmi komplexná, pokrýva širokú škálu situácií, ktoré môžu nastať s ohľadom na zložitosť procesu celej premeny. Bohužiaľ, vzhľadom na obmedzený rozsah mojej práce som niektoré ustanovenia musela ponechať stranou a tak napr. problematika neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o schválení premiestnenia sídla spoločnosti v tejto práci nie je, i keď ju považujem za rovnako dôležitú. Tiež je treba podotknúť, že i keď je česká právna úprava vyčerpávajúca, vždy bude nutné aplikovať i právnu úpravu druhého štátu. Tá však zatiaľ vo väčšine členských krajín chýba a členské krajiny sa budú asi skôr uchýľovať k analogickému použitiu ich obecných predpisov pre premeny.

S ohľadom na rekodifikáciu tiež možno pozitívne hodnotiť prijatie obecného rámcu pre premiestnenie sídla spoločností, ktorý v českom práve dlho chýbal. Mám však isté pochybnosti, či jeho pomerne strohá úprava bude stačiť i pri tak závažných operáciách, ako premiestnenie sídla spoločnosti do štátov mimo EHP. To, či jeho ustanovenia budú

v takomto prípade zaistiť primeranú ochranu veriteľom i beneficiantom, ktorá by mala byť ešte vyššia s ohľadom na charakter spoločností, ktoré upravuje NOZ, alebo bude nevyhnutné uchýliť sa aspoň analogicky k ustanoveniam *Zákona o přeměnách*, ponechám na prax. Taktiež som vždy bola názoru, že premiestnenia štatutárneho sídla spoločnosti je výsost'ou komunitárneho práva, najmä s ohľadom na princípy voľného trhu a dosiahnutý stupeň harmonizácie právnych predpisov.

Napriek všetkému sa ale domnievam, že prijatie tejto úpravy je veľmi pozitívnym krokom, ku ktorému ak pristúpi i prijatie štatútu Európskej súkromnej spoločnosti, bude to znamenať nielen prelom v obchodnom práve všetkých členských krajín a ale bude i predstavovať ďalší nezanedbateľný posun v zjednocovaní európskeho právneho prostredia.

ZOZNAM SKRATIEK

EU	Európska únia
ZEU	Zmluva o Európskej únii
ZFEU	Zmluva o fungovaní Európskej únie
ZES	Zmluva o Európskom spoločenstve
SDEU, Dvor, Súdny dvor	Súdny dvor Európskej únie
Komisia	Európska komisia
EHP	Európsky hospodársky priestor
Členský štát	členský štát Európskej únie
ObčZ	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
NZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích
ZPř	Zákon č. 123/2008 Sb., zákon o přeměnách obchodních společností a družstev
a.s.	akciová společnost
s.r.o.	společnost s ručením obmedzeným
SE	Societas Europea

SPE	Societas Privatea Europea
10.smernica	Smernica 2005/56 z 26.oktobra 2005 o cezhraničných fúziách kapitálových spoločností
14.smernica	Návrh smernice o cezhraničnom premiestnení sídla

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Učebnice

KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, 462 s. ISBN 9788072392315.

PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014, 193 s. ISBN 9788087146941.

TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, Irena PELIKÁNOVÁ, Tereza KUNERTO VÁ, Lenka PÍTROVÁ, Martin SMOLEK, Jiří MALENOVSKÝ, Filip KŘEPELKA a David SEHNÁLEK. *Právo Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2013, 494 s. ISBN 9788087576533.

Monografie

BARNARD, Catherine. *The substantive law of the EU: the four freedoms*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010, ciii, 674 s. ISBN 9780199562244.

CRAIG, Paul P a G DE BÚRCA. *EU law: text, cases, and materials*. 5th ed. Oxford: Oxford University Press, c2011, clvii, 1155 s. ISBN 9780199576999.

ČERNÁ, Stanislava a Petr ČECH. *Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám: právo společností - ohlédnutí za dvěma desetiletími účinnosti obchodního zákoníku*. V Praze: C.H. Beck, 2012, xv, 288 s. ISBN 9788074002625.

DECOCQ, André; DECOCQ Georges. *Droit européen des affaires*. 2.vyd. Paris:LGDJ,2010, 497s. ISBN:9782275034911.

DĚDIČ, Jan a Petr ČECH. *Evropské právo společností včetně úplného znění předpisů komunitárního práva*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2004, 531 s. ISBN 8072731106.

DĚDIČ, Jan. *Obchodní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2002, 847 s. ISBN 8072730711.

DĚDIČ, Jan. *Přeměny obchodních společností a družstev pro podnikatelskou praxi: praktická příručka pro přípravu a schvalování přeměn*. Vyd. 1. Praha: BOVA Polygon, 2012, 366 s. ISBN 9788072731701.

DVOŘÁK, Tomáš. *Přeměny a přeshraniční přeměny obchodních společností a družstev*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, lii, 486 s. ISBN 9788073579708.

PAUKNEROVÁ, Monika. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998, 219 s. ISBN 8071845981.

PAUKNEROVÁ, Monika, Jan BRODEC, Magdalena PFEIFFER a Květoslav RŮŽIČKA. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, lxxiii, 853 s. ISBN 9788074783685.

PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku: (s přihlédnutím k evropskému právu)*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004, 574 s. ISBN 8086395995.

RAMMELOO, Stephan. *Corporations in private international law: a European perspective*. Oxford: Oxford University Press, 2001, xlvii, 349 s. ISBN 0198299257.

SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2010, xli, 1299 s. ISBN 9788074003394.

Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: komentář. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2010, xvii, 1185 s. ISBN 9788074000560.

Články

BUZDREV, Aleksandar; LEWIS,Rhidian. The European Private Company: Entrepreneurial Flexibility and Practicalities of National Law. *International Journal of Business and Social Science*. 2012, Vol.3, Issue 21, s.5.

DAMMANN, J. A New Approach to a Corporate Choice of Law. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. Vol.38, No.1, s.61.

DĚDIČ, Jan. Nad zákonem o přeměnách aneb druhá „podařená“ dekodifikace obchodního zákoníku. *Právní zpravodaj*. 2008, roč.9, č.7, s.4. ISSN 12128694.

DĚDIČ,Jan, ČECH, Petr. Nový pohled na kolizní normy a reflexe kolizně relevantní judikatury Evropského soudního dvora v českém právu společností. *Soudní rozhledy*. 2010, roč.16, č.4, s. 362. ISSN 12114405.

DĚDIČ, Jan. Novinky v právní úpravě přeměn obchodních společností a družstev. *Obchodněprávní revue*. 2012, roč.4, č. 1, s. 9. ISSN 18036554.

Jan DĚDIČ. K právní povaze projektu přeměny. In BEJČEK, Josef a Jaromír KOŽIAK. *Poceta Petru Hajnovi k 75. narozeninám*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 359 s. ISBN 9788073575106.

GERNER-BEUERLE,C; SCHILLING,M. The Mysteries of Freedom of Establishment after Cartesio. *International and Comparative Law Quarterly*. 2010, Vol.59, No.2, s.14.

CHOBOLA,Tomáš. Svoboda usazování zahraničních společností v právu ČR. *Právní rozhledy*. 2004, roč. 12, č.16, s.599-605. ISSN 12106410.

KUČERA, Z. *Obchodní společnosti ve vládním návrhu zákona o mezinárodním právu soukromém*. V publikaci ČERNÁ, Stanislava.; ČECH, Petr. a kolektiv autorů. *Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám*. Vydání 1. Praha: V Praze: C.H. Beck, 2012, xv, 288 s. ISBN 9788074002625.

NEUBAUER, Radim. Evropská soukromá společnost- analýza problematických bodů navrhované právní úpravy. *Ad notam*. 2009, roč. 14, č.3.s.53.

PANAYI, H.J.I.CH. Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking some myths. *Yearbook of European Law*. 2009, Vol.28, Oxford University Press, s.73.

PELLE, Phillipe. Companies Crossing Borders Within Europe. *Utrecht Law Review*. 2008, Vol.4, Issue 1, s.28.

PAUKNEROVÁ, Monika. Kolizněprávní úprava obchodních společností. *Právní rozhledy*. 2005, č. 7, s. 247. ISSN 12106410.

PAUKNEROVÁ, Monika. Svoboda usazování obchodních společností a mezinárodní právo soukromé ve světle novějších rozhodnutí Evropského soudního dvora. *Právník*. 2004, roč.143, č.12, s. 1165. ISSN 0231-6625.

PAUKNEROVÁ, Monika. *Obchodní společnosti ve světle práva Evropské unie*. V publikaci: ČERNÁ, Stanislava.; ČECH, Petr. A kol. Autorů. *Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám*. Vydání 1. Praha: C.H. Beck, 2012, xv, 288 s. ISBN 9788074002625.

PAUKNEROVÁ, Monika. Právo ES a jeho vliv na kolizní úpravu obchodních společností v českém právu. Ekonomické a právní aspekty podnikání v EU a ochrana lidských práv. *Sborník z mezinárodní konference*. 2007, s. 215-222.

PAUKNEROVÁ, Monika. Společnosti v mezinárodním právu soukromém- k novému vývoji v českém právu a v právu Evropských společností. *Právník*. 2002, č. 141/2, s.321-342. ISSN 0231-6625.

PAUKNEROVÁ, Monika. Svoboda usazování obchodních společností v Evropské unii. *Právní rozhledy, příloha Evropské právo*. 2001, č.9, s.1-4. ISSN 12106410.

RINGE,W.-G. No Freedom of Emigration for Companies? *European Business Law Review*.2005, Vol.16, No.3, s.28-30.

RONFELD, T., WERLAUFF, E. Merger as a Method of Establishment: On Cross-Border Merger, Transfer of Domicile and Divisions, Directly Applicable under the EC Treaty's Freedom of Establishment. *European Company Law*. 2006. Volume 3, Issue 3, s.125.

SCHANZE, E.; JUTTNER,A.: Anerkennung und Kontrolle ausländischer Gesellschaften- Rechtslage und Perspektiven nach der Uberseering- Entscheidung des EuGH, *Aktiengesellschaft* 2003, č.1,s.32.

STAVINOHOVÁ, P. K pojmu společnost v komunitárním právu. *Právní forum*. 2005, roč.2, č.12, s.23. ISSN 12147966.

VOSENSTEIN,Gert Jan. Transfer of the Registered Office. The Commission's Decision not To Submit A Proposal for a Directive. *Utrecht Law Review*. 2008. Volume 4, Issue 1.

VOSENSTEIN,Gert Jan. Cross-Border Transfer of Seat and Conversion of Companies under the EC Treaty Provisions on Freedom of Establishment. *European Company Law*. 2009. Vol.6, Issue 3, s.120.

VOSENSTEIN, Gert Jan. Transfer of the Registered Office: The Commission's Decision not To Submit A Proposal for a Directive. *Utrecht Law Review*. 2008. Volume 4, Issue 1, s.54.

Internetové zdroje:

Eur Lex, prístup k právu Európskej únie, <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

Info Curia- case law of the Court of Justice of European Union,
<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=cs>

Uznesenie Európskeho parlamentu z dňa 10.marca 2009 s odporúčaniami Komisie o premiestnení sídla obchodných spoločností do iného členského štátu,
http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/494460/IPOL-JOIN_ET%282013%29494460_EN.pdf

Uznesenie Európskeho parlamentu zo dňa 2.februára 2012 o 14.smernici v oblasti práva spoločností o premiestňovaní sídel spoločností do iného členského štátu, doplnené o odporúčanie Komisie, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:239E:0018:0023:EN:PDF>

Cross - Border Transfer of Registered Offices of Limited- Liability Companies (planned 14th Company Law Directive),
<http://www.worker-participation.eu/Company-Law-and-CG/Company-Law/Transfer-of-seat>

Návrh štatútu o európskej súkromnej spoločnosti,
http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/epc/proposal_en.pdf

Webové stránky European Private Company,
http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/index_en.htm

Malta Regulation on Continuation of Companies,

http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/index_en.htm

Cyprus : A New Transfer- In for Companies.

http://www.alycolaw.com/assets/mainemunu/35/editor/Articles_Transfer_Of_Registered_Office.pdf

Dôvodová správa k zákonu č.355/2011 Sb., novela *Zákona o přeměnách obchodních společností a družstev*, <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=355&r=2011>

Dôvodová správa k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

Dôvodová správa k zákonu č. 90/2012 Sb., zákonu o obchodních korporacích

http://www.anag.cz/Files/file/duvodova_obchkor.pdf

Dôvodová správa k zákonu č. 91/2012 Sb., zákonu o mezinárodním právu soukromém a procesním, http://www.anag.cz/Files/file/duvodova_mezprav.pdf

Judikatura

Rozsudok Súdneho dvora EU z dňa 3.decembra 1974 vo veci C-33/74, **Johannes Henricus Maria van Binsbergen v Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid**.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 21.júna 1974 vo veci C- 2/74, Reyners.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 19.júna 1990 vo veci C-213/89, The Queen v Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd and others.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 11. marca 2010 vo veci C- 384/08, Attanasio Group Srl v Comune di Carbognano.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 10. Júla 1986 Segers / Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringswezen, Groothandel en Vrije Beroepen vo veci C- 79/85.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 27. Septembra 1988 vo veci C – 81/87 ,The Queen v H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc.

Rozhodnutie Súdneho dvora EU zo dňa 9.marca 1999 vo veci C- 212/97, Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 5.novembra 2002 vo veci C- 208/00, Uberseering BV v Nordic Construction Company Baumanagement GmbH.

Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30.septembra 2003, C- 167/01, Kamer van Koophandel an Fabrieken vor Amsterdam v Inspire Art Ltd.

Rozsudok Súdneho dvora EU z dňa 16.decembra 2008 vo veci C-210/06, Cartesio Oktató és Szolgáltató bt.

Rozsudok Súdneho dvora EU zo dňa 13.decembra 2005 vo veci C-411/05 SEVIC SYSTEMS AG.

Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 12.júla 2012 vo veci C 378/10, VALE Építési kft.

Uznesenie Vrchního soudu v Praze zo dňa 10.2.2010 sp.zn. 7 Cmo 82/2009, *Obchodněprávní revue*.2010, č.4, s.112.

Uznesenie Nejvyššího soudu ČR z dne 12.10.2006 sp. Zn. 29 Odo 1169/2005, *Soudní judikatura*, 2007, č.1., s.41.

Stanoviská generálneho advokáta

Stanovisko generálneho advokáta Madury prednesené dne 22.mája 2008 vo veci C-210/06 Cartesio.

Stanovisko generálneho advokáta Jääskinena prednesené dne 15.decembra 2011 vo veci C-378/10 VALE.

Právne predpisy

Zákon č. 125/2008 Sb., zákon o přeměnách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č.89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č.90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích.

Zákon č.513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č.91/2012 Sb., zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních.

Zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Nariadenie č. 2157/2001 z 8.októbra o štatúte Európskej spoločnosti.

Smernica EP a Rady 2012/17/EU z dňa 13. júna 2012, ktorou sa mení smernice Rady 89/666/EHS, smernica EP a Rady 2005/56/ES a smernica Rady 2009/101/ES, pokiaľ ide o prepojenie ústredných, obchodných a podnikových registrov.

Jedenáctá směrnice Rady ze dne 21.prosince 1989 č. 89/666 o zveřejňování poboček vytvořených v členském státě některými formami společností řídících se právem jiného členského státu.

Smernica EP a Rady 2005/56/ES z 26.oktobra 2005 o cezhraničných zlúčeníach alebo splynutiach kapitálových spoločnosti.

Smernica EP a Rady 2009/101/ES zo dňa 16.septembra 2009 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré sú na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb vyžadované v členských štátoch od spoločností v zmyslu čl.48 druhého pododseku Zmluvy, za účelom dosiahnutia rovnocennosti týchto opatrení.

Abstract

The first chapter of my thesis defines the key terms necessary for understanding the concept of mobility of companies in the private international law. The fundamental difference between *lex societatis* and the nationality of company are terms which are not identical, despite their frequent confusion. It is the *lex societatis* which is defining for the inner organisation of the company. According to the reasoning of the Court of European Union, in the cross border transfer of the statutory seat should inevitably lead to change of *lex societatis*. However, in order to decide on which legal order is applicable for defining the *lex societatis* of a company, we have to look into the international private rules of a particular country. There are two major theories from which stem the legal orders of all member countries, the real seat theory and incorporation theory. This chapter explores their pros and cons, as well as practical consequences of their application on the possibility of cross-border transfer of a seat of a company.

The second chapter of my thesis outlines relevant European Union law which lies behind the concept of cross border mobility of companies. The Treaty provisions on freedom of establishment are reviewed in the light of the Court case law. The most relevant decisions of the Court are being analysed and put into perspective according to the line of reasoning the Court holds, i.e. whether the inbound or outbound movement of a company is in question. Finally, I briefly listed the possibilities for transfer of a company seat provided by the Secondary Union legislation, namely the regulation about SE, the prepared regulation for SPE, and the still open discussion about the possible adoption of 14th directive. Finally, I put forward some questions which remain to be unresolved by the Court.

In contrast to the European Union law, my third chapter focuses on the general framework of Czech law. Taking into consideration the recent fundamental changes in the Czech private law, I briefly described how the precedent Commercial code handled the question of a transfer of the seat. As for the law after recodification on this issue, the relevant provisions of the new law on the international private law are examined as well as the New civil code, which also contains general provisions with regard to transfer of the seat. Finally, the Transformation Act of 2011 has substantially reformed the definitions of Czech and foreign legal person as well as of the notion of “transformation” itself, which I emphasized in my work.

The final chapters of my thesis aim at the analysis of the relevant provisions of the Transformation Act related to cross-border transfer of a seat into and out of Czech Republic. The outline in these two chapters follows the same pattern, as put forward in the law itself. The subchapters deal with the change of applicable law, subsidiary use of the provisions on the change of legal form, legal prohibition of transfer of seat under certain prescribed circumstances, the issuance of the certificate by Notary and their registration into the Registrar of the Companies.

Abstrakt

Prvá kapitola mojej práce definuje kľúčové pojmy nevyhnutné pre pochopenie konceptu mobility spoločností v medzinárodnom súkromnom práve. Osobný štatút spoločnosti a jej štátna príslušnosť sú pojmy, ktoré nie sú identické, napriek tomu, že sa často zamieňajú. Dôležitým pre moju prácu je práve osobný štatút spoločnosti, ktorý určuje rozhodné právo pre vnútorné záležitosti spoločnosti. Podľa línie argumentácie, ktorú zaujal Súdny dvor EU, cezhraničné premiestnenie sídla nevyhnutne vedie k zmene *lex societatis*. Pre určenie osobného štatútu príslušnej spoločnosti je nevyhnutné preskúmať kolízne normy medzinárodného práva súkromného danej krajiny. V tomto smere rozoznávame dve hlavné teórie, z ktorých vychádzajú právne úpravy všetkých členských štátov, inkorporačný princíp a teóriu faktického sídla. Táto kapitola skúma ich pozitívne ako aj tienisté stránky, a praktické dôsledky ich aplikácie pri cezhraničnom premiestnení sídla.

Vo svojej druhej kapitole sa zameriavam na príslušnú úpravu Európskeho práva. Primárne ustanovenia zakladajúcich zmlúv sú vykladané s ohľadom na vydané rozsudky Súdneho dvora Európskej únie. Pri analýze najzásadnejších rozsudkov Súdneho dvora sa pritom držím rovnakej argumentačnej logiky akú zaujal samotný Súdny dvor: s ohľadom na to, či ide o krajiny odchodu spoločnosti alebo krajiny jej prijatia. V nie poslednom rade sa zmieňujem i o sekundárnom práve EU v tejto oblasti, t.j. nariadenia o *Societas Europae*, navrhovanom nariadení o európskej súkromnej spoločnosti a doposiaľ stále nie prijatej 14.smernici.

Naproti tomu, moja ďalšia kapitola skúma obecné právne predpisy českého práva. S ohľadom na nedávno zavŕšenú rekodifikáciu českého súkromného práva som sa rozhodla do mojej práce zahrnúť i kapitolu o tom, ako pôvodný Obchodní zákonník z roku 1991 riešil otázku premiestnenia sídla. Domnievam sa, že i táto úprava bude ešte po nejakú dobu aktuálna pri nevyhnutom použití prechodných ustanovení. Viac som sa ale snažila zamerať svoju pozornosť na platné právo, kde nastala významná zmena v tom, že dnes už *Nový občanský zákoník* rieši problematiku premiestnenia sídla a predstavuje tak obecný rámec pre túto právnu úpravu, ktorý doposiaľ neexistoval. Napokon som považovala za dôležité

vymedziť rozsah pôsobnosti samotného *Zákona o přeměnách*, hlavne pokiaľ ide o definíciu českej a zahraničnej právnickej osoby, ale aj samotného pojmu premeny.

Záverečné dve kapitoly predstavujú ťažisko mojej práce. Skúmajú príslušné ustanovenia *Zákona o přeměnách* vo vzťahu k premiestnení sídla z a do Českej republiky. Podkapitoly v mojej práci sledujú systematiku zákona a rozčleňujú sa tak na kapitoly o zmene osobného štatútu, o podpornom použití ustanovení zákona o zmene právnej formy, o podmienkach zákonného zákazu premiestnenia sídla spoločnosti, o vydaní osvedčenia o premene notárom a o zápise spoločnosti do obchodného registra spoločností.

Klíčové slová / Keywords

Zákon o přeměnách, premiestnenie sídla, sloboda usadzovania sa /

The Transformation Act, relocation of the registered seat, freedom of establishment

Názov / Title

Společnosti v mezinárodním právu soukromém se zaměřením na přemístění sídla
společnosti v Zákoně o přeměnách/

The Companies in International Private Law with the Particular Focus on the Relocation of
a Registered Seat of a Company in the Transformation Act.